דבר

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום בדבר

- מינימום שכר, מקסימום ווליום – חיים ביאור
- מפעל הפיס – יואב
- להיום עם חופשי – יקיר צור
- בית מדרש במרות, תגלית – צבי אילן
- עכשיו (עמ' 9); כל הארץ (עמוד 10)
- ספורט (עמ' 11); כוכבים ולילות (עמ' 12)

תרומתנו לעידוד היצוא

AGISH CONSOLIDATION

יצוא אוירי למזרח הרחוק, אוסטרליה, קנדה, ארצות הברית ודרום אמריקה.
מחירים מיוחדים לאנגליה
במחירים ללא תחרות • שרות מהיר ויעיל
לפרטים נא לפנות: אגיש סקאי ספיד בע"מ
רח' ריבל 18 ת"א, טל' 03-371282 סר שטבי

יום חמישי, י"ז בתמוז תשמ"ו, 24 ביולי 1986 ● גליון 18867

היום 12 עמודים ● המחיר 73 אג', באילת 63 אג'.

פרס דחה במארוקו את תכנית פס כבסיס למשא ומתן מדיני עם הערבים

המלך חסן: „השיחות היו רק שיחות גישוש במטרה לעמוד על כוונות"

מאת דן אבידן מוסר „דבר" לענינים ערביים והמזרח התיכון

המלך חסן הגן אתמול בתוקפות על פגישתו עם פרס, ואמר כי בפגישה לא נוהל כל משא ומתן אלא חילופי דעות ... לדבריו היו שיחותיו עם פרס רק שיחות גישוש שנועדו להבהיר את ההבנה בין הצדדים.

חסן אמר שהציג בפני פרס את תכנית ההסדר הערבית שגובשה בפיסגת פס. לדבריו דחה פרס את התכנית כבסיס למשא ומתן מדיני ובעיקר את הסעיפים העוסקים בהכרה ישראלית באש"ף ובנסיגה ישראלית מכל השטחים שנכבשו ב־1967. חסן אמר שכל צעד נשאר רבק בעמדותיו, וכל הוא, מצידו, ידווח על תוצאות השיחות למנהיגים הערבים אשר יחליטו אח"כ כיצד לנהוג בעתיד.

המלך חסן פתח ואמר, כי הוא נועד במשך יומיים עם „השר הראשון בממשלת ישראל" שמעון פרס.

„סוכנויות הידיעות הביאו תגובות שונות" הוא אמר. „באלה שכרכו ובאלה שגינו", הוא מצידו מקבל בנפש נקי את דברי הגינוי כמו גם את השבח. לדעתו, צריך להעריך נכון את ההתפתחות ואת המהלכים עד עכשיו.

לדבריו, הייתה פגישה היסטורית. הוא איננו רוצה לחזור לעבר הרחוק ולהתחיל לספר על הבעיה הפלשתינית מראשיתה, אלא להסביר מדוע היתה פגישה ומדוע עכשיו.

שני מאורעות היו אצל הערבים מאז 1967. תחילה המפלה, כשאבדו הגדה, הגולן, עזה וירושלים הקדושה. אח"כ באה מלחמת הרמאדן (יום כיפור) ב־1973, שבה „הראינו לעולם ולאויב, שאנו מסוגלים להכות ולהשיב לישראל כגמולה, וגם ידענו למות מות גיבורים."

הנקודה המדינית העיקרית בחלקו הראשון של הנאום היתה הצגת תוכנית הפיסגה הערבית בפס ב־1982, לאחר הסבר החלטות פיסגת רבאט ב־1974, בה נקבע שאש"ף הוא הנציג החוקי היחיד של הפלשתינים.

„אני הייתי ראש הוועדה שמונתה לטפל בביצוע תוכנית השלום הערבית, אבל לצערי נבצר מאיתנו, גם לאחר שקיימנו מגעים עם

(המשך בעמ' 2)

ביקור פרס במארוקו הסתיים בהצלחה אף שאתמול היה חשש שהמפגש יסתיים בלא כלום

רק אמש גובש נוסח מוסכם להודעה משותפת שתתפרסם ברבת ובירושלים

מאת גדעון קיץ, סופר „דבר" בצרפת

השיחות בארמון איפראן הגיעו בשלב מסוים למבוי סתום. משבר שהתגבר עליו בעזרתו של „ידיד משותף" האמון על שני הצדדים – כך מסרו אמש ל„דבר" בשיחות טלפון מקורות מוסמכים מן הצוות לקידום המגעים.

המקורות לא גילו מיהו „הידיד המשותף" (לצד המארוקאי ולצד הישראלי) אך אמרו שאין זה דיפלומט זר. כאשר הסתבר שיש נקודות אי־הסכמה השיחות המבקשות לגבש דפוסים לפרסום, עלולות לעלות על שרטון – הפעיל המתווך יוזמה, באישורו של ראש הממשלה שמעון פרס, ויצר מגע עם השרים המארוקאים שבצוות ועם בית המלוכה, ואכן לקראת ערב אתמול הסתמן באופק סיום משביע רצון של השיחות.

שמעון פרס ופמלייתו עזבו אמש את פאס בשעה 11 לפי שעון ישראל, עוד לפני שהמלך חסן נשא את נאומו המשודר.

מקורות מארוקאיים אמרו, כי עצם העובדה שנוסחה הודעה משותפת מהווה הישג, אם כי מארוקו מאוכזבת על שלא הושגה תוצאות ממשיות אותם תוכל להציג לעולם הערבי. למפגש היתה חשיבות בעיקר מבחינה המלוכה ...

> **הודעה משותפת תתפרסם ב־12**
>
> שר הפנים וההסברה של מארוקו, דריס בסרי הודיע אמש כי ההודעה המשותפת לסיכום השיחות תהיה המסמך הערבי־ישראלי המשמעותי הראשון מאז התמו ישראל ומצרים על הסכמי קמפ דייויד בשנת 1979, ותפורסם בו זמנית במארוקו ובישראל בשעה 12 לפי שעון ישראל.
>
> פרס המריא אתמול בשעת לילה משדה התעופה הצבאי במקנס, אליו הגיע במסוק מאיפראן בדרכו לירושלים.
>
> בהודעה ייאמר ככל הנראה, כי שני המנהיגים דנו בתכנית פס מ־1982 ובהצעות ישראליות שהעלה פרס וכי עתה יתווח שני המנהיגים על תוצאות השיחות – פרס לממשלת האחדות הלאומית וחסן מלך מארוקו למדינות ערב האחרות.
>
> ההודעה תהווה האישור המארוקאי הרשמי הראשון לביקורו של פרס.

דובר ראש הממשלה אורי סביר אמר אמש ל„דבר": „השיחות באיפראן לא היו משא ומתן אלא חילופי דעות". סביר אמר כי הפגישה נערכה באווירה לבבית וכי בפגישה האחרונה אמש בשעה תשע וחצי לפי שעון ישראל, שעתיים לפני נאומו לאומה של המלך חסן, הוכרע בחיוב דבר פרסום ההודעה המשותפת לסיכום הדיונים.

„עצם העיקרון של פרסום הודעה, בלי קשר לתוכנה הוא הישג", אמר סביר.

מקורות מרוקאים סיפרו קודם על תחושה של אכזבה מסויימת בצד המרוקאי שציפה להצעות מעשיות ול„תמורה" עבור הצעד שביצע המלך. שר המדינה המרוקאי, אחמד אלוואי, אמר כי אין הדיקה לתוצאות מצד מדינות ערביות מסוימות. בשיחות מדברים על תוכנית פאס, הכוללת הקמת מדינה פלשתינית. בשיחות השתתפו מהצד המרוקאי יועץ המלך אגדירה, שהיה בין המכינים את המפגש, שר החוץ פיללי ושר הפנים וההסברה דריס בסרי.

ארה"ב מקדמת בברכה

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – פקיד בכיר במנהל רייגן אמר אמש, כי לממשל לא ידוע תוכן שיחותיהם של המלך חסן וראש הממשלה פרס, אם כי בוואשינגטון מניחים שהשיחות נוהלו „בלי תנאים מוקדמים". הפקיד, שהעדיף לקראת מסמך סגן נשיא

(המשך בעמ' 2)

לפי כל גינוני המלכות נשא אנדרו את בחירת ליבו

1800 מוזמנים ברי מזל היו בטכס בווסטמנסטר

זוג מלכותי – הנסיך אנדרו ושרה פרגוסון — צילום אי.פי

לונדון (מיוחד לעיתון). – בטקס נוצץ ומרהיב, בנוכחות 1800 מוזמנים נשואי פנים ולעיני 350 מיליון צופי טלויזיה ב־39 מדינות ברחבי תבל, נערך אתמול טקס נישואיו של הנסיך אנדרו, בנה השני של המלכה אליזבת, עם ידידתו מימי הילדות, שרה פרגוסון.

טקס הנישואין נערך על־ידי ראש הכנסיה האנגליקנית, הארכיבישוף מקנטרברי, ד"ר רוברט ראנסי, בכנסיית ווסטמינסטר. בטקס נכחו 1800 נכבדים, ידידים ותיקים וכל בני המשפחה המלכותית. בין המוזמנים בלטה נוכחות רעיית נשיא ארה"ב, ננסי רייגן.

הנסיך וכלתו יצאו בשעות הבוקר מארמון באקינגהאם ונסעו בשיירת מרכבות מוזהבות, אל מקום הטקס בכנסיית ווסטמינסטר, מרחק שלושה קילומטרים. המונים, בהם רבים אשר תפסו מקום עוד יום קודם, ניצבו לאורך המסלול וקיבלו את הזוג המלכותי בתשואות סוערות.

שעתיים לפני הטכס העניקה המלכה אליזבת לבנה את התואר הדוכס מיורק. אשתו הטריה, מוכיחה לשעבר, תיקרא מעתה הוד רוממותה המלכותית, הנסיכה אנדרו, הדוכסית מיורק.

אחד הסודות השמורים ביותר של השנה, עיצוב שמלת הכלולות של שרה פרגוסון, התגלה לעין כל בעת שהכלה ירדה ממרכבת הזהב שלה בדרכה אל הכנסיה. קהל הנוכחים עצר את נשימתו בתדהמה למראה השמלה המפוארת העשויה ממשי בצבע שנהב ולה שובל באורך חמישה מטר. שמלה היתה מקושטת בעיטורי ריקמה של סמלים ימיים, לאור תקופת שירותו של החתן בצי הבריטי. קישוטים אלה כללו מעשי ריקמה של עוגנים, גלים ולבבות.

לפי אומדן של המשטרה זרמו ללונדון כמיליון בני אדם, בריטים וזרים, לרגל האירוע. רבים מן הבאים לבשו בגדים בצבעי הדגל הבריטי – אדום, לבן, וכחול. היו גם שצבעו את פניהם באותם הצבעים.

בתוך ההמון הרב התערבבו בלשים תמושים, אשר היוו חלק ממבצע האבטחה של החתונה המלכותית, אחד המבצעים הגדולים ביותר מסוגם בתולדותיה של לונדון. במבצע האבטחה השתתפו אלפיים שוטרים ו־1600 חיילים, ובכלל זה יחידה של אנשי קומנדו מ„שירות האוויר המיוחד" (ס.א.ס), הבוח המפקד על המלחמה בטרור.

חקירת המשטרה בפרשת השב"כ לא תמשך לפני שתתקבל החלטת בג"צ

מפכ"ל המשטרה החליט להתייצב בעצמו בראש צוות החקירה

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס הורה לחוקרי המשטרה הממונים על חקירת פרשת השב"כ להפסיק את עבודת החקירה ההכנות עד אשר תתקבל החלטת בג"ץ הנוגעת לעתירות הנשיא לארבעת החשודים המרכזיים בפרשה.

בתידרוך לעתונאים שנערך אתמול במטה הארצי אמר המפכ"ל כי אנשי צוות החקירה הם תת־ניצב זכריה בנאי, עוזר ראש אגף החקירות במטה הארצי, ניצב־משנה יהודה וילק, מפקד המרחב אילון, וסגן־ניצב שולה קדם שהיא חוקרת בכירה במחלק קבילות השוטרים במטה הארצי. בראש צוות החקירה המיוחד יעמוד מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס, שהחליט להתייצב בראש החקירה, לאחר שורה של התייעצויות.

בתוך כך הוכנו בקומה החמישית של המטה הארצי שלושה חדרים סמוכים לחדרו של מפכ"ל המשטרה ובהם ייערכו החקירות וגביית העדויות של החשודים. בקצה המסדרון יוחסם את הכניסה לחדרים פקיד אשר ירשום את כל הנכנסים והיוצאים במסדרון.

מפכ"ל המשטרה הודיע כי הצוות עבר במשך כשבוע ימים ועסק באיסוף החומר הרלוונטי לרבות הפרוטוקולים של ועדות בלסמן וזורע. הצוות גם הכין תכניות פעולה והתכונן להתחיל להזמין אנשים לחקירה. כיוון שהתברר שיש חשיבות למעמדם של האנשים שיוזמנו לחקירה ומאחר הצוות לא השלים את כל עבודת ההכנה הדרושה לשחזר את האנשים לעבודתיהם הרגילות עד להחלטת הבג"ץ. הצוות מיצה את שלב ההכנה באופן מוחלט.

הוא הוסיף כי מתוך העיון בחומר כבר ברור מי הם האנשים אשר יוזמנו לחקירה במידה וזו תתחיל לאחר ביטול העתירות על ידי בג"ץ.

מפכ"ל המשטרה סיפר אתמול כי החקירה הוחלה לאחר שהובאו בפניו תלונותיהם של עוה"ד אמנון זכרוני, חבר הכנסת יוסי שריד, עוה"ד פליציה לנגר והיועץ המשפטי לממשלה יצחק זמיר שהביא את התלונה באופן אישי לביתו של המפכ"ל.

צוות החקירה לא נפגש עדיין עם מוסרי התלונות והדבר מתייחס פרט לפגישות שערך המפכ"ל עם היועץ המשפטי לשעבר הפרופ' זמיר.

בתשובה לשאלה אמר כי במידה והמשטרה תאלץ לזמן אנשי ציבור שהם חברי כנסת יהיה המפכ"ל חייב לפנות לשר המשטרה כדי שזה יפנה ליו"ר הכנסת, ויקבל את אישורו לחקירתו של חבר־הכנסת. במידה ויהיה מדובר בשר המוזמן לחקירה יהיה שר המשטרה חייב לפנות לראש הממשלה כדי לקבל את אישורו.

המפכ"ל הוסיף עוד כי היועץ המשפטי לממשלה והוא עצמו לא זנחו את הרעיון לבדוק את כל האפשרויות החוקיות כדי שהחקירה תתנהל בחשאיות מרבית לרבות ההכרזה על החקירה כסוד מדינה והפעלת הצנזורה הצבאית.

> **„אמרו לראש השב"כ שלא תהיה חקירה"**
>
> „ראש השב"כ לא התנסמר עם תחילת הפרשה היות וחברי הליכוד הבכירים בממשלה אמרו לו ונתנו לו להבין כי לא תהיה כל חקירה בעניין".
>
> דברים אלה אמר אתמול שר המשטרה חיים בר־לב לחברי המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה.
>
> בר־לב הוסיף כי ראש הממשלה נמנע אף הוא מלפטר את ראש השב"כ היות ובצעד כזה היה קובע למעשה כי האדם אשם. „אם הוא מדיני היה אומר ,לך הביתה' אז אנשי השרותים היו יודעים שאין להם על מי להישען".

> # עד המדינה בפרשת ברעם מת בלונדון
>
> מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב
>
> וואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – סירוס האשמי, עד המדינה נגד אברהם ברעם וישראל וגורי אייזנברג, מת השבוע בלונדון, דיווחו אתמול מקורות המקורבים לפרשת ברעם. סיבת המוות תוארה כסרטן דם, התקף לב או שבץ, לפי מקורות שונים, אך החשד שמא נגרם המוות מפעילות פלילית הביא את ה„סקוטלנד יארד" לדרוש ביצוע נתיחה.
>
> האשמי, מתווך איראני, הפיל בפח את שותפיו לעיסקה ופעל בשליחות שלטונות המכס, בתמורה לסגירת תיקים נגדו בעבירות קודמות. מותו מוליש את הכנות התביעה להעמדת ברעם, אייזנברג והחשודים האחרים לדין ומגדיל את הסיכוי לעיסקת טיעון שבמסגרתה עשויים הישראלים לצאת בקנסות, במאסר על תנאי או בגירוש, אך מקורות מטעם ארה"ב אמרו, כי המפוקפקת של האשמי היתה עדות הוזקה לסייע לפרקליטי הנאשמים, בעת חקירתו הנגדית על דוכן העדים.
>
> ## גירסה משופרת של טילי „שרייק" האמריקאים
>
> מאת דליה שחק, סופרת „דבר" בבריטניה
>
> לונדון (מיוחד ל„דבר"). – ישראל פיתחה גירסה משופרת של טילי „שרייק" האמריקאיים, המכונים בשם הצופן „אנרגון", מדווח ה„ג'יינס דיפנס וויקלי".
>
> הטיל ננעל על מערכות מכ"ם ופוגע בהן ובכך מכוגל הוא לשתק מערכות טילים נ.מ. לדברי השבועון ביוצר הטיל חברת „ג'נרל דיינמיקס".

משלחת חקלאים ממרוקו תבוא לבקר בתערוכה למיכון חקלאי

מרוקו עשויה לשתף פעולה עם ישראל במו"מ עם השוק המשותף

מאת דויד משיח, סופר „דבר" לענייני חקלאות

משלחת של חקלאים ממרוקו תבוא בחודש הקרוב לביקור בישראל להשתתף בתערוכה למיכון חקלאי שתתקיים בגני התערוכה בתל־אביב.

המשלחת באה לישראל לפי הזמנת סגן שר החקלאות ה"כ אברהם כץ עוז, אשר ביקר במרוקו לפני כשה שבועות בקירוב וניהל שיחות בנושאים חקלאיים שונים על שיתוף פעולה ישראלי מרוקאי בתחום יצוא ההדרים לארצות השוק האירופי המשותף נוכח כניסת ספרד ופורטוגל כחברות בשוק.

בביקורו התארח סגן שר החקלאות אצל חקלאים מרוקאים אשר חלק מהם מתמצא בציוד חקלאי ישראלי במיוחד בתחום ההשקייה.

בשיחות שניהלו עם כץ עוז הביעו המרוקאים הערכה להישגי ישראל בתחומי החקלאות והטכנולוגיה החקלאית.

לביקורו של סגן שר החקלאות אברהם כץ עוז במרוקו נלוו גם מנכ"ל „אגרקסקו" ד"ר אברהם עמיעד וכן נציג המועצה לשיווק פרי הדר באירופה.

כתב עיתים מוסר, כי בשיחותיו במרוקו, הציע סגן שר החקלאות למארחיו מהדרג המיניסטריאלי, לבנות מערכת קשרים יציבה, בטרם קביעת יחסים דיפלומטיים בין מרוקו לישראל, לפי הדיגם הנכון שהתבקר אצל סגן שר החקלאות בקשריו עם כרמל מקסם.

כידוע, קיים ארגון „מעורבות בקסם ישראלי" כאשר בראש הארגון עומדים שר החקלאות המקסיקני אייסאגור וכץ עוז.

סגן שר החקלאות הציע למר דרבנסי, שר החקלאות המרוקאי, להקים מודל דומה של „מעורבות מרוקנית ישראלית" עם אופציה להרחיב את המסגרת החדשה על שלושת המדינות.

ההסתדרות תצא למאבק אם לא ייחתמו הסכמי שכר השבוע

הברפלד: אי אפשר לישון בשקט כשמרוויחים 350 שקל"

מאת סופר „דבר" לענייני עבודה

האגף לאיגוד מקצועי מקיים מטה מאבק, שיוליך על האמצעים הארגוניים שיינקטו נגד המעסיקים, אם עד סוף השבוע הבא לא ייחתמו הסכמי השכר ל־87-1986.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, פתח אתמול בביקורת על התנגדותם של המעסיקים לחקיקה בעניין שכר המינימום, בדיון שהתקיים השבוע בלשכתו של שר האוצר.

הברפלד פנה באותה פגישה אל ראשי התאחדות התעשיינים ושאל: „כיצד אתם מסוגלים לישון בשקט בלילה, כשאתם יודעים שעובדים רבים משתכרים 350 שקל בחודש?"

בישיבה של מזכירי האיגודים המקצועיים שהתקיימה אתמול אמר סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, מאיר גת, שבצד הבעיה של שכר המינימום, חיוני לטפל את הניגודות החוקית.

מזכיר הסתדרות עובדי המתכת, יצחק גלעדי, הטעים כיום לאפשר עתה לאיגודים המקצועיים לנהל מו"מ על הסכמים ענפיים ובמקביל להתגר לקבלת חוק שכר מינימום.

הממשלה תסייע לחברת „רסקו" ולרוכשי דירות „אברהם גינדי"

מו"מ עם „בנק הפועלים" ועם „בנק טפחות"

מאת משה כהן, סופר המדור הכלכלי של „דבר"

הנהלת חברת „רסקו" שבבעלות אגו ראשי משרד האוצר והשיכון בדבר הצורך במתן סיוע מיידי לחברה על־מנת שתוכל לעמוד בהתחייבויותיה ל־1,500 הדיירים הנפגעים מהפלגת דירותיהם.

לפיכך החליטה הוועדה המשותפת לשני המשרדים להעניק לחברה הלוואה בתנאים מועדפים בסכום של 10 מיליון דולר מתוך 80 מיליון הדולר שהוקצבו על־ידי הממשלה כסיוע לענף הבניה הפרטית. בשלב ראשון תקבל רסקו סיוע חרום של 4.5 מיליון ש"ח.

באשר לחברת „אברהם גינדי", אין לעת־עתה כל כוונה לסייע לחברה זו מאחר שאין בכוחו כי הדיירים יהנו מן הסיוע. לפיכך החליט לאפשר לדיירים לקבל משכנתאות משלימות בשיעור של 20 אלף דולר לכל דירה ותראה שיהיה עליהם לצאת בעיקר הנטל.

הבנקים הנוטים ובתוכם בנק „דיסקונט" המחזיק במעבדה גם בבנסים מרכושו האישי של גינדי המנוח, אינם „להוטים" לוותר על חלק מהזכויותיהם. בתוך כך נודע שלאחר מהבנקים הגדולים מבין נושי חברת „אברהם גינדי" ישנם בשהונות הקבועים משום המבוחיה של החברה.

שרי ממשלה, ח"כים ומכובדים חגגו את יום המהפיכה המצרית

מיופה הכח של מצרים בישראל מוחמד בסיוני ואשתו מקבלים את פני האורחים במסיבה. בתמונה: עם השר חיים בר־לב. (צילום י.פ.א.)

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

אלפיים אורחים הצטופפו אתמול בגינת הבריכה במלון „דניאל" בהרצליה כדי לחוגג עם מיופה הכוח המצרי מוחמד בסיוני ואנשי צוותו את יום השנה ה־34 להפיכת „הקצינים החופשיים" במצרים. בין הקרואים הרבים נראו שרי ממשלה, חברי־כנסת, היועץ המשפטי יוסף חריש, השגריר האמריקאי פיקרינג ועשרות נכבדים ערבים מישראל והשטחים.

ראש הממשלה לא היה שם, מסיבות ידועות.

גם שר החוץ יצחק שמיר נעדר מקבלת הפנים בחגה הלאומי של מצרים. מסיבות בריאות. אך דומה כי מלבדם היו שם כל הבי ומי, חברי ממשלה ואנשי צבא ונכבדים ערביים לרוב, ואנשי חברה ובוהמה.

ההמונים שמסביב לבריכה במלון „דניאל" קשטו בעשרות נורות והבימה הולק בשפע. מיופה הכוח המצרי מוחמד בסיוני הקריא בפני המוזמנים את נוסח המברק ששלח לו רה"מ שמעון פרס ממארוקו שבו הביע את תקותו כי פגישתו עם המלך חסאן תסלול את הדרך לקיפוד היחסים בין מצרים לישראל ולהרחבת תהליך השלום באיזור.

המיליונר היהודי ליאון טמאן, בעליו של מלון „דניאל" הגיש לבסיוני שי, תמונה בה נראה הר סיני הצוב בצורת בית־כנסת, מסגד וכנסיה המתמזגים זה בזה. „זה היה חלומו של סדאת שבהר סיני ייבנו בתי פולחן של שלוש הדתות המונותאיסטיות הגדולות, ואני מקוה שחזונו של סדאת יתגשם ובקרוב תהיה כל מדינות ערב בשלום עם ישראל", אמר טמאן.

הטקס הסתיים בשבנה שעברה בהנחיית עינה עינב על־ידי מסוק על כפת בריכת המלון לקול מחאות הכפיים של אלפי הנוכחים.

הכנ: מן הארכיון

הוסר קשר השתיקה בעיתוני מרוקו סביב הביקור

הנימה אוהדת. כך גם במצרים. סוריה ואש"ף דורשות פסגה ערבית

מאת ויקטור מלכה,
שליח „דבר" במארוקו

אתמול בבוקר שברו חלק מעיתוני מארוקו – אלה שאינם שופרות ממלכתיים – את קשר השתיקה סביב פגישת חסן-פרס, כשהם מתבטאים בזהירות על מסקנות הידיעות הזהירות.

„אל ביאן", בטאון המפלגה הקומוניסטית, שפורקה רשמית על-ידי המלך, שאל בעמודו הראשון: „שמעון פרס במארוקו?" העיתון הסביר שפגישה זו, אם היא אכן מתקיימת, נערכת ב„פרספקטיבה של חידוש ההליכים הדיפלומטיים במזרח התיכון". עיתון שמאל אחר „אל איתיחאד אל איסתיראקי" הסוציאליסטי כתב רק, כי הוא „ממתין לאישור הידיעה על-ידי הרשויות המוסמכות כדי להאמין בכך". בבטאון מפלגת האיסתיקלל, „לאופיניון" נתן את הכותרת "שעתיים וחצי של ויכוחים". העיתון ציין ש„שום אמצעי בטחון חריג לא ננקט באיפרף". הוא הוסיף שהפגישה נועדה „לפרוץ את דלתות השלום במזרח התיכון ולאייש את ההתרחשויות לפני אוקטובר, כשהליכוד יירש את מפלגת העבודה בראשות ממשלת ישראל". מפתיע, עם זאת, שלמרות „ההכרה לשמעון" של מארוקו בישראל ממשיך חלק מן העיתונים לדבר על „הישות הציונית" ועל „פלשתין הכבושה", כדי להימנע מאיזכור מפורש של שם ישראל.

העיתונים המארוקאיים מסרו אתמול, כי לאחר פגישתו עם פרס ייצא המלך חסן לארה"ב ויקיים את ביקור העבודה הרשמי שנועד במקור ל־22 לחודש ושנדחה רשמית „בנסיבות רפואיות של המלך". מקורות דיפלומטיים אמריקאיים ברבאט אמרו שפגישת חסן-פרס אמורה תחילה להתקיים בוואשינגטון אך חסן דחה לבסוף הצעה זו של שמעון פרס, כדי שהמפגש לא ייראה בעיני העולם הערבי כ„יוזמה אמריקאית" והעדיף לקיימו במארוקו.

מרבית המרוקאיים עמם משוחחים ברבאט מצדיעים ל„אומץ, לתעוזה ולתבונה" של המלך. הפקידים הרשמיים נמנעו עוד אתמול, לפני הנאום המסורתי, מכל תגובה. מושל איזור רבאט אמר לי: „נאום המלך יכלול את התשובות לכל השאלות". ובעוד המדוברים הגבוהה ברוצה בצעדו הראוותני של חסן השני, כשום שלדעתם הוא מקרב את מארוקו עוד יותר למערב ובעיקר לארצות-הברית. איש עסקים עשיר אמר לי: „כששמעתי את הידיעה, הזמנתי שניים משכני היהודיים והשקתי בכוסה שמפניה". מרצה לפיסיקה אמר „ההגיון של חסן פשוט: „יהודים וערבים הם בני דודים". שופט בבית הדין לערעורים אמר לידיד מן הקהילה הקטנה של יהודי רבאט: „סוף סוף אוכל ללוות אותך במסעך הבא לישראל".

במקביל לתגובות ההתלהבות והשמחה ניתן לשמוע בחוגי הסטודנטים הפונדמנטליסטים המוסלמים תגובות של חוסר הבנה ולעיתים גם של כעס, אך מדובר במיעוט, וההוכחה לכך היא ששום אמצעי בטחון ביהודים לא ננקט, ברבאט ולא בערים אחרות. המלך חסן היה בטוח ככל הנראה שיוזמתו תתקבל בברכה על-ידי הרוב המכריע של עמו.

„אל אהראם": בסופו של דבר יצטרפו הכל לתהליך השלום

קאהיר כתגובה על פגישת חסן-פרס במרוקו כתב אתמול העיתון המצרי הרשמי למחצה „אל-אהראם", כי בסופו של דבר יצטרפו כל ארצות ערב לשיחות שלום עם ישראל. „השיחות במרוקו מרמזות, כי כל מדינות ערב יצטרפו במוקדם או במאוחר לתהליך השלום, אשר אותו יזמה מצרים לפני תשע שנים" נכתב ב„אל-אהראם".

עתונים מצריים אחרים חזרו על הערותיו של הנביא המבני מובארק, בדבר תמיכה בכל מאמץ לקידום תהליך השלום.

העתון המצרי „אל אחבאר" הביע את התקווה, כי ביקורו של פרס במרוקו לא יישאר בגדר של „פעולת פירסומת" מצד מפלגת העבודה הישראלית או „המרוץ בעלמא", שתכליתו להראות לדעת הקהל העולמית כי ישראל שואפת לשלום.

„מצרים מקווה במנות שהביקור הזה יניע את ישראל לשנות את עמדתה באיזור המזרח-התיכון, הן לגבי ירושלים והן לגבי ההכרה בזכויות הלאומיות של העם הפלשתיני להגדרה עצמית", כתב העתון המצרי במאמר ראשי. „אלה הדוחים את הביקור חותרים להקפאת המצב, נאבקים באמצעות הצהרות מילוליות בלבד ואינם מסוגלים להביא לשחרור אף שעל אחד מן הטריטוריות הכבושות".

סוריה קוראת לכל הערבים להצטרף לחרם על מארוקו

דמשק (ע"ר). – סוריה הפצירה אתמול בארצות ערב האחרות להצטרף לחרם שלה על חסן מלך מרוקו, אולם המדינות הערביות המסורתיות הגיבו בזהירות על הפגישה. רק במצרים הבריזה בפירוש על תמיכתה במלך חסן.

נשיא סוריה, חאפז אל אסד, טילפן שלשום בערב לבעל בריתו הקיצוני, מנהיג לוב מועמר קדאפי, כדי לדון עמו בהחלטת סוריה לנתק את היחסים הדיפלומטיים עם מרוקו.

מנהיג לוב אמר עד כה רק זאת, שיוזמת המלך חסן מהווה הפרה של הסכם האיחוד משנת 1984 בין לוב לבין מארוקו.

הפרלמנט הסורי שלח מברקים לשאר הפרלמנטים הערביים ובהם קריאה לנקוט עמדה מאוחדת נגד המשטר המרוקאי ו„להטיל חרם על הבוגד" חסן.

לעומת זאת נשמעו תגובות מתונות יותר בירדן, הזוהרת בעצבה לשיחות שלום במזה"ת. ראש לשכת החצר בירדן, מרואן אלקאסם, אמר אתמול ברכת עמאן, כי ירדן „הופתעה" מן הביקור של שמעון פרס במרוקו. הוא ציין, כי הדבר הגיע לידיעתה של ירדן רק דרך אמצעי התקשורת הרגילים, כי בואו של שליח מרוקאי לרבת עמון בעת ובעונה אחת עם ביקורו של פרס במרוקו היה מקרי בלבד. אולם דיפלומטים מערביים אינם מוצאים מכלל אפשרות, כי מרוקו שלחה את השליח הזה במתכוון, כדי לעודד את הרושם שרבת עמון היתה מודעת לביקור, וכך למנוע את בידודה של מרוקו בדעת הקהל הערבית.

לוב: הטרוריסט פרס

השיחה הטלפונית שקיים מנהיג לוב מועמר קדאפי עם נשיא סוריה חאפז אל אסד הוקדשה „לביקור במרוקו של הטרוריסט שמעון פרס, ראש הממשלה של האויב הציוני" נאמר בהודעה שפורסמה על-ידי רדיו לוב.

תחנת השידור של טריפולי ציינה כי השיחה התנהלה ביום ג' בערב לפי יוזמת נשיא סוריה, שמסר לקולונל קדאפי מידע מעודכן על מגעיו עם ראשי מדינות ערב.

אש"ף דוחה ומוקיע את שיחות פרס חסן

תוניס (ע"ר וק"צ). – הנהגת אש"ף הכריזה אתמול כי היא „דוחה ומוקיעה לגנאי" את השיחות החשאיות בין חסן מלך מרוקו לבין ראש ממשלת ישראל שמעון פרס, וכי היא דורשת לכנס ועידת פיסגה ערבית חופשה ויוצאת מן הכלל, כדי לדון בנושא זה.

דברי הגינוי כלולים בהודעה מטעם הוועד המרכזי של אש"ף, אשר פורסמה באמצעות סוכנות הידיעות הפלשתינית „ואפא". ההודעה מגדירה את הפגישה במרוקו כ„צעד מסוכן", משום שהוא יוצר פלגנות בשורות הערבים. „אש"ף מכריז איפוא, כי הוא דוחה את הפגישה הזאת ומוקיע אותה לגנאי". נאמר בהודעת הוועד המרכזי.

להלן נאמר בהודעה, כי הוועד המרכזי שב ומאשר את תוכן ההחלטות של ועידת הפיסגה הערבית, היינו שיש למצוא פתרון מלא ומקובל על הבעיה הפלשתינית על-ידי ועידה בינלאומית בהסות האו"ם ובהשתתפות אש"ף וחברות מועצת הבטחון.

ההודעה פורסמה לאחר ישיבת לילה מאוחרת של הוועד המרכזי, שהתכנסה כדי לבחון את משמעויות הפגישה בין חסן לבין פרס.

בהודעת אש"ף נאמר עוד, כי בו בזמן שישראל עורכת „התקפות פראיות" על הכוחות הפלשתיניים, מהווה קבלת הפנים החמה לפרס במרוקו „הפרה של החלטות ועידות הפיסגה הערביות והמוסלמיות".

שופט השלום בחיפה, כמאל חיר, האריך אתמול את מעצרם של 40 מתושבי הכפר הבדואי ערב זבירת ליד סכנין בשלושה ימים, ושחרר 18 מתושבים בערבות. מחר ייערך דיון נוסף לאחר שמשטרת זבולון תציג ראיות נוספות נגד החשודים בהתפרעות שהיתה בכפר בתחילת השבוע.

יחידות צבא מוטסות של ארה"ב ומשטרת בוליביה פשטו על מזקקת קוקאין במעבה הג'ונגל, „מחנה אל זורו". במקום זוקקו מדי שבוע 1,500 ק"ג של קוקאין. (צילום א.פ.)

הסכמה בין נוצרים ויהודים בדבר הנצחת מחנות המוות

מפגש אנשי כמורה קתוליים וראשי קהילות יהודיות מאירופה

פאריס (א.ס.) – אנשי כמורה קתוליים בכירים וראשי קהילות יהודיות אירופיות יצאו שלשום בהצהרה משותפת בדבר מחנות המוות אושוויץ ובירקנאו, בה מוכרים שני המחנות כ„אתרים סימליים, המייצגים את הנסיון הנאצי להשמיד את היהודים".

„הצהרת אושוויץ" כוללת הסכמה מצד מנהיגים קתוליים לעצור את עבודות ההקמה של מנזר קתולי בתחומי מחנה המוות אושוויץ עד לאחר שתתקבל החלטה כוללת בענין זה.

ההצהרה גובשה במהלך ועידה שהתקיימה שלשום בג'נבה ושבה נטלו חלק קרדינלים מפולין, מצרפת ומבלגיה וראשי קהילות יהודיות מצרפת, מבלגיה ומאיטליה. בהצהרה נאמר גם שהעולם לשוב ולהיפגש במטרה למצוא „אמצעים נאותים לכיבוד האתר המיוחד, המעוקם על אדמה פולנית נוצרית".

„הצהרת אושוויץ מהווה הכרה קתולית ראשונה בכך שמרבית קורבנות אושוויץ היו יהודים ובמשמעות המיוחדת שיש לאתר לבני העם היהודי", אמרה סבין רודיסמן מהוועדה המייצגת של המוסדות היהודים בצרפת. „עד כה הרגישה הכנסיה שרבים מהקורבנות היו פולנים ובני לאומים ודתות אחרים". בכך תירצו הרשויות הפולניות משך שנים את סירובן להתיר קיום טקסי זכרון בלעדיים במחנה.

קבוצות של תיירים ממארוקו מסיירות במקומות הקדושים ליהודים ולמוסלמים

בימים אלה שוהה בארץ קבוצה של אזרחים מרוקאים בארוח הסוכנות

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בנגב

לא רק ישראלים מבקרים במארוקו. מתברר כי בשנה האחרונה ביקרו לפחות ארבע קבוצות של תיירים מרוקאים, הלכם הגדול יהודים, בארץ.

גם עתה שוהה בארץ קבוצה של כ־40 אזרחים מארוקאים המטיילים ברחבי הארץ. בין השאר גם במקומות הקדושים ליהדות ולאיסלם בירושלים ובשאר חלקי הארץ.

בימים האחרונים שהתה הקבוצה ממארוקו בטבריה במלון „גלי כנרת". הקבוצה ביקרה במקומות קדושים באזור הגליל והעמק. היום עתידה הקבוצה ממארוקו לסייר במרכז הארץ.

בשבוע הבא עומדת להגיע לארץ קבוצת תיירים נוספת ממארוקו. את קבוצות התיירים ממארוקו מלווים אנשי האגף הצרפתי ממחלקת הנוער והחלוץ בסוכנות השומרים על סודיות מוחלטת ואיפול באשר לתנועות התיירים ומסרבים לאפשר לראיין את המארוקאים.

ביקורו של ראש הממשלה פרס במארוקו ופרסומים רשמיים על יחסי ישראל-מארוקו הביכו את אנשי הסוכנות והמארחים את המארוקאים בארץ שאינם יודעים עתה כיצד להתייחס לפרסומים על תנועת תיירות מארוקאית בישראל.

כדי למנוע את זיהוים של המארחים נאסר בכל דרך [illegible] אנשי האגף הצרפתי במחלקת הנוער והחלוץ, פרסום דבר ביקור משלחות וקבוצות תיירים ממארוקו עלול למנוע ביקורים אלה בעתיד. אך דובר הסוכנות צבי איל אמר כי אין מניעה לפרסם את הדבר ולראיין את האורחים ממארוקו.

ועידת המפד"ל ננעלה בלי להצליח להשיג את יעדיה

סיעת למפנה כפתה דחיית המשך הבחירות

מאת עליזה וולך, כתבת „דבר"

ועידת התנועה הדתית לאומית ננעלה אמש אחרי חצות בלא שהשיגה את יעדיה. סיעת „למפנה" הצליחה לכפות על ועידה את דחיית הבחירות למזכיר המדיני ולמזכ"ל „הפועל המזרחי" והתוצאה היא שבשלושת ימי הועידה עלה בידה להבחיר רק מזכ"ל חדש לתנועה ולהבריח על הועידה בעל המבנה הדתי.

לאחר ועידתה תנועת המפד"ל מפולגת יותר מאשר בעבר ועד למושב השני ב־4 בספטמבר יוחלט בה האשכנת הדרות בין הסיעות הרומנטיות, סיעת „למפנה" וסיעת „הצעירים".

המצורה היחידה מן הועידה היא מצ"ד, שחזרה למפד"ל לקראת המפקד והצליחה להעמיד בראשה נציג שלה, המזכ"ל הרב יצחק לוי, בן 39, איש ארץ-ישראל השלמה.

ביקור פרס במארוקו הסתיים בהצלחה אף שאתמול היה חשש שהמפגש יסתיים בלא כלום. רק אמש גובש נוסח מוסכם להודעה משותפת שתתפרסם ברבת ובירושלים.

לקראת השעה תשע התכנסה סיעת „למפנה" כדי לאשר החלטה בדבר אי-השתתפותה בבחירות. ד"ר יוסף בורג מנה את הסיבות להבייעתה של „למפנה" לדחות את הבחירות למזכ"ל המדיני ולמזכ"ל „הפועל המזרחי" ל־4 בספטמבר, היום שבו ייבחר מחליפו במושב השני של הועידה. לדבריו, היו בכוונת יום אתמול גורמים ומרומים [illegible] את אנחנו שותפים ואם להיות ברומים גם איננו שותפים.

בהמשך דבריו הרגיש ד"ר בורג שכל מטרתה של הועידה היתה נגד סיעה אחת, סיעת „למפנה" ונגד איש מסויים בסיעה: ברגתו. "מי שיש לו עיניים בראש ראה שהכל באוחדים נגד למפנה, שיש לה 40 אחוז", אמר.

ד"ר בורג הגדיר אמש את ועדת יגר, כ"ועדה גרועה יותר מועדה קרואה בעיידה מזמנת".

התארגנות של "למפנה" לבקש את דחיית הבחירות התחילה אחרי שבבחירות למזכ"ל התנועה, בסיבוב השני, נבחר הרב יצחק לוי ממצ"ד, שנתמך על ידי גוש "הצעירים" – מצ"ד. תוצאה זאת הדליקה נורה אדומה בסיעת „למפנה" לגבי סיכויי הבחירות הנוספים, שבהם התכוון רפאל בדינתן להתמודד על תפקיד המזכיר המדיני ואליעזר אבטבי, נציג המושבים, בעלי בריתה של „למפנה", על המועמדות למזכ"ל „הפועל המזרחי".

במשך כשעתיים ישבה ועדת הבחירות עם נציגי הסיעות השונות ושמעה נימוקים בעד ונגד דחיית הבחירות למושב השני וכשהתקבלה ההחלטה לקיימן בכל זאת חזרו אנשי "למפנה" על כוונתם לנטוש את הועידה וקיבלו גיבוי מאנשי המושבים, ולפיכך בבחירות עמדו להשתתף פחות מ־50 אחוז מצירי הועידה.

האפיפיור הצטרף ללהקת המחול "אילת" בשירת "הבאנו שלום עליכם"

מאת חן שחר, סופר "דבר" באיטליה

רומא (מיוחד ל"דבר") – "...ברצוני לנצל את נוכחות להקת המחול של 'אילת' מישראל ושל נציגי הקהילה היהודית ברומא ומהעולם ולהביע את רגשות ידידותי ליהודים, אחינו ואחיותינו, ואני מקווה שפגישה עם להקת המחול תגרור פגישות נוספות". מלים אלו שנאמרו בשפה האנגלית השמיע האפיפיור יוחנן פאולוס השני בפני קהל של אלפי מאמינים שבאו לברכו בקרית הואתיקן. ל"להקת המחול של אילת" נשמר מקום הכבוד סמוך לבמה עליה ניצב האפיפיור. במקום נכחו גם נציגי השגרירות הישראלית באיטליה וכן נשיא הפדרציה הספרדית באנגליה לאון תמאן ונשיא הפדרציה הספרדית באיטליה רפאלו פלת.

לפגישה שאורגנה על-ידי הפדרציה הספרדית-אנגלית והאיטלקית, ושתוצאותיה חשובות ביותר להעמקת היחסים בין ישראל לואתיקן קדמה עבודת הכנה של לאון טמאן ורפאלו פלת.

השירים "עם ישראל חי", "הבה נגילה", "ירושלים של זהב" היו חלק מהופעת להקת המחול שלהופעה הקצב וזמן ארוך התקבל. האפיפיור עצמו לאחר שלחץ את ידי חברי המשלחת והלהקה הצטרף לשירת "הבאנו שלום עליכם".

הטקס הסתיים בהגשת מתנות. הגברת אופירה נבון ה"פטרונית" של הלהקה שהגישה לאפיפיור את הספר "נופי ישראל" אמרה בפנותה לכס הקדוש: "היום אנו באנו אליך ואנחנו מקווים שבקרוב תוכל לבקר במקומות המופיעים בספר". יוחנן פאולוס השני הודה במילים נרגשות: "אני מייחל לביקור המיוחד הזה ואני מקווה שאנשימר".

לאון תמאן הגיש לאפיפיור איקונין עתיק בעל ערך רב עליו מצוייר סיפור הנביא אליהו ואילו רפאלו פלת הגיש לאפיפיור את הספר "מדינת היהודים" שנכתב ע"י בנימין זאב הרצל.

ממסר „קול אמריקה" כמנוף לפיתוח אזורי

(ע) – מזכירות תנועת המושבים תובעת מממשלת ישראל לראות בהקמת תחנת „קול-אמריקה" האמורה להיבנות בערבה התיכונה ליד מרכז ספיר, מנוף לפיתוח ואיכלוס האיזור, ולעשות כל שניתן שההסכמים בין ממשלת ישראל וארה"ב יענו על תביעה זו.

על-כך החליטה המזכירות (בישיבתה אתמול, לפי הצעת אילן אורן. יו"ר המועצה האיזורית הערבה תיכונה) המזכירות מציעה את מרכז ספיר על יד עין-יהב בערבה כמקום מגורים קבוע לעובדי התחנה.

אילן אורן מתח ביקורת על שר התקשורת על כך ש„ויתר בקלות על זכויות תושבי הערבה בבנייה, בתיפעול ואחזקה של המשדרים", אורן הזכיר את הדוגמא של גרמניה ואנגליה, שם הוקמו תחנות של קול-אמריקה ובהן הובטחה העסקתם הבלעדית של התושבים המקומיים בבנייה, בתיפעול ואחזקה. הוא דוחה את הרעיון, שפורסם בכלי התקשורת לפיו יתגוררו המהנדסים בעזר ובאילת, שם ייבנו וילות עבורם.

ארה"ב מתנצלת על פרסום פרשת פצצות המיצרר

וואשינגטון (ע"צ) – ממשלת ארה"ב התנצלה בפני ישראל על הפרסום שלפיה האשמות, לפיהן השיגו סוכנים ישראלים באורח בלתי חוקי את הטכנולוגיה הדרושה ליצור פצצות מיצרר, הודיע אתמול פקיד אמריקאי בכיר.

הפקיד, שביקש לא לפרסם את שמו ברבים, אמר, כי „משרד החוץ הביע את צערו על הגילוי, כפי הנראה ללא רשות, של מידע סודי המתייחס לחקירה המתנהלת".

דובר המכס האמריקאי, דייו הובר, הצהיר ב־2 ביולי בוואשינגטון, כי משרד המשפטים חוקר האשמות, לפיהן ניסתה ישראל להשיג מחברות אמריקאיות פרטיות את הטכנולוגיה הדרושה ליצור פצצות מיצרר. ישראל דחתה, כזכור, האשמות אלה.

הלוואה עומדת לעולה במקום פטור ממכס

מאת יעקב צור, סופר „דבר"

ועדה מיוחדת בה ישתתפו נציגי משרד הקליטה, הסוכנות היהודית, המכס ונציגי ארגוני העולים, תבחון בימים הקרובים את הצעתו של שר הקליטה יעקב צור לבטל את הפטורים השונים ממכס לעולים החדשים ובמקום זאת להעניק לעולה סכום חד פעמי כהלוואה עומדת, שתהפוך למענק כעבור מספר שנים.

בישיבה שהתקיימה אתמול בלשכת שר הקליטה בה השתתפו גם מנהל המכס מרדכי ברקת, ראש מחלקת העליה בסוכנות היהודית חיים אהרון, ונציגי ארגוני העולים, הביע מנהל המכס תמיכה מלאה ברעיון. בקרב ארגוני העולים היו חילוקי דיעות והועלו מספר השגות.

שר הקליטה יעקב צור אמר כי המטרה היחידה היא להקל על העולים ולשחרר אותם מנטל הביורוקרטיה. בשנים האחרונות התפתחה מערכת בלתי אפשרית של פטורים וזכויות ותקנות ויוצאים מן הכלל בכל הקשור למכס. מערכת זו מקשה מאוד על העולה ויש לעשות הכל כדי לפטור אותו ממנה.

כתב ה„ניו יורק טיימס" שהואשם בריגול גורש מסין העממית

טוען כי אם אכן נכנס לשטח צבאי עשה זאת בתום לב

הונג קונג (א.פ.) – כתב ה„ניו-יורק טיימס", ג'ון ברנס, הגיע אתמול להונג קונג לאחר שגורש מסין העממית.

עם הגיעו הכחיש בתוקף כי עסק בריגול במהלך מסע שערך על אופנוע באיזור סגור לזרים בסין. „שום מרגל לא היה נוהג כך. אני לא מרגל. אני עיתונאי. אילו הייתי מרגל, מובן שלא הייתי בוחר בדרך שלומיאלית כל כך לאסוף אינפורמציה", הוא אמר לכתבים.

בהודעה רשמית של שרותי הבטחון של סין נאמר שברנס, ביחד עם עו"ד אנד מקגאל ואזרח סיני בלתי מזוהה, „חדרו לאיזור צבאי וצילמו צילומים רבים של עצמים מסווגים". להלן נאמר בהודעה, כי „התנהגות כזאת מהווה ללא ספק ריגול ואיסוף מודיעיני שאין מדינה ריבונית צריכה להסכים לה".

ברנס הגיב על דברים אלה מצידו באומרו, כי אם עבר בדרכו באיזור צבאי רגיש, הרי זה לגמרי במקרה. „אשר לאיזורים צבאיים, אין לי כל דרך לזהותם", אמר.

שר החוץ של בריטניה גפרי האו בדרא"פ בשליחות הקהילה האירופית

דרש את שחרורו של נלסון מנדלה וקץ האפרטהייד

פרטוריה (רויטר וא.פ.) – שר החוץ הבריטי, סר ג'פרי האו, השוהה בדרום אפריקה בשליחות 12 מדינות הקהילה האירופאית, הציג אתמול בפני ממשלת המיעוט הלבן של פרטוריה את דרישות מדינות הקהילה האירופאית לשינוי מדיניות הגזע שלה.

במסיבת עיתונאים שכינס בתום פגישה בת שעתיים עם נשיא דרום אפריקה פ.וו. בותה הוא אמר, כי מילא את השליחות שהוטלה עליו על-ידי מדינות הקהילה האירופאית: הוא דרש את שחרור המנהיג השחור הכלוא, נלסון מנדלה, את ביטול הוצאתם אל מחוץ לחוק של ארגונים אופוזיציוניים כדוגמת „הקונגרס האפריקאי הלאומי", פתיחה בדיאלוג עם אוכלוסיית המדינה השחורים ושימת קץ לשלטון האפרטהייד.

האו, שתיאר את השיחות כ„לבביות, אדיבות ומועילות", לא היה מוכן לאמר מה היתה תגובתו של בותה לדרישותיו. לדבריו הסכימו שני הצדדים, כי על הדיונים להיות חסויים. השניים ייפגשו שוב ביום ג' הבא.

הבישוף דסמונד טוטו אמר, כי לדעתו ביקורו של האו חסר כל ערך כל עוד עומדת בריטניה בסירובה לנקוט סנקציות נגד דרום אפריקה. בראיון לרדיו שוויץ אמר טוטו, כי סירובה של ממשלת בריטניה לנקוט את „אמצעי הלחץ היחיד שיש בידיה" כלפי דרום-אפריקה מלמד, כי „יש מעט מאוד שניתן לשאוף להשיגו בביקור קצר כעין זה". את דבריו לרדיו שוויץ הקליט טוטו עוד ביום ו' שעבר, אבל גם אתמול לא היו מוכנים, לא טוטו וגם לא נלסון מנדלה הכלוא, להיפגש עם האו.

שולץ מתנגד לסנקציות

שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ פנה אתמול לקונגרס בבקשה שלא יגביל את הנשיא רייגן באמצעות תחיקה המכוונת להענשתה של ממשלת דרום-אפריקה הלבנה.

שולץ אמר לועדת החוץ של הסנאט האמריקאי, שהצעת החוק שעברה בבית הנבחרים ושנועדה להוצאת כל השקעותיה של ארה"ב בדרום-אפריקה, אינה אלא „הכרזת מלחמה כלכלית, שתשים קץ ליכולתנו להשפיע בדרך כלשהי על המאבק לצדק ולזכויות אנוש בדרום-אפריקה".

דבריו של שולץ באו בעקבות נאום שנשא רייגן ושבו גינה את האפרטהייד אך נמנע מלהתחייב לנקיטת סנקציות כלפי דרום-אפריקה. נאומו של רייגן נתקל בביקורת קשה בקונגרס ומחוצה לו. הבישוף דזמונד טוטו הגיב עליו באומרו: „המערב יכול ללכת [illegible]. מצידי הוא יכול ללכת לעזאזל".

לדעת משקיפים גוברים עתה סיכויים לקבל החלטה סופית על נקיטת סנקציות כלפי דרום-אפריקה בלחץ הקונגרס. יו"ר ועדת החוץ של הסנאט, בפניה הופיע אתמול שולץ, הסנטור האמריקאי ריצ'ארד לוגר, הביע דעתו, כי אם יוסיף הממשל להימנע מהטלת סנקציות, עלול הדבר להוביל לפרוץ מלחמת גרילה בדרום-אפריקה. „לדעתי על הנשיא לעשות יותר משעשה עד כה" אמר לוגר לעיתונאים. „קיוויתי שינצל הזדמנות זו כדי להעביר מסר יוצא דופן לעולם. הזדמנות זו עדיין מצויה בידי הנשיא".

„הקונגרס הלאומי האפריקאי" הגיב על נאום הנשיא רייגן בביטול, בציינו כי אין בו משום חידוש וכי הארגון אינו מתכוון להתייחס אליו.

דובר הקונגרס הלאומי האפריקאי, תום סבינה שאמר דברים אלה, הוסיף: „נאומו לא הפתיע אותנו. איננו מצפים לשום דבר חדש ממנו". בהמשך דבריו אמר סבינה, כי הוא לא הופתע גם למקרא ידיעה שהתפרסמה ב„ניו-יורק טיימס", ושלפיה סיפקו ארה"ב ובריטניה מידע מודיעיני על הקונגרס, הנחשב בעיני הממשל האמריקאי כגוף להשפעה קומוניסטית.

דבר
DAVAR
מאוחד עם למרחב

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מנהל כללי: אהרן קראוס

המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל-אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ.ד. 65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים: 281860, 298032
סניפים:
תל אביב, בית „דבר" רח' שינקין 45, טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 16, בית מאזיה קומה ג', טל. 242203
חיפה, רח' הנביאים 27, טלפונים 3-642111, ת.ד. 33104

קרא מחר ב"ידיעות אחרונות"

פרס בארמון מלך מרוקו
מאת ד"ר אמנון קפליוק, שליחנו המיוחד

מודעי: עם הלשון בחוץ
מאת רונית ורדי

שווייסה: בגידה בצמרת
מאת אריאלה רינגל-הופמן ויהודית יחזקאל

משה זר: כך גוייסתי למחתרת היהודית
מאת נחמה דואק

תרופת הפלא של הרופא הגרוזיני
מאת עמוס נבו

מכסחי המין
באמריקה מכסחים את המין, את המתירנות ואת העיתונות החריפה. המהלומה האחרונה: [illegible]
מאת ריצ'ארד סטנגל, „טיים"
★

כחול מזועזע
הצד הישראלי של מכסחי המין
מאת חיים שיבי

ניסים יקנין
100 ימי התסכול של משה נסים, שר האוצר
מאת צבי זינגר

ילדה שרופה
דליה לביא – קאמבק ראשון
מאת אלי תבור, ניו-יורק

טעם המן
בנק הפועלים, קיבוצת בת 25 שנים: אהרון מאיר פרס, משה נון נבנע
מאת אריה אבנרי

„השקל שלך"

מדוריהם של חיים חפר, עמוס קינן, בועז עברון, סילבי קשת, אהרון בכר וזיוה יריב.

במוסף לתרבות, ספרות ואמנות:
על „הפרידה מן האני העני" – מחקרו של דן מירון על ביאליק, כותב אריאל הירשפלד

פרס דחה במארוקו

(סוף בעמ' 1)

נציגי המעצמות הגדולות, להגיע לכלל כתיבת הדה"ו לפיסגה הערבית ולהחלטה לנסיון לביצוע החלטות פס." אמר המלך.

להלן אמר המלך, כי הוא אינו רוצה להסביר מה בדיוק היו הקשיים והמכשולים, שמנעו זאת, אבל רמז שהדברים לא התנהלו כשורה, הדברים הכעיסו והעציבו אותו מאד. הנושא הפלשתיני היה מאז נושא למיקוח ולדין ודברים.

מאז ועידת ראבאט ב־1974 יש לעם הפלשתיני מנהיגות. אש"ף זכה לחברות באו"ם ובליגה הערבית ובועידה האיסלמית, וגם חברות מלאה היתה לאש"ף בועידת המדינות הבלתי מזדהות. היה לי הכבוד, ואני אומר זאת בכל הצניעות, כמשרתכם בני העם המרוקאי, למלא תפקיד מרכזי בהבאת אש"ף למעמד של נציג יחיד לעם הפלשתיני הרשאי לדבר בשמו", אמר.

„בעקבות ועידת פס נולדה תוכנית ערבית ישימה ומקובלת על כולם." אמר. „זוהי תוכנית מעשית ועניינית. לראשונה הסכימו כל המנהיגים הערבים על תוכנית שניתן היה לבצעה בתוך חודשים מעטים".

„בין ההחלטות שנתקבלו בפס היתה גם זו שקבעה כי ועידת הפיסגה מינתה את כוחן של מרוקו, אלג'יר, סוריה, טוניס, ירדן, אש"ף וסעודיה (ועדת השיבעה) לשכנע את המעצמות הגדולות לקבל את תוכנית פס, כי הוא פותחת דרך לפעילות מדינית מעשית לסיום הסיכסוך הערבי ישראלי." אמר. להלן הדגיש המלך כי „יש לזכור שהכל מותר אלא אם נאסר במפורש. לא נאמר בהחלטות פס שמגע עם ישראל אסור. לא נאסר עלינו לקיים מגע עם שום מדינה, אבל נתקבלנו במכשולים גדולים ולא אפרט אותם."

ביקור פרס במארוקו

(סוף מעמ' 1)

ג'ורג' בוש למזה"ת בסוף השבוע, חזר ואמר, כי פיסגת חסן-פרס היא „התפתחות היסטורית" ואירוע „מיוחד ומספר אחדים", אך הדגיש, כי הממשל העדיף להמתין להודעת חסן ולהודעת פרס בישראל, קודם שיגיב במפורש. הפקיד הוסיף כי הממשל יקדם בברכה גם מיפגשים בין פרס לבין חוסיין מלך ירדן ומיפגשים סורים-ישראלים ולבנונים-ישראלים, משום שאין תחליף למגע ישיר בין הצדדים. הביקורת בעיתוני ירדן על המיפגש במרוקו אינה מהווה הודעה מוסמכת של ממשלת ירדן, אמר הפקיד.

אמצעי התקשורת האמריקאים הבליטו אתמול את אופיו המאופק של חסן ואת השוני שבין האווירה ברבאט, שם לא התנוסס כל דגל ישראלי, לבין האווירה בקאהיר לאחר ביקור הנשיא סאדאת בירושלים.

צוותי אוויר בחברת התעופה המרוקאית הביעו חשש, כי מעתה יבוצעו נגדם פיגועים. סגנו של יאסר ערפאת, סלח חלף, סיפר ל„ניו יורק טיימס" כי בחודש ינואר נועץ בו חסן ושאל לדעתו על הזמנה אפשרית לפרס. לדברי חלף, אמר לחסן, „ביקור כזה לא יועיל לך ויתכן אף שתפסיד ממנו".

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו

רפאל טרכטנברג

הלויה היום, יום חמישי יז' בתמוז 24.7.86 בשעה 16.00

המשפחה
ובית השיטה

אנשים • אנשים •

הוא עוד ישוב...

שר המשפטים היוצא יצחק מודעי (בתמונה) הזהיר אתמול מפני השיבוש המסתמן במערכת המשפטית. בטקס פרידה מן השר שנערך אתמול במשרד המשפטים בירושלים, אמר מודעי כי הרוצים בשלטון החוק והמשפט חייבים להגביל את השיבוש הזה, והבלתי אחראי בו, העלולים להחלישו. כוונת מודעי היתה לשימוש הרב הנעשה לאחרונה בבג"צ ובועדות חקירה.

מודעי הביע תקוה כי השר משה נסים יהיה מוליכו בתפקיד, שכן הוא מכיר את צוות המשרד. לדבריו, הליכוד לא יאפשר לרה"מ שמעון פרס להחזיק בתיק המשפטים.

עוד הביע מודעי כי קיימת סבירות שביום מן הימים יחזור לכהן בתפקיד שר המשפטים.

מרבה צימוקי

הנצחה

מועצת פועלי חיפה מסרה בישיבת המזכירות שלה כי היא יוזמת הוצאתו לאור של ספר לזכרו של אבא חושי (בתמונה), שהיה מזכיר מועצת פועלי חיפה וראש העיר שלה, זאת לקראת יום הולדתו ה־90 שיחול בעוד שנתיים. מועצת הפועלים תפנה לאוניברסיטת חיפה, עיריית חיפה ולמפלגת העבודה בעיר בהצעה להשתתף בהוצאת הספר, שישא אופי מחקרי ויתן במפעלו ותרומתו של אבא חושי לעיצוב דמותה של חיפה.

חילופי שלטון

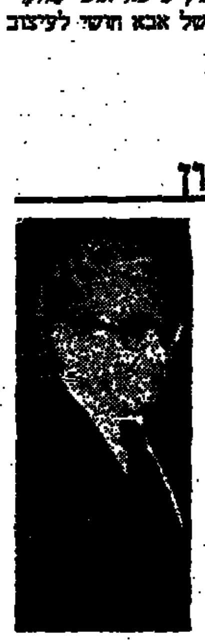

ורד עצמון בת ה־17, יו"ר המועצה הציונית לנוער, תתמנה ליום אחד לתפקיד יו"ר הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית במקומו של היו"ר הנוכחי אריה דולצין (בתמונה). החילופים יערכו ביום ראשון במסגרת „חילופי שלטון בתנועה הציונית", כאשר חברי מזכירות המועצה הציונית של הנוער בישראל יחליפו את הנהגת התנועה הציונית ליום אחד.

„ההנהלה הציונית החדשה" תתכנס במשך היום פעמיים לדיון בנושא הדוק הקשרים עם הנוער היהודי בתפוצות והגברת המאבק למען יהודי ברה"מ, דיון במצוקת הישובים והתקציבים לתוספות דתיים. יום חילופי השלטון נע־רך במסגרת „יום הציונות" (כ' בתמוז) שהוכרז על ידי הממשלה וההסתדרות הציונית.

יקיר צור

כמו כולם

מסתבר שגם בני האצולה מתרגשים בעת החתונה. ה„פטנט" שהמציאה שרה פרגוסון (בתמונה) כדי לזכור את שלושת שמותיו האחרים של בעלה, הנסיך אנדרו, בטקס החתונה לא סייע בידה, והיא חזרה על שמו האמצעי, כריסטיאן, פעמיים. ובכל זאת היא הטיבה לעשות מגיסתה הנסיכה דיאנה, שהתבלבלה בעת נישואיה והחליפה את סדר השמות של הנסיך צ'ארלס.

מכה הדים

דבר פגישתו של ראש הממשלה שמעון פרס עם המלך חסן במארוקו הגיע גם לחברי המשלחות הישראלית בכנס ראשי ערים תאומות, המתקיים בימים אלה בלוס־אנג'לס. הביקור במארוקו משמש, מסתבר, רקע נאות לפגישות שעורכים חברי המשלחות הישראלים עם משלחות וציגים מארצות רבות שאינן מקיימות קשרים דיפלומאטיים עם ישראל. מיכה גולדמן, ראש המועצה המקומית כפר תבור, סיפר בשיחה בלוס־אנג'לס, כי בין הקבוצה הישראלית [illegible] ערביות נוספות, שאותן לא פירט, נקשרו קשרים הדוקים ונושא השיחה העיקרי הוא כמובן ביקור פרס במארוקו והאפשרויות לקדם את תהליך השלום, בנוסף לשיחות בנושאים מוניציפאליים שלשמן הגיעו כולם לכנס בארה"ב. גולדמן סיפר עוד כי הוא ועמיתיו קשרו קשרים משמעותיים גם עם משקיעים אמריקאים יהודים המעוניינים להשקיע במדינת ישראל בעתיד הקרוב. המשלחת הישראלית הזמינה גם את ראש עיריית לוס־אנג'לס לבקר בגליל.

שמעון וייס

התרגשות

נרגשת ועצבנית במיוחד נראתה שחקנית הטניס מרטינה נברטילובה (בתמונה) כשצעדה יחד עם שאר שחקני הטניס ביום ראשון האחרון. הסיבה לעצבנותה היתה „גיאוגרפית" — זו הפעם הראשונה מאז עברה למערב שהיא שבה לצ'כוסלובקיה. אולם חששותיה היו לשווא — קבלת הפנים שנערכה לה היתה חמה מאוד, הן מצד המארגנים ובמיוחד מצד הקהל שהריע לה כמשכנת. התרגשותה הגיעה לשיא בעת שנשמע ההמנון הצ'כוסלובקי והיא לא יכלה לעצור את דמעותיה: „אני יודעת את המילים בעל־פה", אמרה, „איני יכולה להכחיש את מוצאי, זו מולדתי".

בכורה שכזו

סיסמאותיהם של כ־100 מפגינים קידמו את פניה של הנסיכה דיאנה כשנכנסה לאולם האופרה בקובנט גרדן שבלונדון. ההפגנה נערכה בערב הבכורה של הבלט הסובייטי „בולשוי", ובאה למחות על הנוכחות הסובייטית באפגניסטן והטיפול לו זוכים יהודי ברה"מ. היתה זו ההופעה הראשונה מזה 12 שנה של ה„בולשוי" באנגליה, לאחר שבהופעתם האחרונה שם, ב־1974, נערכו הפגנות בלתי פוסקות נגד סירוב הסובייטים לאפשר לשני רקדנים, גלינה ואלרי פאנוב, לעלות לישראל.

לאחר הצינון

ישראל קניג (בתמונה), שכיהן כממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים עד לפני מספר חודשים, ישמש כיועץ מיוחד לעיריית נהריה בתחום פיתוח פרוייקטים תיירותיים. הוא גם ישמש כיועץ לעיריית עכו באותם תחומים. קניג אמור להיכנס לתפקיד החדש לאחר שיוסדרו ההליכים הפורמליים לכך. כידוע, חלה עליו תקופת צינון והוא הגיש בימים אלה בקשה מיוחדת, כדי לצמצמה.

חוקרים מן האקדמיה ותיקי תנועת גורדוניה חגגו יחד ביום עיון על מחקרו החדש של פרופ' אלקנה מרגלית „תנועת הנוער גורדוניה — רעיון ואורח חיים". יום העיון נערך במכון גולדה מאיר לחקרי עבודה וחברה של אוניברסיטת תל־אביב. בתמונה (מימין לשמאל) פרופ' אשר אריאן (מנהל המכון), צבי בוטנסק (חולדה), פרופ' אלקנה מרגלית ונפתלי אושפיז (קריית ענבים).

המדור נערך ע"י אסתר מיננמבר

אתמול בכנסת • אתמול בכנסת •

חברי הועדה לביקורת המדינה מותחים ביקורת על איטיותו של היועץ המשפטי

מאת מרבה צימוקי, כתבת „דבר" בירושלים

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, הביע אתמול מורת רוח מתגובתם של חברי הועדה לביקורת המדינה של הכנסת בשל אי בואו אתמול לדיון בנושא ישום המלצות דו"ח בייסקי.

רוב חברי הועדה מחו כנגד הסחבת הניכרת בבדיקת התיקים הפליליים של דו"ח הועדה ואגב כך מתחו ביקורת עקיפה על היועץ המשפטי לממשלה חריש וקודמו בתפקיד פרופ' זמיר.

חריש אמר אתמול ל„דבר" כי אין להתלונן על קודמו שכן מאז אפריל כשהתפרסמו מסקנות ועדת בייסקי עסק כולו ורובו בפרשת השב"כ: „ובוודאי שאין לחברי־הכנסת סיבה כלשהי להתלונן עלי שבמשך חודש לא הספקתי לעשות דבר עם המסקנות מאותה סיבה. בה עוד ששתי עוזרותי לצורך תפקידי זה יצאו לחופשה בחו"ל".

יו"ר הועדה פרופ' דוד ליבאי הודיע לחבריה כי היועץ המשפטי לממשלה שהוזמן לישיבה, ביקש שהות קצרה ללמוד את הנושא בטרם יופיע בפני הועדה.

ח"כ חיים רמון (מערך) אמר כי „לממשלה אסור להמשיך ולמרוח את הנושא". הוא הביע דאגה כי גם בעוד מספר חודשים ימסר לועדה כי הנושא עדיין נלמד. ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד) אמר כי ההשהייה בישום הדו"ח גורמת לפגיעה בשלטון החוק ובמערכת הבנקאות.

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) אמר כי למחרת פרסום דו"ח בייסקי אמורים היו להקים צוות מיוחד בלשכת היועץ המשפטי לטיפול בנושא. יו"ר הועדה ח"כ ליבאי הודיע לחברי הועדה כי היועץ המשפטי לממשלה יוזמן להופיע בפני הועדה עוד לפני פגרת הכנסת כדי לקבל מידע על תוצאות בירור ההיבטים הפליליים בדו"ח.

החוק נגד גזענות

לאחר שועדת החוקה החליטה שלא להחיש לכנסת את הצעת החוק נגד הגזענות ובמאמץ למנוע את „הקבורה" של היזמה התחיקתית הגיש ח"כ דוד ליבאי, הצעת חוק חדשה בנושא זה לדיון בועדה. ח"כ ליבאי הביע תקוה שההצעה תזכה לתמיכה בכנסת משום התאמתה לאמנה הבינלאומית ולהכרזת האו"ם נגד הגזענות והיא מושפעת לא במעט מהבקורת המוצקת שהוטחה בהצעת הממשלה.

הצעת החוק של ליבאי מבוססת על טיוטה שנכתבה על ידי פרופ' ש.ז. פלר ומתחשבת בהסתייגויות שהוגשו בזמנו על ידי הח"כים אוריאל לין, שולמית אלוני, מיכאל איתן, ויקטור שם טוב ומתי פלד.

קצב מסיר כפפות

שר העבודה והרווחה משה קצב הסיר את כפפות השר [illegible] והמנומס, השתלח במינויי המערך בסקטור הציבורי מאז קום המדינה. דבריו, גרמו לא אחת לסערת רוחות.

בהשיבו להצעה לסדר יום של ח"כ דב בן מאיר שנשאה הדחתו של מנהל שרות התעסוקה ברוך חקלאי ומינוי איש ליכוד במקומו אמר קצב כי 40 אחוז מהציבור מצביע בעד המערך אך בקרב עובדי המדינה מגיע שיעור מינויי אנשי המערך לכדי 70 אחוז.

הוא האשים את המערך שמנע בימי שלטונו קידום אנשים מוכשרים רק משום שלא היו אנשי מערך. בהתייחסו לחילופים בשרות התעסוקה, אמר קצב כי „כל משרה איננה לנצח. קונספציות, עקרונות ופילוסופיות טעונות שינוי". לדבריו לאחר תשע שנים בהן מכהן חקלאי בתפקידו, ישנה התרופפות של המשמעת, בעיות בתפקוד, ויש להכניס סדר בלשכות התעסוקה. „המנכ"ל מתחלף כל 4 שנים מדוע יש להחזיק מנכ"ל שרות התעסוקה לאחר תשע שנים". הוא האשים את דב בן מאיר שהוא גורר את אנשי המערך בקרב שרות התעסוקה לעזור לו במאבקים מפלגתיים. הוא איים על בן־מאיר שיחשוף את מערכת הלחצים שהפעיל למינוי אנשי המערך בשירות התעסוקה שלא על בסיס כישורים.

ח"כ בן־מאיר שדבריו סוסו ללא הרף על ידי ח"כ חיים קאופמן אמר כי קצב הוא השר הפוליטי ביותר של הליכוד ומבצע מינויים פוליטיים בנחרצות וללא כל סנטימנטים, תוך הרס כל המערכת שהוקמה במשך שנים. לדבריו, רוצה קצב להכניס אנשי ליכוד מוסמכים ובכך להשפיע על אוכלוסיות נזקקות ומובטלות כדי לגייסן לליכוד.

ח"כ חיים קופמן קרא להקים ועדת חקירה משפטית לבדיקת אחריותו של שר האנרגיה משה שחל לזיהום האויר באזור חיפה. ח"כ חיים קופמן אמר כי שחל לא יוכל לטעון — „לא ראיתי, לא שמעתי, לא הרחתי", שכן הוא תושב חיפה. קופמן יעץ לשר האנרגיה שלא לגלות להיטות גדולה מדי לשינוי שיטת הבחירות שכן לא יוכל לעמוד מול בוחריו באזור מגוריו. השר שחל ניסה אמנם להשיב באופן ענייני על דבריו של קופמן אך זה שיסע אותו ללא הרף. מדבריו של שחל נשמעו רמזים רבים לפרשיות אחרות. „אני בעד ועדת חקירה בכל הנושא של האוטוריטה המיניסטריאלית, אחריות הדרג המדיני שלא כמו במקרים אחרים הקרובים לחבר הכנסת המציע". שחל הבהיר כי באחרונה צומצמה פליטת המזהמים ב־20 אחוז. הצעתו של ח"כ הוסרה ברוב קולות המערך.

פחות תאונות צבא

ראש אכ"א האלוף נתן וילנאי אמר אתמול לחברי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת כי השנה נרשמה עליה במספר תאונות האימונים בצה"ל אך הדבר נובע מכך שבתקופת מלחמת לבנון לא נערכו כמעט אימונים.

אנשי אכ"א שהתלוו לוילנאי ציינו כי בצבא שוררת דאגה מפריסת קצינים בדרגות ביניים: „קיימת נשירה מהצבא בשל תנאי שרות ושכר נמוכים. המוטיבציה יורדת ויש כאלו שפורשים אפילו ארבע שנים לפני מועד פרישתם" — ציינו הללו.

קצין בריאות הנפש של צה"ל ציין כי בנגוד לדעה הרווחת אין קשר בין התאבדויות לבין מלחמת לבנון — בשנה האחרונה ארעו ששה מעשי התאבדות בצה"ל ובהם התאבדותן של שתי חיילות בגלל אהבה נכזבת. האלוף וילנאי הבטיח כי צה"ל ינסה לפתור את העדר הבטוח לחיילים בחופשה.

ח"כ יוסי שריד (ר"צ) התריע בישיבה על כך שצה"ל נהג באחרונה להכניס חיילים [illegible] על אי חבישת כומתה בכך שהם נאסרים למשך 3 שבועות. שריד סיפר על כמה מקרים שארעו לאחרונה כאשר חיילים המשרתים ביחידות קרביות ולהם גליון התנהגות „נקי" נתפסו כבדמפאות ונדונו ל־21 ימי מחבוש על אי חבישת כומתה. וילנאי אמר כי דעתו האישית היא שפסק דין שניתן לחיילים אינו הולם ולדבריו, מדובר במקרים בודדים אותם יבדוק.

ח"כ שריד מסר אתמול בכנסת כי המשטרה ממליצה להעמיד לדין את ראש מועצת יש"ע עתניאל שנלר ואת ראש המועצה המקומית של קרית ארבע שלום ואך. ח"כ שריד ביסס דבריו על מכתב שקיבל אתמול משר המשטרה חיים בר־לב, בו מודיע השר כי תיק החקירה בעניינם של השניים הועבר מן המשטרה לפרקליטות ובו המלצה להעמידם לדין. ח"כ שריד הזכיר כי חקירת ואך ושנלר החלה לאחר שהשניים עמדו בראש התקפה של אנשי „כך" ו„גוש אמונים" על מוזמנים לכנס „שלום עכשיו" בחברון לפני כשלושה חודשים.

ח"כ אריאל ויינשטיין ציין שהכנסת אישרה בעבר הטלת מסים דרקוניים על סמך מידע מטעה שאילו עמד בפני ועדותיה יש להניח כי היתה מחליטה אחרת. כדוגמא הביא את היטל הרכב שאזרחי המדינה נתבעו לשלמו בתשלום אחד שהגיע לפעמים לגובה של משכורת חודשית, ואף למעלה מזה. לאחר שהכנסת הטילה את ההיטל הוצפו חברי הכנסת בתלונות על חוסר רגישות למצבן של המשפחות ושל המפרנסים. השנה לעומת־זאת הציע משרד האוצר לכנסת לגבות את ההיטל בתשלומים כאשר מנכ"ל משרד התחבורה מציין שהגביה בתשלומים תחייב הוצאה של אחוז אחד בלבד מן ההכנסות הצפויות, וכי ניתן להערך לגביה הזו במשך שלושה חודשים בלבד.

חיטוי מי שתיה

משרד הבריאות בשיתוף חברת מקורות הקים צוותים מיוחדים האמורים לבצע חיטוי של מי השתיה כל אימת שהדבר יידרש, וזאת כדי לטפל באופן מיידי במים שזוהמו, או מים שצפויה להם סכנת זיהום: כך אמרה שושנה ארבלי אלמוזלינו, סגנית שר הבריאות, בתשובה לשתי הצעות לסדר שהגישו בנושא חברי־הכנסת וירשובסקי וסולודר. צוותים אלה, לדברי ארבלי־אלמוזלינו הוכיחו לאחרונה את יעילותם ומהירות עבודתם.

עוד הוסיפה סגנית השר כי איכות המים באזור חיפה והצפון עומדת בתקן הנדרש ולא חלה כל הרעה בסכנה הקיימת על איכות מקורות המים בצפון.

גיל פרישה

ברוב קולות הנשים במליאת הכנסת התקבלו בקריאה טרומית שתי הצעות חוק פרטיות שעניינן השוואת גיל הפרישה לגמלאות לעובד ועובדת. ההצעות הועלו על ידי ח"כ שרה דורון וח"כ חיים רמון.

טיפול בנכים

יו"ר ועדת העבודה והרווחה של הכנסת ח"כ אורה נמיר אמרה כי ההתעללות בנכים הינה „דבר שאי אפשר לעבור עליו לסדר היום".

בדיון שהתקיים אתמול בוועדה על עבודתן של הועדות הרפואיות אמר מנכ"ל משרד הבריאות פרופ' דן מיכאלי כי משרדו פועל לקביעת הנחיות לפיהן לא יישלחו לבדיקה רפואית חוזרת נכים שנכותם ברורה לצמיתות. ח"כ חייקה גרוסמן אמרה כי לא יתכן שכל התלונות של הנכים על סרסור הן תלונות שוא. לדעתה הצטרף ח"כ רן כהן שאמר כי היקף כזה של סרסורים מצד הבטוח הלאומי מבטא חוסר אמון מוחלט בנכים: „אי אפשר לטעון כי כל הנכים רמאים" — אמר כהן. סמנכ"ל המוסד לבטוח לאומי ישראל עדד אמר כי לבטוח הלאומי אין ענין להוריד אחוזי נכות. 74 אחוז מהערעורים שהגיש הבטוח הלאומי, לדבריו נמצאו צודקים.

מפעל הפיס

ח"כ אמירה סרטני (מפ"ם) העלתה בהצעה לסדר היום את הקשיים בפקוח על מפעל הפיס וחלוקת כספי ההימורים. לדבריה הכספים הללו המוזרמים בעיקר למערכת החינוך שמשו באחרונה לבנית 106 כיתות מתוכן נבנו 50 בסקטור הדתי לעומת פחות מעשר כיתות במגזר הערבי.

ח"כ סרטני הצביעה על עיוותים נוספים בחלוקת הכספים: כדוגמת העדפת התנחלויות על פני אזורים אחרים בארץ, ובמיוחד קפוח המגזר הערבי. סרטני קראה לממשלה לקבוע אמות מידה ברורות, גלויות, צודקות ושוות לחלוקת כספי מפעל הפיס.

טילי קטיושה נורו מצפון לרצועת הבטחון

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

שלושה טילי קטיושה נורו אתמול בבוקר מצפון לרצועת הבטחון אל עבר אזור הבטחון. אחת הקטיושות התפוצצה ליד הכפר אלמן לא הרחק מגבול ישראל לבנון בגיזרה המרכזית של רצועת הבטחון. לא היו נפגעים ולא נגרם כל נזק.

בתגובה ירו אנשי צד"ל אש תותחים וטנקים לעבר כפרים הסמוכים לגבול רצועת הבטחון בצפונה, בהם, כך נודע, קיימת פעילות של גורמים עויינים.

כתוצאה מהירי נפצעו מספר תושבים בכפר צדיקין בהם ילדה בת 8 שהועברה לטיפול בבית חולים בצור.

משפחתו של איוואן דמיאניוק באה לבקרו

(ע). — בני משפחתו של איוואן דמיאניוק העצור בישראל כחשוד ברצח רבבות היהודים במחנה המוות טרבלינקה, הגיעו ארצה. משפחתו של דמיאניוק תורשה לבקר את האסיר בכלא איילון ביום ה', ולאחר מכן פעמיים בשבוע למשך שעתיים. כך הודיע להם נציב שירות בתי הסוהר גונדר רפי סוויסה.

המשפחה הגיעה ביום שלישי בערב לישראל, וכשנמסר להם כי לא יוכלו לבקר בכלא עד יום חמישי הם גילו אכזבה רבה. לארץ הגיעו אשתו של העציר ורה, בתו אירדין ובעלה אדוארד נישניק. גם נכדו של האסיר, ארי בן ה־7 חודשים, הגיע עם בני המשפחה.

ורה דמיאניוק בת ה־60 פרצה בבכי מר כשנמסר לה שהביקור נדחה. „זה כבר יותר מחמישה חודשים שלא ראינו אותו ובאנו מכל כך רחוק כדי להיפגש עם איוואן", היא התיפחה.

אסירים ישראליים מקבלים ביקורים של חצי שעה פעם אחת בשבוע, אך בהתחשב במרחק הרב שעשתה המשפחה, כדי לראות את העציר, הותר להם לערוך שני ביקורים בשבוע, כל פעם במשך שעתיים.

הפרקליט או'קונור אמר שהם יבקשו תנאים טובים עוד יותר בהתחשב בנסיבות. עדיין לא ברור אם יהיה זה ביקור חופשי או שיצטרכו לדבר ביניהם דרך מחיצה מפרידה.

הקפאה בדיונים עם ארה"ב בענין ה„לביא"

מאת טלי ליפנר, הסופרת הצבאית של „דבר"

התהליך לבדיקת אלטרנטיבות למטוס ה„לביא" שנועד להתקיים בארה"ב ולהידון עם ישראל הוקפא. זאת לאחר שהאמריקאים לא נענו לדרישת ישראל שעוגנה בהסכם לא כתוב לפיו יפשירו האמריקאים חמישה חוזים לרכישת חלקים לייצור ה„לביא" לישראל וישראל תסכים לבדוק אלטרנטיבות שתציע ארה"ב למטוס ה„לביא".

כל עוד לא הופשרה הקפאת החוזים האלה אשר עם הפשרתם בעתיד יעלה עוד מחיר מטוס „לביא" ויחוזקו עוד טיעוניהם של האמריקאים לגבי יוקר הייצור, לא מוכנה ישראל לדון על אלטרנטיבות.

ישראל עומדת גם על עמדתה שלא לאפשר לתת־מזכיר ההגנה האמריקאי דב זקהיים לפרסם נתונים שהם בסיווג סודי מתוך הבדיקה של עלות מטוס ה„לביא" שנעשה על־ידי ועדה בראשותו שביקרה בישראל.

מאת טלי ליפנר, הסופרת הצבאית של „דבר"

בסוף חודש ספטמבר השנה מצפים במערכת הבטחון בישראל להערכות אמריקאיות מגובשות הכוללות הצעות אופרטיביות לבניית צוללות וספינות טילים לחיל הים הישראלי. צופים כי עם הגשת ניירות העבודה האלה אפשר יהיה להתקרב להחלטה היכן, האם בארה"ב, באירופה או בישראל יבנו הטילים לחיל הים ובאילו כספים.

פרחי טיס מחו"ל אורחי חיל האוויר

(ע). — למעלה ממאה פרחי טיס מ־11 מדינות באו ביום ד' בערב לביקור של 10 ימים כאורחי חיל האוויר הישראלי.

הצעירים, שהגיעו במטוס צבאי אמריקאי, שייכים לארגון הבינלאומי של „איר קדטס", בנמל התעופה קיבל את פניהם אלוף משנה שמחה אהרון, שכיהן בעבר כסגן נשיא הארגון הבינלאומי הגדול.

עצים בני 70 שנה נעקרו במרכז צפת

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

18 עצי אורן ירושלים שחלקם הגדול בני 70 שנה ויותר נכרתו בימים האחרונים על־ידי עיריית צפת בגן המצודה במרכז העיר.

עקירת העצים עוררה התמרמרות רבה בקרב תושבים רבים בעיקר ותיקים בצפת שציינו כי מדובר בפינת חמד בעיר ובעצים שליוו את ההיסטוריה של העיר במאה הנוכחית.

תושבים הביעו תמיהה על עקירת העצים בעיקר על רקע העובדה כי בדיוק באותו מקום החל בהרחבת מגרש חניה של מלון „יאיר" שבבעלות מזכיר עיריית צפת יוסי יאיר.

תושבים פנו אל ראש עיריית צפת בבקשה לקבל הסבר על המעשה ואם היה הכרח בל יגונה לעקור את העצים הותיקים לצרכי מגרש החניה של המלון.

מיליון קילוואט ממאגר המים בכפר ברוך

תחנה הידרואלקטרית המספקת לרשת החשמל כמיליון קילווט, תוך ניצול הפרשי הגובה בין המוביל הארצי למאגר כפר ברוך בעמק יזרעאל המערבי, נחנכה בימים אלה ונכנסה כבר לפעולה. דובר „מקורות", מרדכי יעקובביץ, שמסר על כך היום אמר, כי מאגר כפר ברוך משמש לאגירת מי־השקיה. בנוסף למי שטפונות ומי־ביוב של יישובי הסביבה, מוזרמים למאגר גם מי־ביוב מטוהרים ממאגר מעלה־הקישון ומי המוביל הארצי — למהילת המים במאגר והתאמת איכותם לתקן ההשקיה. הטורבינה ההידרואלקטרית מנצלת את אנרגיית הלחץ האצורה במים הזורמים למאגר — ומאפשרת הפיכתה לאנרגיה חשמלית הנוצרת באמצעות גנראטור אסינכרוני המופעל על־ידי הטורבינה.

„פתיחת שערי ברה"מ היעד בשנים הקרובות"

(עש"ת). — נושא פתיחת שערי ברה"מ לעלייה לישראל ושחרורם של אסירי ציון יידון בשבוע הבא בעת ביקורו של סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, בעת ביקורו בישראל — כך גילה יו"ר ההנהלה הציונית, מר אריה דולצין, בפגישה עם סטודנטים יהודים מארה"ב שהתקיימה היום במרכז הסמינריוני של הקיבוץ הארצי — השומר הצעיר, בגבעת־חביבה.

דולצין הוסיף כי המאבק לשחרור היהודים מברה"מ הוא היעד העיקרי הניצב בפני העם היהודי בארץ ובתפוצות בשנים הקרובות. במסגרת המאמצים הנעשים בתחום זה מתוכננת — לדברי דולצין — הפגנת ענק של כ־400 אלף משתתפים בוושינגטון בעת קיום פגישת הפיסגה הצפויה בין רייגן לגורבאצ'וב.

עידוד תיירות משווייץ לישראל

מאת דוד מרטיוב, סופר „דבר" לענייני תיירות

לאחרונה הוקמה בשווייץ עמותת תיירות ישראלית כדי לעודד תיירות שווייצרית לישראל. העמותה הוקמה ביוזמת מנהלת לשכת התיירות בשווייץ צבי לידן והיא תהיה מורכבת ממספר אנשי מפתח שווייצריים, נשיאי אגודות תיירות שונות וכן שגריר ישראל בשווייץ דוד ריבלין.

אחת ממשימותיה הראשונות של העמותה תהיה לנסות לפתור בעיה של מתן סבסוד לחולים משווייצריה הרוצים לבוא להירפא בארץ באזור ים המלח על ידי קופת החולים השווייצרית. הסדר דומה של סבסוד חולים קיים באוסטריה על ידי קופת החולים המקומית. מתן סבסוד כזה עשוי לעודד תנועת תיירות מרפא משווייץ לאזור ים המלח.

תאומי מנגלה מבקשים מידע על הניסויים שנעשו בהם כדי לסייע בריפויים

(ע). — מחקרים גנטיים של בני אדם, אותם התחיל הרופא הנאצי ד"ר יוזף מנגלה במחנות הריכוז אושוויץ ובירקנאו במלחמת העולם השניה, עדיין מעסיקים ומתבצעים באוניברסיטת קלן בגרמניה. על כך מסרה היסטוריונית גרמניה במכתב, שהגיע אתמול לידי ורה קריגל מירושלים. קריגל היא אחת מניצולות ניסויי התאומים של מנגלה והיא עומדת בראש ארגון תאומי מנגלה.

הרופא הנאצי ד"ר יוזף מנגלה ערך ניסויים רפואיים אכזריים בבני אדם, במעבדותיו שהוקמו במלחמת העולם השניה במחנות הריכוז אושוויץ ובירקנאו. בין היתר הוא ערך סידרת ניסויים גנטיים והשוואתיים בתאומים יהודיים ובבני משפחות, כדי לבחון ולהשוות את השפעתם של חומרים זרים, שהוזרקו לגופם של בני אותה משפחה ושל תאומים. כיום חיים 80 מניצולי התאומים בישראל ועוד 20 ניצולים חיים בחו"ל. הם מבקשים מממשלת גרמניה לפצותם על שנעשה בם ועל הנזקים הגופניים והנפשיים שנגרמו להם ובקשתם נדחתה על ידי משרד האוצר הגרמני. לפני ימים אחדים שבו ארצה נציגי התאומים מגרמניה, שם הם פעלו לשינוי החלטת הממשלה הגרמנית. במהלך ביקור המשלחת בגרמניה פנתה קריגל, באמצעות התיקשורת וביקשה מהציבור לקבל כל מידע שבידיו, לגבי הניסויים שבוצעו בתאומים. זאת כדי להקל על הטיפול הרפואי בניצולים.

שתי תגובות ראשונות על הפניה לציבור הגרמני התקבלו במכתבים, שהגיעו לידי ורה קריגל. מיכאל וזילה מהאמבורג כתב לקריגל, שהוא נכדו של פרופסור פון ורשואר, אשר היה מורו של מנגלה ושגוייס בזמן המלחמה לעבוד במעבדותיו של האחרון באושוויץ ובבירקנאו. יצויין, שד"ר מנגלה גייס רופאים מומחים לעבודה במעבדותיו שבמחנות הריכוז, כיוון שהוא עצמו היה רופא מתחיל והוא ביקש ללמוד מהמומחים ולהסתייע בם בעריכת הניסויים בבני אדם. כך הוא אילץ, בין היתר, את המומחה היהודי מפראג, פרופסור ברטולד אפשטיין, לעבוד במעבדותיו. מיכאל וזילה, נכדו של פרופסור פון ורשואר, כתב לקריגל:

„אני בוש ונכלם מתגובת משפחתי על פנייתכם אליה בבקשת הפיצויים. אחרי המלחמה הכחיש סבי את העובדה, שהוא עבד עם מנגלה ואילו אני מבקש לדעת את האמת, על אשר נעשה שם. לכן אני מבקש ממך לעזור לי בגילוי האמת. אבין אותך, אם לא תרצי להתכתב עם נכדו של נאצי".

מכתב נוסף הגיע לידי ורה קריגל מידי ההיסטוריונית גבריאל צ'רנובסקי מהאוניברסיטה הפתוחה של ברלין. ההיסטוריונית טוענת, שמידע על תוצאות ניסוייו של מנגלה נשלח בתקופת המלחמה למכון לאנתרופולוגיה על שם הקיסר וילהלם בקלן וכי מנהלי המכון היו אחראים למחקר שהתבסס על ניסויים אלה.

אירגון תאומי מנגלה בדק ומצא, כי כיום לא נותר כל תיעוד על כך במכון הקיסר וילהלם, אך ההיסטוריונית צ'רנובסקי טוענת במכתבה, שגם כיום נמשך המחקר הגנטי במכון הגנטי של אוניברסיטת קלן.

גבריאל צ'רנובסקי כתבה לקריגל, שבראש המכון עומד הפרופסור בנו מילר הזל והוא חוקר את ההשוואה של השפעת חומרים שונים שהוזרקו לתאומים ולבני משפחה אחת, ביניהם חומרים מזיקים לגוף ורעילים. על סמך מידע חדש זה מבקשת קריגל לפנות למנהל המכון בקלן ולבקש ממנו מידע על הניסויים ועל החומרים שהוזרקו במעבדותיו של מנגלה לגופם של התאומים. זאת כדי לאפשר ריפוי נכון יותר של ניצולי התאומים.

בין הניצולים, רבים הסובלים עד היום כשעבר עליהם במעבדות הרופא הנאצי האחרים שרויים בשל כך בדיכאון ומאויימים בהתאבדות. הם מצויים תחת השגחה רפואית ופסיכיאטרית כבר ארבעים שנים ואירגון התאומים מבקש לקבל פיצויים מממשלת גרמניה, בין היתר כדי לממן הוצאות רפואיות יקרות אלה.

מודעי שוב מרים כוסית ונפרד. הפעם ממשרד המשפטים

צילום — הררי

מאה שערים ● מאה שערים ● מאה שערים ●

חזרה למימדים טבעיים בבורסה

מאת שמואל רוזנבלום

לאחר יום של עליות שערים נאות חזרה לשרור רגיעה ומסחר מצומצם בבורסה. פעילות יום השילשום לפיכך מהווה תיקון טכני בלבד ואין בה שינוי במגמה העלולה להמשיך בירידות שערים ובשחיקה.

ביום המסחר הקודם ניסה בנק הפועלים לשנות את מגמת השוק. נסיון זה בוודאי שהיה נמוך בעלותו הכספית ומפתיע שאתמול הוא לא נמשך מעט יותר בהתלהבות. לבנקים ברור שאי שינוי מגמת אפיקי ההשקעה בשוק ההון, עלולה לגרום שחיקה ניכרת בנכסי קרנות הנאמנות, ובפעילות הבנקים בבורסה עצמה. בקורבי השוק "ספכר" היום סחורה בהתלהבות יתר, והדבר מוסבר בחוסר האמון הקיים לגבי יכולתו של שוק המניות להתמיד או להמשיך במגמה חיובית. נראה שאין כיום בשוק גורם המסוגל לכוון את הפעילות, או לקחת מעט מהיגעות ע"י קו עבודה ברור וקבוע בשוק בכוון החיובי, במידה והתנהגות השוק תהיה ללא לידר ברור אזי השחיקה עשויה להמשיך ותנודות השערים עלולות להיות חריפות וקיצוניות, במיוחד במניות החופשיות.

מניה שפירא בעל עניין בחמן

הפעילות במניית חמן שנשאה אופי ספקולטיבי, והיתה בגדר תעלומה, נפתרה עם קבלת המידע על הפיכתו של ה"ה מניה שפירא לבעל עניין בחברת חמן. שפירא מחזיק והיה מעורב בעבר בחברות: כגון ארינקובה וכעת הצטרפה חמן להחזקותיו. כה בדיוק מצא שפירא בלהיות בעל עניין בחמן? להזכירנו מדובר בחברה בינונית ביותר שאין בה מאומה יחודי. גורמי בורסה מציינים שכנראה חמן מתעתדת לבצע עיסקת מקרקעין, תוך העברת החברה מאיזור תל-אביבי יקר ערך כספי לעיירת פיתוח. בכל מקרה תהליך כניסתו של שפירא לחמן לווה בעליות שערים שגעו בסביבות 150% בחודש ומחצה. שפירא מחזיק בנכסי לעיסקי נ"ע מקרקעין באיזור רמת השרון, חלק מהקאנטרי קלאב שבאיזור. בעבר הוזכר שמו כקשור לפרשת לביב ולפשע המאורגן, באחרונה הוא אינו מוזכר בהקשרים אלה. על סמך ידע כללי בלבד ניתן להסיק שמניה שפירא יודע כדו"כ היכן ומדוע להשקיע ולאור זאת מעניין יהיה לעקוב אחרי התפתחויות במידה ותהיינה בחברת חמן האפרורית.

חודש המסחר בחברה לישראל

ליצני הבורסה מספרים שמניות החברה לישראל היו מהמניות הסובבות בחודש האחרון, הסיבה – המסחר בהן לא התקיים, ולפיכך הן לא נסחרו ולא נשחקו, וזה כידוע הרבה. החברות המסונפות כספנות והספקה, קרור ומחסני קרובה שבהן ישנה לחברה לישראל החזקה עקיפה או ישירה לא נסחרו אף הן ואתמול נרשמו להן היצעים כבדים ומרבית שעריהן נרשמו מוכרים בלבד. הפסקת המסחר הארוכה במניות הנ"ל מהראוי שתשמש בהלי ריכוז ויחסים, בין חברות בעלות אחזקה בעלי עניין בחברות. אחרות לדו"חות הכספיים של הקבוצה ישנה משמעות הדדית ולפיכך מהראוי שלהבא לא תתרחש הפסקת מסחר ארוכה כל"כ אף ש"האשמה" במקרה זה שייכת לבתי הזיקוק. הדו"חות הכספיים שפירסמו החברות הנ"ל מלמדים על שינוי מרענן בחברה לישראל שעברה לרווח קטן במאוחד לאחר הפסדים כבדים ומתמשכים. השקעתה של החברה לישראל בבתי הזיקוק גרמה למרי ואלה עברה השנה לרווח בסך 9.3 מליון ש"ח לאחר הפסד בסך 26.5 מליון ש"ח בשנה הקודמת. ביתר החברות המסונפות נרשמו הפסדים. מניות החברה לישראל נרשמו אף הן מוכרים בלבד אף שההיצע לא היה גדול במיוחד.

תשואת הבנקאיות

תשואת המניות הבנקאיות נעה סביב 14%, להלן פירוט המניות: איי.די.בי. רג' 13.80%, דיסקונט א' 14.05%, מזרחי 14%, פועלים 13.87%, בל"ל 14.05%. אנו חוזרים ומדגישים שתשואה בת 14% נותנת ריבית נאה ביותר מעבר למיגננה הדולרית שבהשקעה.

פדיונות בקרנות

בקרנות הסולידיות מתחילת השבוע הגיע סך הפדיונות לסכום של 15 מליון ש"ח. בקרנות המניות הסך עמד על 8 מליון ש"ח. הפדיונות כבר אינם בגדר "סימפטומים" כפי שמנהלי הקרנות מגדירים, והיקפם צריך להדאיג ביותר.

המסחר באג"ח

גם כאן בלט חוסר העניין ומגמת המסחר היתה מעורבת בדו"כ. בנק ישראל מכר את הנפקת השגיא האחרונה במחיר המינימום 89. חוסר העניין באג"ח עשוי להמשך, עוד תקופה מסויימת ולא צפויים שינויים משמעותיים בסקטור זה.

שינויי שער במסחר

מניות אורים עלו 1.6% בביקוש קטן בסך כ-3600 ע.נ. בלבד. מניות ישרס עלו 3.7%, הפעילות בישרס דלה יחסית בהשוואה לקבי החודשים מספר בהם נסחרה המניה בעליות שערים מלוות במחזורים ערים. אותה תופעה שוררת בישפרו ושערו עלה 4.3%. מניות דלק עלו 1.7% ומניות נכסים נסחרו ב.ש. בהיצע בינוני. בבנקאיות עלו מניות דיסקונט ומזרחי 0.5%, ומניות בל"ל עלו 0.6%. מניות דנקנר המטופלות יפה עלו 2.4% ואיי.די.בי פיתוח ירדו 0.3%.

השינוי במדד המתמשות

מדד המניות הכללי בניכוי הבנקאיות עלה שלשום 1.90% והגיע לרמה של 126. מדידת המדד החלה מתאריך 31.12.85. ביום המסחר האחרון חל שיפור קל ביותר נוסף במדד המניות. בקרנות הנאמנות של מניות נעה העליה שלשום בסביבות 1.5%. קרן אורום עלתה 1.76% (בל"ל) קרן כוכב עלתה 2.07% (פועלים) קרן שסק ירדה 0.16% (דיסקונט) קרן טבין עלתה 0.54% (כעונות).

הכותב הינו יועץ השקעות

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר הצמדה

א.ה.ה. ש	16100		+100	+.6	+100
הספנות 0.1	1025	3079	+40	+4.1	+3566
הספנות א 0.5	770	2737	+35	+4.8	+1769
הספנות אפ 2	749	928	-1	-.1	-760
כללי לא בהסדר	25950	14.0	+450	+1.8	+8.0
בנק צפ' אמרק 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמרק 5.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אם אופ1	— הפסקת מסחר —				
הבינלאומי 5.0	— הפסקת מסחר —				
פ.ג.ב.י. 0.5	— הפסקת מסחר —				

בנקים בהסדר הצמדה

איידיבי רג 100.0	80500	128			-97.0
איידיבי ב 100.0	80750				-1.0
איידיבי בב א 2.0	495800				
אגוד וקח	59695	11.0	-5		-15.0
דיסקונט ב	103000	1.0			-1.0
דיסקונט א	102500	48.0	+350	+.3	+57.0
דיסקונט שה ב	12100	40.0			-10.0
המזרחי ש	33115	250	+110	+.3	+162
המזרחי מ	33101		+91	+.3	+119
המזרחי שה 9	15150	6.0	-30	-.2	-6.0
הפועלים מבב	114200	3.5	+200	+.2	+.1
הפועלים ש	54650	815			-222
הפועלים מ	54600	33.0	-100	-.2	-79.0
כללי א 1.0	139200	14.0			+41.0
כללי אפ 9	134200	8.0			-4.0
כללי שה 5	108000				
כללי שה 7	6705	19.0	+55	+.8	+100
בלל מטוק 100.0	34750	1230	+200	+.6	+2129
בלל שה 11	13230	43.0	+40	+.3	+38.0
מימון ומסחר 1.0	48730				
מימון ומסחר 5.0	25001				-10.0

בנקים למשכנתאות

אדנים 0.1	12600	97.0	+550	+4.6	+323
לאומי משכנתא' ש	4205	70.0	+40	+1.0	+350
לאומי משכנתא' מ	4191	66.0	+49	+1.2	+100
כרמל ש	4060	11.0	+20	+.5	+8.0
כרמל שה 1	3050		+25	+.8	+300
בנין ב' 5.0	6615 קן		+315	+5.0	+295
פת מסב ש	1225	700			-5.0
משכן ב ש	2160	177	+90	+4.4	+653
עצמאות 0.1	— הפסקת מסחר —				
טפחות מבכ ש	— הפסקת מסחר —				
טפחות רג ש	— הפסקת מסחר —				
טפחות שה 1	— הפסקת מסחר —				
טפחות שה 2	— הפסקת מסחר —				
יעסוד 1.0	1600	147			+88.0
יעסוד 5.0	701	349	-6	-.9	-301
בירב 1.0	— הפסקת מסחר —				

מוסדות מימון

שלמן א ש	335	2276	-5	-1.5	-2263
התקלאות מבכ א	— לא נסחר —				
התקלאות מבכ ג	— לא נסחר —				
לאומי תעשיה א ש	4970				
פתוח תעשיה מבכ	— לא נסחר —				
פת תעש בכ ג	— לא נסחר —				
פת תעש בכ גג	— לא נסחר —				
פת תעש בכ גגג	— לא נסחר —				
פת תעש בכ ד	— לא נסחר —				
פת תעש בכ דד	— לא נסחר —				
מרכז קבלנים 5.0	475 תב	647	+33	+7.5	+2264
תיירות בכ	— לא נסחר —				
כלל ליסינג 0.1א	11700	68.0	+300	+2.6	+48.0
כלל ליסינג 0.5ב	9300	64.0	+300	+3.3	+93.0
כלל לסינג אג'ח	10924		+5	+.1	+5.0

ביטוח

איתן חב' לביטוח	223	11244	+2	+.9	+3376
ארדט 0.1	870	566	-5	-.6	-83.0
ארדט א 0.5	429	275	-1	-.2	-642
בטוח משנה 0.1	900		-47	-5.0	-250
בטוח משנה 0.5	307	1770	+6	+2.0	+2770
הדר 1.0	315	3392	+9	+2.9	+5163
הדר 5.0	182.0	6345			-1050
הסנה ש	456	9369	-1	-.2	-7090
הפניקס 0.1	645	400			-254
הפניקס 0.5	370	202	-13	-3.4	-202
המשנב-הראל 1.0	6350	34.0	+150	+2.4	+134
המשנב-הראל 5.0	2500	111	+50	+2.0	+50.0
מנורה 1.0	7780	15.0	-20	-.3	-23.0
מנורה 5.0	3090	50.0	+140	+4.8	+215
סהר ג 1.0	3780	50.0	-20	-.5	-57.0
סקוריטס 0.1	2265	274			-2.0
צד ש	319	4357	+9	+2.9	+3152
ציון החזקות 1.0	16060	1.0			-1.0
ציון החזקות 5.0	3800	2.0			-2.0

מסחר ושרותים

מסחר

אינטרנאצו 1.0	4322				
אינטרנאצו 5.0	1000	289	-6	-.6	-289
מאיר עזרא 1.0	4199				-66.0
מאיר עזרא אפ 1	3950				+16.0
מתה 1.0	— הפסקת מסחר —				
מתה 5.0	— הפסקת מסחר —				
כלל סחר 1.0	1085	375	+35	+3.3	+720
ישיסכל 1.0	7300	12.0	-50	-.7	-12.0
רפק 0.1	35000				
רפק 0.5	9500	7.0	+268	+2.9	+6.0
שופרסל א 2.0	4650	554	+65	+1.4	+719
שופרסל ב 10.0	3080	1290	+59	+2.0	+1588

שרותים

דלק ג ש	2635	2772	+45	+1.7	+3130
הראל 1.0	— הפסקת מסחר —				
הראל 5.0	— הפסקת מסחר —				
כספות הספקה 0.1	14250 תב		-750	-5.0	-168
ספנות הספ' 0.5א	4607 מ		-243	-5.0	-1907
קידר 0.1	2431 מ		-128	-5.0	-2788
קידר 1.0	377 מ		-20	-5.0	-51033
חברת החשמל 0.1	— הפסקת מסחר —				
מחסני קירוב 0.1	4940 מ		-260	-5.0	-2481
מחסני קירוב 0.5	1663 מ		-87	-5.0	-15236
קונסורטיום 0.1	1827	348	+87	+5.0	+508
קונסורטיום 0.5	1256	290	+36	+3.0	+391
קופל 1.0	— הפסקת מסחר —				
קופל אפ 1	— הפסקת מסחר —				

מלונות ושרותי תיירות

גלי זוהר 1.0	11300	90.5	+500	+4.6	+211
גלי זוהר 5.0	5601	111	+51	+.9	+191
מלונות דן 1.0	3510 תב	183	+180	+5.4	+268
מלונות דן 5.0	2300 תב	100	-200	-8.0	-289
חוף האלמוג 0.1	— הפסקת מסחר —				
כנם 1.0	2300		+5	+.2	+22.0
מלונות ירדן 1.0	3100	76.0	-129	-4.0	-46.0
מלונות יהלום 1	— הפסקת מסחר —				

מחשבים ושרותי מחשב

דטה מיכון 1.0	3980	192	+119	+3.2	+132
ת.י.ל.ן 1.0	12600	11.0	+75	+.6	+13.0
יעבא 1.0	3500 תב	58.0	-200	-5.4	-58.0
יעבא אפ 1	3360				
כלל מחשבים 1.0	8930	55.0			+13.0
מ.ל.ל. 1.0	12400 תב	63.0	+650	+5.5	+93.0
מ.ל.ל. 5.0	4300				+20.0
משוב מחשבים 1.0	2500	16.0			+276
ניקוב מחשבים 1.	8600	8.0	+311	+3.8	+8.0
ניקוב מחשבים 5.	6410 תב	82.0	+410	+6.8	+126
תים מחשבים 1.0	1700	170	-27	-1.6	-74.0
תים מחשב אפ 1	16700				

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

אברהם בינוי 1.0	— הפסקת מסחר —				
אברהם בינוי 5.0	— הפסקת מסחר —				
אורן מבנים 1.0	890 תב	1810	+55	+6.6	+2386
אורן מבנים 5.0	385	1674	+12	+3.2	+1348
אזורים 1 ש'ח	510	6294	+8	+1.6	+3578
אזורים אפ' 1	286	11370	+3	+1.1	+6694
אזורים אג'ח 3	93.5	49593			+29776
אילון 1.0	415	1160			-1218
אילון אפ 1	1689	250	-1	-.1	-798
אל-רוב 1.0	3260	138	+20	+.6	+410
אבנובים 1.0	2401	70.0	+1		+20.0
אפריקה 0.1ש"ח	30480	57.0	-200	-.7	-73.0
אפריקה 1.0ש"ח	20350	99.0			+19.0
אפריקה אפ 5	13058	82.0			+63.0
אורדם 1.0	2045	130	-4	-.2	-62.0
אילרן 1.0ש"ח	2150	303	+70	+3.4	+457
אילדן 5.0ש"ח	1120	722	+20	+1.8	+412
בן-יקר גת 1.0	3100	77.0			-168
ברנוביץ 1.0	3200	115	+81	+2.6	+74.0
ברנוביץ 5.0	1970		-5	-.3	-31.0
רסקר 1.0	3900	50.0	+90	+2.4	+50.0
דוקר 1.0	416	604	+10	+2.5	+2156
דוקר 5.0	328	300	-4	-1.2	-834
דוקר אפ 1	235	1372	-15	-6.0	-2622
דרער 0.1	6300	6.0	+300	+5.0	+6.0
דרער 0.5	3997	91.0	+85	+2.2	+92.0
הססלול 1.0	— הפסקת מסחר —				
הססלול 5.0	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
נכסים ובנין 1.0	2365	1584			-833
גב-ים 0.1	3867				-62.0
גב-ים 0.5	2190	120	+20	+.9	+3.0
הכשרת הישוב 1.0	43300	194	-600	-1.4	-180
ישפרו 0.1	2389	650	+99	+4.3	+573
ישראלום 1.0	1255	220	-5	-.4	-120
ישרס 10.0	11087	36.0	+395	+3.7	+89.0
בנק פיתוח 1.0	6550	13.0			+7.0
כלל נדלן 0.1	330	16615			+8863
לומיר 1.0	3700				
לומיר 5.0	1480 תב	46.0	+100	+7.3	+47.0
כ.ה.מ. 1.0	294	2338	-3	-1.0	-1651
מאגרי בניה 1.0	637 תב	7521	+83	+15.0	+18693
מאגרי בניה אופ1	460	5222	+24	+5.5	+6681
מרכז בנק 1.0	— הפסקת מסחר —				
מישאל 5.0	270	1270			+318
כנרב 5.0	710	862			+174
פר-לו 1.0	506	534	-6	-1.2	-695
לוינשטין 1.0	400	157	-1	-.3	-307
לוינשטין 5.0	110.0	4820	+5	+.5	+1789
ליפשיץ 1.0	962	1877	-40	-4.0	-1817
ליפשיץ 5.0	437 תב	2485	-38	-8.0	-2345
נאות אביב 0.5	4880	155	-20	-.4	-52.0
נכסי אורים 1.0	618	529	-12	-1.9	-529
מר החזקות 1.0	9520		+20	+.2	+53.0
מר החזקות 5.0	7001	62.0			+62.0
סתיו 1.0	3759				-40.0
סתיו 5.0	2270	79.0	+70	+3.2	+90.0
עמר וסלע 1.0	640	368	-1	-.2	-365
עיר 3.0	— הפסקת מסחר —				
קיסריה 0.1	1500	135	-1	-.1	-65.0
קיסריה 0.5	713	880			+80.0
רונבין 1.0	2940	150	+100	+3.5	+253
רונבין 5.0	1890	200			+200
רסקו מבכל	6832 תב	88.0	+532	+8.4	+617
רסקו רג	7082	208	+290	+4.3	+238

חקלאות

מטעי הדר 0.1	2520	153			-103
מטעי הדר 0.5	1865	404			-516
בהדרין 0.1	6300	26.0	-20	-.3	-41.0
נכסי הדרים 1.0	980	540	-30	-3.0	-496
פרי אור 0.5	2455		+10	+.4	+300
פג-הר 5.0	16120	87.0	+520	+3.3	+376

תעשייה

מזון וטבק

אסום 1.0	1398		-2	-.1	-100
גולדפרוסט 1.0	2520	341	-10	-.4	-198
גולדפרוסט 5.0	1590	552	+70	+4.6	+748
גולדפרוסט אפ 1	1299	249	+55	+4.4	+355
דובק בכ ש	3290	437	+50	+1.5	+282
דובק בכ מ	3240	119			-19.0
אלכל 1.0	500	31.0	+15	+3.1	+31.0
אלכל 5.0	347	25.0	+12	+3.6	+100
פרי-זה 1.0	1751	450	+26	+1.5	+387
פרי-זה 5.0	1361	100	+11	+.8	+280
טמבור בירה 1.0	14700	33.0			-33.0
טמבור בירה 5.0	10400	30.0			-30.0
יצחר 1.0	1428	100	-22	-1.5	-73.0
יצחר א 5.0	805				
כן 1.0	9000				
כן 5.0	4800 תב	25.0	+299	+6.6	+25.0
סנפרוסט 1.0	7100	104			-4.0
עלית 0.1	12300	54.0	+200	+1.7	+63.0
עסיס ב 0.5	31304 תב	18.0	-2500	-7.4	-18.0
שלמה אנגל 1.0	2000	4.0	+20	+1.0	+296
סנן בכוב ש	6700	166	+20	+.3	+73.3

טקסטיל והלבשה

ארגד 1.0	760	1598	-6	-.8	-489
אופים 1.0	840	374	-30	-3.5	-755
אופנת ברוך 1.0	2500	120	+10	+.4	+180
אופנת ברוך 5.0	1510				
אתא 1.0	— הפסקת מסחר —				
אתא אפ 1	— הפסקת מסחר —				
ארגמן רג ש	11250	8.0			-12.0
דלתא-גליל 1.0	3450	605			+43.0
דלתא-גליל א 3.0	2780	30.0	+30	+1.1	+119
כתרית כאותר 1.	1690	37.0	+80	+5.0	+87.0
כתרית כאותר 5.	650	30.0	-30	-3.4	-30.0
כתרית אפ 1	687				-81.3
ויטלנד 1.0	3600	60.0	+99	+2.8	+90.0
ויטלנד 5.0	2110	200	-108	-4.9	-94.0
חדרינן 1.0	4122	150	+120	+3.0	+47.0
דקית 1.0	3701	51.0	+61	+1.7	+112
דקית 5.0	2985 תב	514	+140	+4.9	+559
כיב-טוב 1.0	— הפסקת מסחר —				
כיב-טוב אפ 1	— הפסקת מסחר —				
לודזיה 0.1	1720		-30	-1.7	-108
לודזיה 0.4	775	635			+245
לינת 1.0	547	5054	+12	+2.2	+1576
מים גליקר 1.0	700 תב	339	+40	+6.1	+670
מקס 0.1	22500	7.0	+500	+2.3	+3.0
מקס 0.5	10600 תב	250	+700	+7.1	+291
עיט 1.0	10000	30.0	-400	-3.9	-10.0
עיט 5.0	5260	20.0	+160	+3.1	+50.0
עמק 1.0	1625	189	+25	+1.6	+189
פולגת א 0.1	2945	396	+25	+.9	+529
פולגת ב 0.4	1755	925			-155
פוליגון א 0.5	6800 תב	40.0	-500	-6.9	-42.0
פרגוד 1.0	1650 תב	240	-141	-7.9	-239
גיבור סבריניה	11500	29.0			+4.0
תעש רוגדין 1.0	3170	815	+20	+.6	+831

מתכת ומוצריה

איקסטון 5.0	2506	375	-70	-2.7	-199
אורדן 10.0	8904	23.0	-160	-1.8	-318
אורדן 50.0	7750	10.0	-50	-.6	-10.0
אלומית 1.0	4695	50.0			
אלומית 5.0	3200				
כבלים ש	* 11200		+100	+.9	+3.0
* ביצוע חלקי 72.70%					
התכוף 1.0	7000	14.0	-140	-2.0	-7.0
התכוף 5.0	3750	130	+50	+1.4	+118
דיקה 1.0	5400		-100	-1.8	-7.9
דיקה 5.0	2785	116	-65	-2.3	-116
קסמטות פח 1.0	1050	1550			-1263
קסמטות פח 5.0	780	555			-145
מתכת פרוס 1.0	2300	177	-120	-5.0	-275
כבלי ציון 1.0	2200	820	+60	+2.8	+1039
כבלי ציון 5.0	900	1013	+18	+2.0	+824
כבלי ציון אפ 3	605	203			-203
מרגן 1.0	— הפסקת מסחר —				
מרגן אפ א	— הפסקת מסחר —				
קרמני 1.0	888	1544	+23	+2.7	+1344
קרמני 5.0	450	1535	+8	+1.8	+1325
נחושתן 0.1	14700	46.0			-42.0
נחושתן 0.5	6150	65.0	+5	+.1	+64.0
פקר פלדה 1.0	6210	125	+80	+1.3	+105
קינג 1.0	1103	150			-150
קינג 5.0	620	300			-774
קליל 1.0	4200	164	+100	+2.4	+157
קליל 5.0	1890	16.0	-96	-4.8	-16.0
שלודות 5.0	2062	40.0			-24.0
תעשיות לכיש 1.0	1115	232	+35	+3.2	+219
תעשיות לכיש 5.0	550	278	+10	+1.9	+465

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

אלביט 3.0	374000	8.0			+4.0
אלקו 0.1	6825	45.0	+325	+5.0	+57.0
אלקו 0.25 ש	2910	151			-116
אלקו 0.25 מ	2955				-120
אלקטרה 0.1	13000				+29.0
אלקטרה א 0.5	6600	267	+300	+4.8	+234
אלרון 3.0	300000	5.0			+8.0
אריה 0.02ש"ח	24500	101	-150	-.6	-45.0
כלל תעש אלקטר	2020	479	-20	-1.0	-391
ממטרוניקס 1.0	1989	361	+5	+.3	+66.0
ממטרוניקס 5.0	1220	2235	+36	+3.0	+3919
מיכטנגר 1.0	2050	206			-151
מיכטנגר 5.0	1115	455	-10	-.9	-351
ציקלון 1.0ש"ח	2360	50.0	+30	+1.3	+46.0
ציקלון 5.0ש"ח	1000	132	-30	-2.9	-132
קנטשטין אלקו 1.	4849	30.0			-30.0
קנטשטין אלקו 5.	3190	72.0			-72.0
ת.א.ת. 1.0	3999	79.0	+149	+3.9	+27.0
ת.א.ת. 5.0	1463	322	-57	-3.8	-535
ת.א.ת. אפ 1	12001				
תדיאה 1.0	4849		-91	-1.8	-26.0

מוצרי בניה

אי.פ.כלל בנין 1.	740	1100			-59.0
אי.פ. אופציה א'	329	5250	-2	-.6	-9460
אי.פ. אג"ח סד א	92.5	36930			-16597
אלקל 5.0	10600	60.0	-200	-1.9	-227
אקרשטיין 1.0	1610	291	+16	+1.0	+276
אקרשטיין 5.0	1140	44.0			-40.0
בטון תדיר 1.0	10200				
בטון תדיר 5.0	— הפסקת מסחר —				
בר-סון 1.0	1140	102	+51	+4.7	+72.0
בר-סון 5.0	368 תב	484	+18	+5.1	+1728
טרוכאסבסט 1.0	7140	10.0	+140	+2.0	+28.0
טרוכאסבסט 5.0	2280	186			+186
כ.ל.מ. 1.0	890	168	+1	+.1	+167
כ.ל.מ. 5.0	550				
מחזיל הסך בתעש	4500	144	+200	+4.7	+152
כמאיקה ולסבן 1	— לא נסחר —				
כמאיקה ולסבן 5	13000				

כימיה, גומי ופלסטיק

אגן 5.0	17800	23.0			-15.0
אליאנס ב 200.0	2801 תב	525	+150	+5.7	+606
גל תעשיות 1.0	10700	25.0	+200	+1.9	+25.0
גל תעשיות 5.0	5400	75.0			-25.0
דקסטר 1.0	3309	42.0	-160	-4.6	-92.0
דשנים 0.1	4935 קן		+235	+5.0	+98.0
דשנים 0.5	1170	472	-12	-1.0	-362
חיפה כמיקל 10.0	470	2275			-1723
טבע ש	48101	112	+120	+.3	+128
טבע אפ 4	43050	5.0	+300	+.7	+2.0
ליפסק 1.0	1350 תב	235	+80	+6.3	+74.0
ים המלח 0.1	14010	771			-53.0
מסרוכימיים 10.0	519	8832	+10	+2.0	+12241
מקסימה 1.0	6850	39.0	-50	-.7	-11.0
מקסימה 5.0	2350	153	-51	-2.1	-429
נקה כמיקל 1.0	3290	62.0	+140	+4.4	+62.0
סנו 1.0	8656	1.0			+4.0
סנו 5.0	5375	19.0	-15	-.3	-1.0
פרס כימיקל 1.0	6162		-64	-1.0	-9.0
ת.נ.ל. 1.0	3850 קן		+183	+5.0	+1066
ת.נ.ל. 5.0	3255 קן		+155	+5.0	+682
תיא 5.0	7620	147			-11.0
פרוטאורים 10.0	9101				
תורו א 5.0	4020	96.0	+20	+.5	+110

עץ ומוצריו, נייר ודפוס

דפורן 1.0	5000	10.0	-199	-3.8	-90.0
דפורן 5.0	2920				-13.0
ת.ב.ג. 1.0	9493	274	+300	+3.3	+244
יאה 1.0	3415	50.0			-43.0
לבידי אשקלון 1.	429 תב	3894	+36	+9.2	+3054
לבידאשקלון אופ1	660	25.0			-50.0
כולב ב 0.5	22300	5.0	+200	+.9	+5.0
ספלי ניר 10.0	189200	59.0			+60.0
סקובדה 1.0	3300	439	+80	+2.5	+468
רים 0.1	4650	14.0	+60	+1.3	+14.0
רים 0.4	2360	245	+70	+3.1	+346
תעל ב 0.2	10950	81.0	+100	+.9	+51.0

תעשיות שונות

אגרין 1.0	3643	89.0	+10	+.3	+39.0
אגרין 5.0	1850 תב	241	-160	-8.0	-618
הכימיה יזר 1.0	8369				
פולק 1.0ש"ח	6510	30.0			-34.0
פולק 5.0ש"ח	3700	160			-15.0

השקעות תעשיה

מרכזית ב 0.1	5940	97.0	-30	-.5	-72.0
כור בכ' 1.0	4693000		+93000	+2.0	+.1
כלל תעשיות 1.0	1199	3455			-1567
כאגרי טכנולוגיה	407	1069			+769

חברות להשקעה

השקעה ואחזקה

אגמיקו ש	4710	90.0	+200	+4.4	+80.0
איידיבי פתוח 2.0	3310	500	-10	-.3	-261
אינקובה 0.1	1698 תב	550	+154	+10.0	+1094
אינקובה 0.5	260	396	-5	-.7	-793
אלגר ש	6220	23.0	-170	-2.7	-63.0
אלגר מ	6550	50.0			+50.0
אלרן ש	2490	263	-10	-.4	-23.0
אלרן מ	2622	115	+100	+4.0	+365
אביטור בכ' 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 5.0	— הפסקת מסחר —				
בחלת 1.0	1270				
חברה לישראל 1.0	7666 מ		-403	-5.0	-2825
חברה לישראל 5.0	4750 מ		-250	-5.0	-2987
הלפסון 0.1	111000	2.0			
הלפסון 1.0 ש	23300	32.0	-300	-1.3	-24.0
אגמא א 0.5	11490	17.0	+490	+4.5	+3.0
פועלים השק ש	4900	627			+130
לאומי השק 0.1	— הפסקת מסחר —				
דיסקונט השק ש	2850	2372			+2417
מזרחי השק ש	14600	20.0			+33.0
כור השק.אגח 124	9950	10.0	-100	-1.0	-5.0
חירון 1.0	1626 תב	54.0	-160	-9.0	-54.0
חירון 5.0	641	1400	+8	+1.3	+2018
ישום החזקות בעמ	242	19434			-20647
יצוא ש	9290	102		+1.0	
ירדן א 0.1	4000	402			+21.0
כלל ישראל 10.0	705	3515	-5	-.7	-1591
כלל ישראל 50.0	580	330	+8	+1.4	+410
לבידו 0.1	8030	45.0	+20	+.3	+125
לבידו 0.5	2484	160	+49	+2.0	+394
מגור 0.1	906 תב	7715	+51	+6.0	+8699
מגור א 0.5	524	8806			-2514
עוז השק ב 0.1	— הפסקת מסחר —				
עוז השק ב 0.5	— הפסקת מסחר —				
פז השק ש	5450	862	+160	+3.0	+1249
פמה א 0.1	8750	17.0			-2.0
פמה 0.5	4562	234			+69.0
פריון ב 2.5	2990	471			+167

מחקר ופיתוח

אמצעים מתוחכמים	— הפסקת מסחר —				
גליל טכנולוגיות	425	3905	+5	+1.2	+3683

דלק ונפט

דלק חיפושים 1.0	3524	454			-116
דלק חיפושים 5.0	1601	782			-118
דלק נפט אפ 2	965	609			-450
פז חיפושי נפט	12250	31.0	-800	-2.4	-46.0
מראויל 1.0	1853	30.0	+50	+1.7	+30.0
מראויל 5.0	940	50.0	+25	+2.7	+150
יו.נ.אל. 5.0	1407	458	+10	+.7	+226
נ.ג.ב. 1.0	2880	30.0	-19	-.7	-189
נ.ג.ב. 5.0	1250	397	-45	-3.5	-1003
מראויל ב 0.3	4300	295			-26.0
צפון אמר נפט 1.	255	1393			-1729
צפון אמר נפט 5.	164.0	1400	-1.0	-.6	-184
צפון אמר נפט אופ 2	481	162	-19	-4.2	-248
נפטא ש	1750000				

נסחרות במט"ח

גיות מ	228				+10010

שערי מטבע חוץ ביום 23.7.86

המטבע	השינוי	בנקנוטים – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	+0.005	1.46	1.53	1.46	1.53	1.46	1.53	1.4882	1.5068	1.4877	1.5063	1.4857	1.5044	1.4964
1 לישט	-0.002	2.17	2.28	2.18	2.28	2.18	2.28	2.2204	2.2481	2.2168	2.2445	2.2196	2.2476	2.2311
1 מארק גרמני	+0.002	0.69	0.72	0.69	0.72	0.68	0.72	0.6993	0.7081	0.6995	0.7083	0.6991	0.7079	0.7037
1 פרנק צרפתי	+0.001	0.21	0.22	0.21	0.22	0.21	0.22	0.2167	0.2195	0.2169	0.2196	0.2163	0.2190	0.2179
1 גולדן הולנדי	+0.002	0.61	0.64	0.61	0.64	0.60	0.64	0.6210	0.6288	0.6210	0.6288	0.6199	0.6277	0.6245
1 פרנק שוויצרי	+0.002	0.85	0.89	0.85	0.89	0.85	0.89	0.8662	0.8771	0.8670	0.8778	0.8658	0.8767	0.8715
1 כתר שוודי	—	0.21	0.22	0.21	0.22	0.20	0.22	0.2117	0.2143	0.2118	0.2144	0.2115	0.2139	0.2128
1 כתר נורבגי	—	0.20	0.21	0.20	0.21	0.19	0.21	0.2001	0.2026	0.2000	0.2025	0.1997	0.2022	0.2012
1 כתר דני	—	0.18	0.19	0.18	0.19	0.18	0.19	0.1865	0.1888	0.1864	0.1888	0.1860	0.1884	0.1875
[illegible]	+0.001	0.29	0.30	0.28	0.30	0.28	0.30	0.2950	0.2987	0.2947	0.2983	0.2940	0.2981	0.2967
1 דולר קנדי	-0.002	1.05	1.10	1.05	1.10	1.05	1.10	1.0745	1.0879	1.0736	1.0870	1.0719	1.0854	1.0797
1 דולר אוסטרלי	-0.013	0.88	0.97	0.90	0.97	0.90	0.97	0.9331	0.9448	0.9341	0.9457	0.9311	0.9428	0.9397
[illegible]	+0.002	0.42	0.46	0.36	0.60	0.37	0.52	0.5975	0.6050	0.5975	0.6048	0.5982	0.6062	[illegible]
10 פרנקים בלגיים	+0.001	0.33	0.35	0.33	0.35	0.32	0.34	0.3363	0.3405	0.3392	0.3434	0.3389	0.3432	0.3412
10 שילינגים אוסטריים	+0.003	0.98	1.02	0.98	1.02	0.97	1.02	0.9945	1.0069	0.9948	1.0072	0.9933	1.0057	1.0006
1000 לירות איטלקיות	+0.003	0.99	1.05	1.00	1.06	0.99	1.06	1.0186	1.0313	1.0203	1.0331	1.0165	1.0293	1.0249
100 יינים יפאניים	-0.002	0.94	0.98	0.94	0.98	0.94	0.98	0.9540	0.9659	0.9543	0.9662	0.9521	0.9641	0.9592
1 דינר ירדני	+0.014	4.27	4.53	4.08	4.35	4.09	4.32	—	—	—	—	—	—	4.2647
10 לירות לבנוניות	+0.001	—	—	—	—	0.20	0.30	—	—	—	—	—	—	0.3325
1 לירה מצרית	+0.003	0.79	0.84	0.78	0.83	0.76	0.82	—	—	—	—	—	—	0.8081
1 סל"י (ECU)	+0.004	—	—	—	—	—	—	1.4852	1.5058	1.4865	1.5051	—	—	1.4938

דולר יציג: 1.4964 **דולר נוסעים:** 1.77 **דולר שחור:** 1.58–1.59

שערי אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנק'
4% מלווה פיתוח (100% הצמדה)		
ש4001	569875.0 ב	-7625.0
ש4002	535479.0	
ש4003	525302.0	
ש4004	509339.0	
4.25% מלווה כריזה (שביים)		
ק-301 תשואה 3.58%		
4101	305.4	-1.7
ק-302 תשואה 4.46%		
4102	115.7	
4103	114.2	+.1
4104	110.4	
ק-321 תשואה 4.88%		
4201	100.1	+.2
4202	98.2	+.2
4203	96.2	+.2
4204	92.8	+.2
4205	90.9	+.2
4206	89.1	+.2
4301	113.5	+1.1
ק-341 תשואה 4.35%		
4302	105.6	
4303	104.8	+.1
4304	103.1	+.1
3% מלווה כריזה (גליל)		
ק-201א' תשואה 2.47%		
ש3601	33461.0	+117.0
ק-201ב' תשואה 2.55%		
ש3602	30750.0	+96.0
ק-202א' תשואה 2.40%		
ש3603	29543.0	+285.0
ק-202ב' תשואה 2.63%		
3604	26120.0	+14.0
ק-203א' תשואה 2.73%		
ש3605	23746.0	+12.0
ק-203ב' תשואה 2.70%		
ש3606	22396.0	+12.0
ק-205 ג' תשואה 2.60%		
ש3607	20899.0	+98.0
ק-205ב' תשואה 2.42%		
ש3608	19927.0	+11.0
ק-204 תשואה 2.45%		
ש3609	18955.0	+91.0
ש3610	17096.0	+83.0
ש3611	16516.0	+82.0
ש3612	16036.0	+81.0
ק-205 תשואה 2.60%		
ש3613	14985.8	+8.0
ש3614	14383.0	+6.0
ש3615	13546.0	+8.0
ש3616	12399.0	+6.0
ק-206 תשואה 2.65%		
ש3617	11665.0	+6.0
ש3618	11068.0	+5.0
ש3619	10185.0	+6.0
ק-207 תשואה 2.60%		
ש3620	9649.0	+78.0
ש3621	9166.0	+75.0
ש3622	8266.0	+70.0
ק-208 תשואה 2.50%		
ש3623	7602.0	+4.0
ש3624	7347.9	+4.0
ק-209 תשואה 2.75%		
ש3625	6622.0	+3.0
ש3626	6125.0	+3.0
ש3627	5795.0	+3.0
ק-210 תשואה 2.80%		
ש3628	5320.0	-27.0
ש3629	4984.0	-26.0
ש3630	4711.0	-25.0
ק-211 תשואה 2.75%		
ש3631	4341.0	+3.0
ש3632	4087.0	+2.0
ש3633	3861.0	+2.0
ק-212 תשואה 2.80%		
3634	3390.0	-40.0
ש3635	3206.0	-38.0
ש3636	3087.0	-38.0
ק-213 תשואה 3.05%		
ש3637	2853.0	+1.0
ש3638	2656.0	+2.0
ש3639	2481.0	+1.0
ק-214 תשואה 2.82%		
ש3640	2074.0	+1.0
ש3641	1797.0	+1.0
ק-215 תשואה 2.46%		
3642	1646.0	+1.0
ש3643	1428.0	
ק-216 תשואה 2.74%		
3644	1250.0	-25.0
3645	1127.0	-23.0
4.25% מלווה כריזה (גליל)		
ק-231 תשואה 4.44%		
3701	882.4	-25.9
ק-232 תשואה 4.52%		
3702	671.2	+.3
ק-233 תשואה 4.20%		
3703	607.6	+7.4
3704	536.0	+6.5
ק-251 תשואה 4.61%		
3751	274.3	+.2
ק-252 תשואה 4.53%		
3752	107.4	+.9
3753	106.3	+1.0
ק-253 תשואה 4.89%		
3754	93.7	+1.3
3755	90.8	+1.2
3756	86.8	+1.1
3757	85.1	+1.2
3758	83.4	+1.1
ק-271 תשואה 4.85%		
3826	95.1	+.8
3827	93.2	+.8
3828	89.9	+.8
3829	88.1	+.8
3830	86.3	+.7
3901	103.9	+1.0
ק-291 תשואה 4.69%		
3902	96.6	+.9
3903	95.8	+.9
3904	94.2	+.9
4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)		
ש3109	— הפסקת מסחר —	
ש3110	247200.0	
ש3111	241000.0	+2200.0
ש3112	236508.0	-2500.0
ש3113	238501.0	+1.0
ש3114	231800.0	+300.0
ש3115	228800.0	+100.0
ש3116	219901.0	+1.0
ש3117	230100.0	+100.0
ש3118	221500.0	
4%-6%-7% מלווה פיתוח ומדינה (80% הצמדה)		
ש3201	192600.0	
ש3202	193000.0	
ש3203	190800.0	
ש3204	185500.0	
ש3205	185100.0	
ש3206	180300.0	
ש3210	177000.0	
ש3211	178445.0	
ש3212	169499.0	-1.0
ש3213	161600.0	
ש3214	158900.0	
6%		
ש3501	160000.0	
ש3502	158100.0	
ש3503	141800.0	
ש3504	139600.0	
ש3505	135715.0	
7%		
ש3521	133880.0	
ש3522	128800.0	+1200.0
ש3523	120950.0	-50.0
ש3524	121700.0	
ש3525	119500.0	+300.0
ש3526	118750.0	-50.0
ש3527	116250.0	+1000.0
ש3528	112950.0	
ש3529	112000.0	-100.0
ק-704 תשואה 5.20%		
ש3530	110222.0	+262.0
ש3531	114814.0	+283.0
ש3532	111452.0	+274.0
ש3533	111285.0	+282.0
ש3534	104954.0	+267.0
ק-705 תשואה 2.85%		
ש3535	105849.0	+385.0
ש3539	99721.0	+373.0
ק-706 תשואה 3.15%		
ש3536	105077.0	+56.0
ש3537	104963.0	+56.0
ש3538	98796.0	+53.0
ש3540	98597.0	+52.0
ש3541	95270.0	+51.0
ש3542	95131.0	+51.0
ש3543	90495.0	+49.0
ק-707 תשואה 3.09%		
ש3544	90734.0	+48.0
ש3546	88495.0	+47.0
ש3547	88303.0	+47.0
ש3548	88207.0	+47.0
ש3550	83594.0	+45.0
ש3551	83276.0	+44.0
ק-708 תשואה 3.15%		
ש3545	88161.0	+47.0
ש3549	83274.0	+44.0
ש3552	76428.0	+41.0
ש3554	76274.0	+40.0
ש3555	76274.0	+40.0
ק-709 תשואה 3.20%		
ש3553	75916.0	+40.0
ש3571	65812.0	+35.0
ק-710 תשואה 3.23%		
ש3556	72539.0	+39.0
ש3558	72429.0	+39.0
ש3559	69869.0	+38.0
ש3560	66119.0	+35.0
ש3561	65938.0	+35.0
ק-711 תשואה 3.10%		
ש3557	73234.0	+39.0
ש3572	66584.0	+35.0
ק-712 תשואה 3.30%		
ש3573	65853.0	+158.0
ש3574	60724.0	+147.0
ש3577	63329.0	+157.0
ש3578	58506.0	+145.0
ק-713 תשואה 3.30%		
ש3575	60524.0	+198.0
ש3576	60358.0	+198.0
ש3579	58154.0	+194.0
ק-714 תשואה 3.10%		
ש3580	54428.0	+29.0
ש3581	49500.0	+27.0
ש3582	45650.0	+24.0
ש3583	42426.0	+23.0
ק-715 תשואה 3.05%		
ש3584	40414.0	+22.0
ש3585	38320.0	+20.0
ש3586	34703.0	+19.0
ש3588	34655.0	+19.0
ק-716 תשואה 3.20%		
ש3587	34610.0	+19.0
ש3591	31536.0	+17.0
ש3592	31501.0	+17.0
ש3593	31450.0	+17.0
ק-717 תשואה 3.33%		
ש3589	31540.0	+17.0
ש3594	29874.0	+16.0
ש3596	28544.0	+15.0
ש3597	28450.0	+15.0
ק-718 תשואה 3.05%		
ש3590	31522.0	+17.0
ש3595	30037.0	+16.0
8.25% מלוות אחרים (100% הצמדה)		
81 סד' 3	102.4	
מימון 157	109.8	
82 סד' מ	102.1	
1 סד'	97.9	-1.6
5% מלווה פיתוח ומדינה (בחירה כפולה צמודה)		
ש2001	130000.0	
ש2002	130400.0	-100.0
ש2003	124774.0	
ש2004	125800.0	
ש2005	116500.0	
ש2006	117856.0	
ש2007	115387.0	
ש2008	114156.0	-300.0
ש2009	116000.0	
ש2010	114900.0	
ש2011	112500.0	
ש2012	111700.0	
ש2013	113200.0	
ש2014	109700.0	
ש2015	110022.0	
ש2016	110100.0	
ק-108 תשואה 3.25%		
ש2017	107458.0	-179.0
ש2019	110654.0	-178.0
ש2020	107414.0	-178.0
ק-109 תשואה 3.15%		
ש2018	108268.0	+49.0
ש2021	106173.0	+58.0
ק-110 תשואה 3.25%		
ש2022	101146.0	-425.0
ק-111 תשואה 2.95%		
ש2023	102462.0	+797.0
ק-112 תשואה 3.05%		
ש2024	95513.0	+556.0
ש2027	92112.0	+554.0
ש2031	85252.0	+547.0
ק-113 תשואה 3.00%		
ש2025	96160.0	+466.0
ש2026	95848.0	+468.0
ק-114 תשואה 2.50%		
ש2028	93737.0	+1924.0
ש2030	89181.0	+1892.0
ק-115 תשואה 2.17%		
ש2029	89386.0	+2488.0
ש2033	82287.0	+2364.0
ש2035	75583.0	+2243.0
ק-116 תשואה 3.08%		
ש2032	85675.0	-2328.0
ש2034	80930.0	-2269.0
ש2036	74281.0	-2154.0
ק-117 תשואה 3.20%		
ש2037	78035.0	-328.0
ש2052	58745.0	-309.0
ק-118 תשואה 3.20%		
ש2038	70504.0	+38.0
ש2040	67873.0	+36.0
2051	64197.0	+34.0
ק-119 תשואה 3.10%		
ש2039	67638.0	+36.0
ש2041	64015.0	+35.0
ק-120 תשואה 2.18%		
ש2053	60846.0	+27.0
ק-121 תשואה -1.81%		
ש2054	64792.0	-1156.0
ש2056	60183.0	-1104.0
ש2058	54953.0	-1037.0
ש2060	50898.0	-987.0
ק-122 תשואה 0.86%		
ש2055	60298.0 מ	-1660.0
ש2057	55885.0 מ	-1583.0
ש2059	50892.0 מ	-1482.0
ק-123א תשואה 2.06%		
ש2061	34236.0	+18.0
ק-123ב תשואה 1.16%		
ש2062	32288.0	+16.0
ק-123ג תשואה 0.60%		
ש2063	31467.0	+74.0
מ 17	103.7	21/07/86
מ 18	100.6	-.4
מ 19	98.6	-.2
מ 20	101.5	
מ 21	102.0	-3.0
21 פריון	— הפסקת מסחר —	
מ 22	102.4	+.4
מ 23	95.0	
ש24	92.4	-.1
ש25	94.0	21/07/86
ש26	94.0	-.5
ש27	90.7	-.3
ש28	89.9	-1.0
ש29	92.4	21/07/86
ש30	100.0	
ש31	100.5	+.5
תית 15	89.7	22/06/86
32	95.2	+.1
33	95.5	
2	94.9	10/07/86
כו"ג 34	102.5	+1.0
אגרות חוב בלתי מוגבלות בבנק		
אגמל ב	100.0	01/07/86
קסם ש	86.5	
ל ישראל 11	99.5	22/07/86
ל ישראל 12	99.5	22/07/86
ל ישראל 13	93.7	22/07/86
ל ישראל 14	93.9	22/07/86
מסב 24 ש	84.7	-2.6
מסב 25 ש	89.3	22/07/86
מסב 26 ש	89.3	22/07/86
מסב 28 ש	87.3	22/07/86
מסב 30 ש	84.5	-2
החשמל 1	89.2	
אגרות חוב צמודות לדולר (100% הצמדה)		
ק-601 תשואה 6.20%		
סד' 2501	154.8	+.7
סד' 2502	152.2	+.7
סד' 2503	147.5	+.6
ק-602 תשואה 6.20%		
סד' 2504	146.6	+.1
סד' 2505	141.0	+.1
ק-603 תשואה 6.20%		
סד' 2506	136.3	+.5
סד' 2507	131.5	+.4
ק-604 תשואה 3.80%		
סד' 2508	105.3	-1.9
צמוד דולר ריבית קבועה		
ק-901 תשואה 7.07%		
7001	241.0	+3.2
7002	233.7	+3.2
ק-902 תשואה 8.80%		
7003	217.4	+.5
7004	208.5	+.5
ק-903 תשואה 6.95%		
7005	199.9	+4.2
ק-904 תשואה 7.68%		
7006	184.3	+.2
ק-905 תשואה 7.99%		
7007	170.2	-.7
7008	161.7	-.7
ק-906 תשואה 7.78%		
7009	157.7	+.9
ק-907 תשואה 8.00%		
7010	147.9	+.1
ק-908 תשואה 7.98%		
7011	159.8	-.2
7012	154.9	-.2
ק-909 תשואה 8.02%		
7013	127.3	-1.1
ק-910 תשואה 8.02%		
7014	110.9	-.6
ק-911 תשואה 8.00%		
7015	95.2	
7016	94.5	
7017	93.8	
7018	95.6	
7019	94.0	
7020	93.8	
7021	93.0	
7022	92.6	
ק-951 תשואה 7.72%		
7201	92.8	+.7
7202	94.3	+.8
7203	94.1	+.8
7204	94.5	+.7
7205	94.7	+.8
צמוד דולר ריבית משתנה		
ק-801 תשואה 2.48%		
ש6101	12351.0	-96.0
ק-802 תשואה 2.50%		
ש6102	7489.0	+28.0
ק-803 תשואה 2.70%		
ש6103	6650.0	-36.0
ק-804 תשואה 2.57%		
ש6104	6176.0	+34.0
ש6105	5856.0	+33.0
ק-805 תשואה 2.70%		
ש6106	5635.0	-41.0
ש6107	5426.0	-40.0
ק-806 תשואה 2.70%		
ש6108	3922.0	+15.0
ש6109	3728.0	+14.0
ש6110	3664.0	+13.0
ק-807 תשואה 2.83%		
ש6111	3050.0	+11.0
ש6112	2960.0	+12.0
ק-808 תשואה 2.93%		
ש6113	2004.0	-9.0
ק-821 תשואה 3.30%		
ש6151	801.4	-10.6
ש6152	767.1	-10.5
ק-822 תשואה 3.40%		
ש6153	662.0	+1.2
ש6154	650.3	+1.1
ק-823 תשואה 3.38%		
ש6155	421.1	+1.5
ק-824 תשואה 3.37%		
ש6156	344.2	+1.0
ק-825 תשואה 3.40%		
ש6157	255.1	+1.0
ש6158	241.8	+1.0
ק-826 תשואה 3.37%		
6159	205.0	+.8
ק-827 תשואה 3.44%		
6160	191.3	+.8
6161	184.8	+.8
ק-828 תשואה 3.43%		
6162	167.0	+.6
ק-829 תשואה 3.37%		
6163	157.6	+.6
6164	151.3	+.6
ק-830 תשואה 3.35%		
6165	142.4	+.5
ק-831 תשואה 3.44%		
6166	133.6	+.6
6167	130.6	+.5
6168	128.7	+.5
ק-832 תשואה 3.39%		
סד' 6169	121.6	+.4
ק-833 תשואה 3.40%		
6170	114.4	+.4
ק-834 תשואה 3.39%		
6171	81.7	+.3
6172	80.7	+.3
ק-851 תשואה 1.63%		
6601	96.7	+2.8
אל-און 86	941.0	
אלביט 85	206.9	
אלקטרה 85	1251.0	+1.0
אלסינט 83	— הפסקת מסחר —	
תדיראן 84	95.8	
מרקסם 85	786.0	-7.0
תדיראן 86	400.1	

שערי קרנות נאמנות

אב	3713.20	3698.32
אבוקה	28786.40	28501.30
אגוד	200.41	196.47
אדיר	1327.09	1300.86
אודם	1537.81	1507.73
אופיר	1563.30	1543.74
אור	404.84	396.34
אורין *	152.92	149.80
אורלי	204.99	203.54
אורן	598.56	586.79
[illegible]	2975.73	2918.22
איילת	3499.64	3424.88
אירוס	3897.10	3817.46
איתן	576.44	564.32
אלון	511.64	500.97
אלמוג	580.91	573.72
ארז	609.99	597.90
אש	104.22	101.94
אשל *	163.39	160.16
אתרוג	190.66	188.77
בדולח	1585.83	1554.94
[illegible]	367.51	360.30
ברק	371.96	364.56
ברקת	761.43	746.44
גביש	1117.98	1096.01
גבע	848.62	836.60
גורן	578.93	567.68
גיא	7655.15	7541.58
גיל	2141.58	2099.92
גלית	509.81	503.49
[illegible]	266.89	264.27
[illegible]	531.49	521.04
[illegible]	195.93	191.78
[illegible]	1225.78	1201.83
[illegible]	218.17	213.93
[illegible]	398.32	391.73
הדרך	3212.46	3149.41
הלל	250.99	246.06
[illegible]	277.51	274.96
חד	400.84	393.64
חבית	2491.46	2439.87
[illegible]	16048.95	15810.88
[illegible]	15153.11	14928.32
[illegible]	612.96	601.11
חוחית	131.82	128.90
[illegible]	112.05	111.55
[illegible]	562.37	551.28
חן	110.09	109.65
טופז	1198.52	1170.91
טל	4125.95	4100.74
[illegible]	645.47	632.89
יהלום	1464.37	1435.69
[illegible]	30294.67	30015.86
[illegible]	552.96	545.58
כוכב	713.68	699.63
[illegible]	117.24	114.93
כלנית	439.58	432.26
כספית	618.14	611.86
כרמל	116.36	114.00
[illegible]	900.27	882.44
להב	3345.18	3280.08
[illegible]	96862.74	95158.11
[illegible]	10010.35	9817.04
[illegible]	1484.40	1454.14
לשם	806.93	790.48
[illegible]	968.27	949.27
[illegible]	2797.78	2772.14
[illegible]	199.32	196.43
[illegible]	—	—
[illegible]	612.73	600.79
[illegible]	1088.16	1072.99
[illegible]	623.51	617.69
[illegible]	24311.48	23665.93
[illegible]	743.05	728.56
[illegible]	2980.59	2923.75
מעיין	652.92	640.47
[illegible]	819.33	815.41
מרגלית	947.66	929.22
מרום	953.70	935.05
[illegible]	20642.31	20536.15
[illegible]	579.64	568.63
[illegible]	374.05	366.67
[illegible]	3709.07	3654.48
[illegible]	426.93	419.19
סביון	120.48	118.08
[illegible]	827.67	811.13
סלע	565.36	558.39
סנונית	602.25	590.77
ספיר	517.92	515.35
[illegible]	622.55	610.55
עדית	1569.55	1538.56
עדן	5818.60	5736.35
[illegible]	1175.35	1149.22
[illegible]	1926.55	1908.26
[illegible]	537.83	530.54
[illegible]	143.98	141.15
[illegible]	1195.80	1172.00
[illegible]	510.15	507.37
[illegible]	522.85	512.57
[illegible]	100.47	100.08
[illegible]	854.36	835.97
[illegible]	6189.61	6101.31
[illegible]	1505.86	1476.20
[illegible]	1648.08	1639.85
[illegible]	15048.76	14921.57
[illegible]	518.63	510.38
[illegible]	656.48	642.31
[illegible]	638.48	630.65
[illegible]	845.04	824.65
[illegible]	301.48	290.34
[illegible]	299.54	295.79
[illegible]	529.09	521.59
[illegible]	512.49	494.97
[illegible]	162.73	159.49
[illegible]	170.52	168.88
[illegible]	755.81	745.57
[illegible]	359.38	337.69
[illegible]	89.83	87.95
[illegible]	410.41	405.54
[illegible]	185.64	182.02
[illegible]	177.46	176.15
[illegible]	1257.10	1241.48
[illegible]	378.95	373.57

אפשר להבריא את המערכת הפנסיונית

מאת מוריה אבנימלך

בשנים האחרונות עסקו צוותים מקצועיים אחדים בנושא הביטוח הפנסיוני. המוסד לביטוח לאומי מנסה, מזה שנים אחדות, לדחוף הצעת חוק פנסיה, בגירסאות שונות.

צוות בין־אגפי של משרד האוצר, בראשות סגן הממונה על שוק ההון, מיכה ויגנר, הגיש עוד בינואר השנה דו"ח מקיף בנושא הביטוח הפנסיוני במשק. דיון מקיף בדו"ח התקיים לפני כשבועיים. מדו"ח האוצר עולה כי המשק לא יוכל לעמוד בתשלום הפנסיה,עפ"י המודל שהוצע ע"י המוסד לאומי.

במקביל לעיסוקו של האוצר בהשלכות כלל המערכת הפנסיונית – הפנסיה התקציבית לעובדי ציבור, הפנסיה למבוטחי הקרנות ההסתדרותיות וקצבת הזקנה – על המשק, עוסקות הקרנות במצבן הפיננסי. במחזור זה מתפרסמת היום ידיעה על מצבן האקטוארי של הקרנות, ממנו עולה כי הן על סף צבירה שלילית, והיחס בין מספר החברים הפעילים למספר הגמלאים הולך ויורד.

למרות המודעות לצורך בשינויים במערך הפנסיוני, נדחתה הקיקת חוק פנסיה. בסיון המוסד לביטוח לאומי „לתפוס הכל", גרמה לכך שגם ההכרחי והאפשרי לא נעשה. הצעת חוק של המוסד, מקיפה נושאים רבים שנויים במחלוקת ומכתיבה מודל אחיד לכל המשק, – שלדעת כלכלנים אין המשק הלאומי יכול לשאת בעלותו.

המשק אכן זקוק לחקיקה פנסיונית – אך לחקיקה – מסגרת בלבד, שתכלול שלשה מרכיבים:

★ חובת ביטוח פנסיוני לכל השכירים.

★ רציפות מלאה בין כל הסדרי הביטוח והחסכון הפנסיוני.

★ איסור מימוש זכויות פנסיה לפני גיל מינמלי.

בנוסף לכך יש לקבוע שמירת הכלל, שזכויות פנסיוניות יגזרו רק מתשלום דמי ביטוח, עפ"י חשבים אקטואריים.

הצעד הראשון להבטיח זאת הינו מעבר של הסקטור הציבורי כולו – הממשלה, הרשויות המקומיות ומוסדות ציבור – מפנסיה תקציבית לפנסיה צוברת. שינוי זה ימנע מתן זכויות עודפות, הן לכלל הציבור והן ל„מיוחסים". בנוסף לכך, תחוק הצטרפותם של קבוצות עובדים חדשות את קרנות הפנסיה הקיימות, ותבטיח יחס טוב יותר בין מספר החברים והפעילים לבין הגמלאים.

השינויים במערך הפנסיוני חייבים להבטיח את היעד המרכזי של מערכת זו – הבטחת הכנסה הולמת לפנסיונר ולשאריו לעת זקנה.

קרנות הפנסיה הגיעו לסף צבירה שלילית

מספר הפנסיונרים שולש ★ מספר החברים הפעילים ירד

מאת חיים ביאור

קרנות הפנסיה ההסתדרותיות הגיעו לקו האדום שמתחתיו הצבירה היא שלילית. זאת, בשל גידול מואץ במספרם של הגימלאים המהווים נטל על הקרנות, לעומת ירידה במספר החברים הפעילים.

מנתונים שהכין סגן יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות, אברהם אחיעזרא, מתברר כי בין השנים 1973 ל־1985 עלה מספרם של מקבלי הגימלאות מהקרנות מ־36,600 לכדי 104,000. לעומת זאת מספרם של החברים הפעילים בקרנות ירד באותה תקופה מ־504,000 ל־488,000. חלקם של מקבלי הגימלאות בין חברי הקרנות עלה, איפוא, פי שלושה כמעט: מ־7.26 אחוזים לפני 12 שנה ל־21.3 אחוז בסוף השנה שעברה. בעוד שבשנת 1973 היה היחס בין מקבלי הגימלאות לבין החברים הפעילים 1:13.8, הרי שעד סוף 1985 הופך היחס בצורה מסוכנת והוא עומד על 1:4.7.

בשלוש מקרנות הפנסיה ההסתדרותיות היתה בשנה החולפת צבירה שלילית, דהיינו תשלומי הגימלאות עלו על הסכום שנגבה כדמי גמולים.

אחיעזרא מצביע לתמורה על העובדה שפחות ממחצית מכליון השכירים במשק מבוטחים בשבע הקרנות ההסתדרותיות. לפיכך, חייבות הנהלות הקרנות לפעול באגרסיביות לצירוף מבוטחים חדשים. לדבריו, מאמצי השכנוע חייבים להתמקד בעיקר בקרב שכירים המתכוונים לרכוש ביטוח פנסיוני בבנקים או בחברות ביטוח.

עליית תוחלת החיים גורמת להארכת התקופה שבה משלמות הקרנות גמלאות ולהגדלת הנטל על הקרנות. סגן יו"ר האגף לבטחון סוציאלי מציע להעלות את גיל הפרישה לפנסיה ל־67 שנה, לגברים ולנשים, כדי להאריך את התקופה בגינה מתקבלים דמי הגמולים.

הוצאות הניהול של קרנות הפנסיה ההסתדרותיות תופחות בהתמדה, מתריע אחיעזרא. בשנת 1974 הסתכמו הוצאות אלה ב־7 אחוזים מהתקבולים; ב־1978 הגיעו ההוצאות ל־8 אחוזים; ב־1985 כיפסו ההוצאות ל־9 אחוזים ובעוד שנה תוצי הן יעפילו לכדי 10 אחוזים. ל„מבטחים" ול„קרן פועלי הבנ"ן" ההוצאות הגבוהות ביותר, בגלל ריבוי סניפים ברחבי הארץ.

„ועדת רייך" מסיימת בימים אלה את הכנת מסקנותיה בעניין מיזוג קרנות הפנסיה ההסתדרותיות. אחיעזרא סבור שיש למזגן לשתי קבוצות. האחת תכלול את עובדי המשק ההסתדרותי והשניה – את עובדי המגזר הפרטי. לדבריו, חייבות הקרנות להקפיד על הקניית זכויות למבוטחים אך ורק כנגד תשלום דמי גמולים, ולא הקניית זכויות עודפות כפי שנהגה קרן „נתיב" לגבי קבוצה מסויימת של עובדי „סולל בונה".

יש לציין, כי את הדריסה האחרונה, העלה גם בשרד האוצר.

איילנד – יו"ר אגרקסקו

מאת דויד מושיוב

מועצת המנהלים של חברת „אגרקסקו", מינתה את ראובן איילנד לתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של החברה.

בתפקידיו הקודמים היה ראובן איילנד מנכ"ל משרד החקלאות, יו"ר מועצת המנהלים של „אגרקסקו" ומנכ"ל החברה. בשנים האחרונות עסק בפרוייקט תעוש המושבים. היום הוא מכהן כיו"ר מועצת המנהלים של המועצה לייצור ושיווק פרי הדר, תפקיד אותו ימשיך למלא במקביל למינוי החדש.

האוצר: דרוש צמצום בתקציב

סקר החברות של בנק ישראל מצביע על גידול בביקושים מקומיים

מאת שלמה קרמר

מסקר החברות החדש שפרסם בנק ישראל בימים אלה, עולה כי הגידול בהיקף הפעילות המקומית בכל ענפי המשק נשען על הגידול בביקושים המקומיים.

מנתוני סקר החברות עולה עוד, כי נמשך הגידול במדדים העיקריים של הפעילות הכלכלית כמו היקף התפוקה והיקף המכירות וההזמנות לשוק המקומי, ירידה נמשכת בהיקף המלאים של מוצרים מוגמרים ועליה במלאי חומרי הגלם של הפירמות במשק.

במקביל, יש גידול גם בהזמנות ליצוא בכל הענפים – למעט ענף האלקטרוניקה, בו נרשמה ירידה ביצוא במחצית הראשונה של השנה.

הגידול בהזמנות ליצוא סותר הנחה רווחת באוצר, לפיה הגידול בצריכה הפרטית במשק כרוך בירידה ביצוא, תופעה מוכרת מהעבר.

הסקר מצביע על עליה בכל סוגי האשראי לפירמות ובמיוחד אשראי ספקים. נתונים אלו עומדים בסתירה בסוריית לדיווחים שנמסרו. לפיהם אין השפעה של הגידול בשוק האשראי על הגידול בביקושים המקומיים וזאת כאשר ולא נרשם גידול משמעותי בבנק האשראי.

במשרד האוצר קיימת דאגה נוכח העובדה, שהגידול בעודף התקציבי נובע כגידול בגביית מסים הכבנא גידול בצריכה הפרטית ובביקושים המקומיים.

יצוא יהלומים לשוויץ גדל ב־25 אחוז

מאת משה גבע

יצוא היהלומים מישראל לשוויץ הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב־40 מיליון דולר, לעומת 60 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד – גידול של 25 אחוז.

יצוא היהלומים השנתי לשוויץ הסתכם ב־1985 ב־55 מיליון דולר, והיא חמישית בדירוג המדינות אליהן מייצאת ישראל יהלומים מלוטשים. לפניה: בלגיה – 112 מיליון דולר, יפן – 135 מיליון דולר, הונג קונג – 149 מיליון דולר וארה"ב 698 מיליון דולר.

בלגיה ושוויץ משמשות כשתי מדינות המעבר העיקריות של יהלומים באירופה. בלגיה הודות לבורסת היהלומים הגדולה השוכנת בתחומה ושוויץ בגלל מדיניות השלטונות המאפשרים את הכנסת היהלומים לתחומה ואת הוצאתם מהמדינה ללא כל רישום.

„טמפו" מבקשת לייבא בקבוקים

מאת משה גבע

בעקבות המשבר שנוצר בתעשיית הבירה שחורה מסוג מאלט בודקת הנהלת „טמפו־בירה" את האפשרות לייבא מאירופה בקבוקי זכוכית ופחיות לבירה ולמשקאות קלים.

סמנכ"ל „טמפו־בירה" אהרון פלדמן כותב שחברתו פנתה כבר למשרד התעשיה והמסחר והציגה נתונים המוכיחים שיש בידה אפשרות מעשית לקבלת הספקה סדירה של בקבוקים וקופסאות פח מחו"ל. בעבר לא ניתן כל רשיון לייבא מוצרים אלה. במקביל פנתה החברה להנהלת „כור" שהינה הבעלים של מפעל „פניציה" לייצור בקבוקי זכוכית בירוחם, בתביעה להגדיל את הקצבת הבקבוקים להברה עליידי הגברת הייצור או עליידי ייבוא מחו"ל.

בתגובה נמסר מהנהלת כור כי מנכ"ל טמפו בירה משה בורנשטיין הודיע ש„פניציה" תייבא עבורו בקבוקים מאירופה, ובכך תסבסד לבעשה את „טמפו־בירה", מאחר שהבקבוקים המיובאים הינם יקרים יותר מאלה המיוצרים כאן.

בכור דוחים את טענותיו של בורנשטיין בדבר המחסור בבקבוקים כסיבה לצמצום השיווק של בירה כאלט לחנויות. ל„דבר" נמסר כי „טמפו בירה" הגדילה את הזמנות הבקבוקים בחודש שעבר לכמות הגדולה פי שבע מן הכמות שקנתה באותו החודש אשתקד. על־פי נתונים הקודמים לנושא יש אפשרות לשווק את הבירה בבקבוקים מכונים שונים שלגביהם אין מחסור, אלא שכוונתו האמיתית של בורנשטיין היא לאלץ את „פניציה" להגדיל את כמות הבקבוקים שהיא מייצרת עבורו על־ידי הקטנת כמות הבקבוקים המיוצרים עבור חברות אחרות המתעניינות ב„טמפו־בירה".

הנהלת „טמפו־בירה" מכחישה את האשמה לפיה צמצמה החברה את השיווק של בירה מאלט בכדי להגביר את המכירות של מוצריה היקרים יותר. פלדמן כותב כי קיים השנה מחסור אמיתי בבקבוקים עקב גידול של עשרות אחוזים בצריכת המשקאות הקלים, שלא נצפה מראש.

מקבצי ההון / ש. רוזנבלום

סיזולי הנוער והחלוץ

מחלקת הנוער והחלוץ שבסוכנות היהודית משמשת כנראה כסוכנות נסיעות לחו"ל וכמקום לשיפור תנאי תעסוקה לאנשים מסויימים. בגלל השם והתואר – נוער וחלוץ מחזירים אותנו לפרהיסטוריה של הקמת המדינה, הצורך בקיומה של מחלקה מסוג זה בעולמנו הנוכחי אינו בדיוק נהיר לכלל הציבור.כיוון שלא עסקינן בצורכי הציבור, שכלאו הכי אני מסופק אם הם מטרידים את קברניטי הסוכנות, נעסוק הפעם בראש המחלקה לנוער והלוץ אברהם (אבריכל) כץ (כצלה). אברימל מכובדנו אינו בדיוק „מבין" מדוע הסר סך של מיליון דולר בקופת המחלקה, כך כנראה הביא עשרות אלפי בני נוער אלמוניים לישראל, וודאי הסיבה לחסרון הכספי. טעמו הקולינרי של אבריכל משובח כנראה, בשנה החולפת שהה כך כמעט שליש מהשנה בחו"ל, כמובן בענייני נוער חלוץ. החלוצים למיניהם סעדו סעודות פאר וחכו לאש"ל מכובד. חשבתם שחלוצים חוסכים כספי, חשבתם שחלוצים מתגוררים בסתם בית מלון? השתגעתם?. חוץ מקולינריות כצלה משתתף בצייד, עובדה שבאחרונה הגיע לפרעון חשבון על כדורי רובה לצייד, חלוצים כידוע מתאמנים בירי ובמטוות, כפי שנאמר – „למד בני ישראל קשת". אברימל לא אוהב מזומנים קש, הוא חובב כרטיסי אשראי, הגיוני בהתחשב בעובדה שבעת צייד וירי לא כדאי לשאת מזומן, שמא נוער מופרע ישדוד אותך, ואפילו ירה עליך כדורים. אז לוקחים כרטיסי אשראי של הנערים החלוצים ומשתמשים בהם, אמנם אח"כ מחזירים את הכסף לקופת הסוכנות הדבר כנראה קרוי – מינהל תקין.

מעת לעת נוסעים לסיור בזימבבואה לדוגמא, איזה נוער וחלוץ יש בזימבבואה?, אין כנראה, אבל מצד שני אולי יש ספארי ואפשר לטווח בנשק ולשלם בכרטיסי אשראי. כשמשעמם בספארי נוסעים לניו־יורק, למה נוסעים?, לבדוק את חשבונות המחלקה, לפטר את השליח המקומי, סתם לריב, לפגוש חלוצים נעדים מהמערב הפרוע ולנסות לשכנעם לגור ביהודה ושומרון. תוכן בקיצור לא צריך, יש תמיד, אח"כ צריך לדעת שישנה חובה ניהולית לטייל שלוש פעמים לפחות בשנה בחו"ל, על מנת לסקר את פעילות המחלקה. אישתך כמובן רצויה בטיולך, אשה אחרת עלולה להתגרש מבעל הנעדר שליש שנה מביתו, חוץ מזה גם האשה מעוניינת כנראה להשתתף במטווחי ירי ופגישות עם חלוצי העולם הגדול. כצלה כמסתבר זכאי לקחת את אישתו לטיול רחב אופקים מלווה בעבודה קשה, כמעט עונש.

לדעתנו, הגיע הזמן שבאימפריה הסוכנותית יתן מישהוא את דעתו על „התופעה" המוזרה. התבשרנו שמבקרת הסוכנות תבדוק את המתרחש, מהראוי היה לעשות זאת לפני שנה תמימה. חלוצים כבר מזמן אין, נוער יש. בקושי ועיקרו מגיע לטכס בר מצווה ע"י הכותל ותו לא.

אמנם אריה לייב דולצין (האריה השואג) עסוק במרכז הליברלי החדש, יותר מדיי עסוקים בנסיעות, חלק אחר עסוק בביזנס אינטריגות של עסקנים אפורים, ואיש אינו נותן דעתו למציאות. המציאות נראית כדלקמן – עליה כמעט שאין, ירידה יש בגדול, חלוצים היו בתחילת המאה, שליחים בזימבבואה, מדגסקר, קמרון צריך ומהר, השבטים האבודים עדיין לא נתגלו סופית, מטוחי ירי להגנת פקידי הסוכנות הכרחיים, את האש"ל יש להגדיל, צריך לנסוע שש פעמים בשנה לפגישות עם – שליחים, סתם נוער, נוער מופרע קלות, נוער משתמד, נוער רפורמי, נוער קונסרבטיבי, הבר הנאמנים, ועד הקהילה, וכמובן סתם לנוח אחרי עבודה קשה וחשובה כ"כ, זוהי העשיה הציונית בהתגלמותה. כל המקך יהיה מיותר מעציב וקצת מעליב. דרך אגב אם יקנה מסרה של „מחפש חלוצים" בניקרגואה או בקובה אני מוכן לנסוע, אולי פידל קאסטרו יתן לי שיעורי נשק וכמה נערים זוסים ספק ציונים?, מרוב שזה מצחיק בא לי לבכות, ולאו דווקא דמעות תנין.

מוטה גור – תופעת טבע

אחת לכמה זמן עוסק כדורנו בניתוחי איכים הקשורים לכלכלה, וביניהם הברי ממשלה, העוסקת בבעיה הכלכלית מיום הקמתה. חביבים עלינו בעיקר שרי הליברלים, במדה ופת ושרי לא היו קיימים, צריך היה להמציאם, אחרת פרנסת עיתונאים רבים הייתה נכחדת. הפעם, בניגוד לעבר, לא נעסוק בליברלים חביבים, ולא במיני מנכ"לים מודחים, ולא במיני תופינים סרי טעם. אלה דווקא בשר הבריאות, מרדכי גור. חיכינו ששביתת האחיות תסתיים, גב' פרן תתפוטר מנהיגות המרד תרגענה, ועולם ינהג כמיכים יכיכה, חיכינו – שכן המשבר הכלכלי ברפואה עמוק וכואב, ככוהו כהולה הסובל – דום לב, בים בריאות, קריש דם במוח, וכיו"ב הגדרות רפואיות.

הבסיס למשבר, כידוע, כלכלי טהור. גור אולי אינו מספיק מודע לעומק השבר הפיננסי בו מצויות קופות החולים, בתי החולים וכל המערך הרפואי. הממשלה מזרימה כספים. פיתרון כלכלי כולל לכל מערך האישפוז אין באמתחתו.

משבר האחיות רחוק מלהגמר, הפעם נכנעו השובתים ללחץ ציבורי מסויים בהלך המשבר היה משרד הבריאות במצב פאסיבי כמעט לחלוטין, עיקר המאבק נוהל ע"י נציגי האוצר, גור עסק בראיונות לאמצעי התקשורת בתהומי – השב"כ, הרוטאציה, שמ"ר, מפלגת העבודה ועוד מיני נושאים הסובים שכביאים מזור לאו דווקא לרפואה. כיוון שגור עוסק בענייני הנפש במקום הגוף, עיקר הנטל במשרד הבריאות מוטל על כתפי דן מיכאלי, המנכ"ל, והפקידות הבכירה. ללא מעורבות מספקת מצד השר המכונה, המעדיף, אולי לשמש שר הביטחון, שר המשטרה או רה"מ, ובלבד שלא לעסוק בהקצאת אקאמול. הפקידות הבכירה הולכת ונשחקת ואף אובדת עצות. את מי בדיוק מתקצבת הממשלה? איך נפרסו חובות העבר ברפואה? מה יוקדש בעתיד לפיתוח הרפואה? מהי מדיניות משרד הבריאות? איך יִמָנַע שבר כלכלי נוסף ברפואה? מה ימנע שביתות על רקע שכר בעתיד הקרוב? בקיצור תילי תילים של שאלות. דומה אם אם לצניחה חופשית על שיח צבר קוצני.

התעודד גור נבבדנו בטרם משבר חדש, חסר לך שעוד נתגעגע לסבא שוסטק.

זעה קרה

„חוב החקלאות הכפרית מועדף בשניים וחצי מיליארד דולר", ציטוט עיתונאי אינפורמטיבי.

מעת לעת אני קורא פירסומים שונים אודות מצבת החובות בסקטורים השונים במשר הישראלי. הבנת הנתונים גורמת לי לשתי תופעות למואי: בתחילה אינני מבין את גודל הסכומים ואנוכי טועה לחשוב שבודאי מדובר על חוב של איזו מדינה בדרום אמריקה. משהבנתי וקלטתי, אוחזת אותי תנומה קלה ובשרעפי אני מתחיל להייך קימעא, שכן מי שאינו ישן טוב אינו החייב. כדאי לסטטיסטיקנים למיניהם להתחיל לאסוף את נתוני החוב הפנימי הכללי. זה מתחיל בתעשיה עובר לחקלאות, עושה סטופ קטן באלקטרוניקה, עובר לסטבות נעצר קצת במלונאות וכך הלאה ברשימה ארוכה ומעיקה.

אינני יודע איך הממשלה רושמת את החובות, להערכתי רישום החובות צריך להיות בנגד – חובות אבודים. אין צאנס בעולם שהחקלאות המוהד חובות. אתק במאה הנוכחית, אם הרלית הקבועה והנומינלית ללא הצמדה תוחזר יהוה הדבר הישג בלתי רגיל, כמעט פנומינלי.

פעם שוחחתי עם יהלומן שחב סכומי כסף בגודל דמיון פרוע לאחד הבנקים. משיחתי עימו הסכלתי להבין ששנתו בלילה ערבה עליו וטובה לגופו ונפשו. כמוהו בסקטורים אחרים, הבנקים אינם יכולים למחוק את החובות שכן הם יבוטאו בדרך של הפסד במאזנים, הממשלה מתייחסת להובות ככסף קיים ואף היא אינה מוחקת אגורה שחוקה מהחוב.

בגרבית הסקטורים אין סיכוי כאמור להחזר הריבית, בסקטור החקלאות עוברים מגידול אבוקדו למנגו, מתירס לעגבניות, מחלב לבשר, הכל במהירות הבזק ותוך מחשבה שאפשר בגידול אחר להרוויח יותר. הסוף כמובן ידוע שכן כולם מגדלים מנגו וכולם מפסידים וכן הלאה.

אולי יקום מישהוא ויכבא נוכחה לחישוב החוב הכללי, לאחר שיחשבו ימצאו את שיעור הריבית, ואח"כ נדע האם אנו בחלום מלווה בסיוט כלכלי או שמא יש סיכוי להחזר הריבית ולעתיד טוב יותר. בינתיים לצערי כולם מגהכים.

25 מיליון דולר יוזרמו למושבים במצוקה כלכלית

מאת דויד מושיוב

הממשלה והסוכנות היהודית יזרימו בימים הקרובים 25 מיליון דולר למושבים הנתונים במצוקה כלכלית, נוסף על 35 מיליון דולר שכבר הוזרמו למושבים, בתחום הקו הירוק, בעבר. סיוע זה הוא חלק בתכנית הבראה למניעת התמוטטות המושבים בסקטור החקלאי.

ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית, נסים זווילי, שהביא את התכנית לדיון בישיבת ההנהלה הציונית, מציין, כי חוב המשקים המשפחתיים בסקטור החקלאי, במסגרת הקו הירוק, מגיע ל־320 מיליון דולר, מתוכם 175 מיליון דולר חובות לזמן קצר. ערך הפירעון השנתי של המושבים הללו נאמד במיליארד ו־90 מיליון דולר, וערך הייצוא השנתי שלהם נאמד כ־350 מיליון דולר.

תכנית ההבראה למשק המשפחתי – שהוכנה על ידי מחלקת התנועת המושבים, הסוכנות היהודית, ומשרד החקלאות – קובעת, כי כל גופי התנועה הללו באמצעות [illegible] במערכותם, יבצעו בדרך הבאה:

★ 60 מיליון דולר ינתנו על־ידי הסוכנות היהודית, כאשר שני שלישים מהסכום יבואו מתקציבי הביסוס של הישובים, ושליש בדרך של טיפול מיוחד בחובות.

★ 175 מיליון דולר יהיו השתתפות עצמית של החקלאים במושבים. מסכום זה יתנו החקלאים עצמם 25 מיליון דולר. חלק מסכום זה יבוא על־ידי שחרור מלוות הונה של החקלאים ושחרור מניות בנקים שברשותם.

★ 150 מיליון תהיה פריסה של חובות לזמן קצר לתקופה של 6 עד 7 שנים.

★ 45 מיליון דולר תהיה השתתפות הממשלה בתכנית זו.

★ 40 מיליון דולר ינתנו על־ידי הבנקים, אשר יפחתו ריבית בסכום זה מחובות החקלאים.

התכנית קובעת, כי הסיוע הכספי שינתן על ידי הסוכנות היהודית והממשלה יהיה בצורת הלוואה ל־20 שנה, בתנאי שמשמעותם היא שהחקלאים יחזירו למעשה, רק 25 אחוז מהקרן.

זווילי מסביר, כי אם לא יוסדרו חובות המושבים, ויבוצעו שאר פרטי התכנית, יש חשש להתמוטטות [illegible] משפחתי [illegible] ולסתום שיגיעו להתמוטטות ארגוני הקניות, המערכות החקלאיות המשותפות, ובנוי מערכות האספקה והרווחה. רוחת תכנית ההבראה עלולה לפגוע במשקים המקומיים ובשווקי היצוא, להקטין את חלקה היחסי של החקלאות בתוצר הלאומי. אם כך יקרה, תידרש הממשלה בסופו של דבר, לתת תמיכה כספית גדולה יותר לסקטור החקלאי, ולהתמודד במשפחות שיפלטו מהחקלאות.

מרכיבי התכנית הם:

הסדרת חובות המושבים לגופים הפיננסים באמצעות ארגוני הקניות.

★ חיזוק המבנה הארגוני המושבי על ידי מערכות ניהול ושיווק הרשות ושינוי המערך הארגוני במושבים כושלים, כך שהמושבים יוכלו לתפקד באופן עצמאי.

★ ביטול 2800 יחידות משק משביות, מחיקת ההתחייבות, ומסירת גורמי הייצור של מתיישבים קיקע, מכסות מים ומכסות ייצור בין החקלאים הפעילים במושב. 7000 יחידות חקלאיות נוספות במושבים יתפרנסו חלקית מהחקלאות. בין 30 ל־50 אחוז מאת השאר ישלימו בעבודות חוץ. יצויין, כי סך היחידות החקלאיות במושבים מגיע ל־28,000.

ביצוע התכנית יאפשר שימוש יעיל יותר בגורמי הייצור כמים וקרקע, ויביא להכרת המשק. יתבצע אלה לידיים זרות ובלתי מבוקרות.

מושבים בהם המבנה הקהילתי [illegible], ושמם זהב [illegible] יחסית לתפוקה, יהפכו לישובים קהילתיים. המדובר ב־10 עד 20 ישובים. מכיני התכנית רוחשים לבצעה בבקשה אחת, רק בשלבותה, תכל לחלוץ את המושבים מהמשבר בו הם נתונים.

ירידה קלה ברווח התפעולי לבינלאומי במחצית הראשונה של 86

רווח תפעולי 26.5 מיליון שקל ★ רווח נקי 7.7 מיליון שקל ★ הון עצמי 232 מיליון שקל

תוצאות עסקיות דומות לאשתקד למרות מיסוי כבד ושחיקת מרווחים פיננסיים ועמלות

מאת מוריה אבנימלך

הרווח התפעולי של הבנק הבינלאומי, למחצית הראשונה של שנת 1986, הסתכם ב־26.5 מיליון שקל – ירידה של 3.3 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי הסתכם ב־7.7 מיליון שקל, גידול של 9.7 אחוזים. כך עולה מהדו"חות הכספיים המאוחדים שפרסם הבנק הבינלאומי הראשון למחצית הראשונה של שנת 1986.

להלן עיקר התוצאות העסקיות של הבנק הבינלאומי:

★ הרווח מפעולות רגילות לפני מס הסתכם ב־26.5 מיליון ש"ח (17.7 מ' דולר) לעומת 27.4 מיליון ש"ח (18.3 מ' דולר) בתקופה המקבילה אשתקד. ירידה של 3.3 אחוזים. התשואה (ברוטו) על ההון העצמי (על בסיס שנתי) הגיעה ל־23.5 אחוז בהשוואה ל־26.2 בשנה שעברה.

★ הרווח הנקי הסתכם ב־7.7 מיליון ש"ח (5.1 מ' דולר) לעומת רווח של 7 מיליון ש"ח (4.7 מ' דולר) בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 9.6 אחוזים. התשואה נטו על ההון העצמי היתה 6.8 אחוזים (על בסיס שנתי) בהשוואה ל־6.7 בשנה שעברה.

★ הרווח למניה מפעולות רגילות (על בסיס שנתי) היה 336.6 אחוז לעומת רווח של 307.1 אחוז בתקופה המקבילה אשתקד.

★ ההון העצמי של הבנק גדל מ־225.8 מיליון ש"ח (151 מ' דולר) בסוף שנת 1985 ל־232.4 מיליון ש"ח (155 מ' דולר) בסוף המחצית הראשונה של 1986. בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד גדל ההון העצמי ב־11.7 אחוז.

★ סך כל המאזן קטן מ־3,669 מיליון ש"ח (2,448 מ' דולר) בסוף 1985, ל־3,635 מיליון ש"ח (2,425 מ' דולר) בסוף המחצית הראשונה של 1986. בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד זהו קיטון של 7.3 אחוזים. יחס ההון עצמי/מאזן הוא 6.4 אחוזים.

★ פקדונות הציבור קטנו מ־2,166 מיליון ש"ח (1,445 מ' דולר) בסוף שנת 1985, ל־2,093 מיליון ש"ח (1,396 מ' דולר) בסוף המחצית הראשונה של השנה. בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד זהו קיטון של 15.9 אחוז. יחס ההון עצמי/פקדונות הציבור – 11.1 אחוז.

★ הלוואות לציבור גדלו מ־1,317 מיליון ש"ח (878 מ' דולר) בסוף 1985, ל־1,428 מיליון ש"ח (952 מ' דולר) בסוף יוני 1986. בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד זהו גידול של 7.3 אחוזים. יחס הון עצמי/הלוואות לציבור – 16.3 אחוז.

התוצאות העסקיות של הבנק הושפעו מצמצום הפירווחים הפיננסיים עם ירידת הריבית, שחיקת העמלות הבנקאיות שלא עודכנו זה יותר משנה, ונטל המס הכבד. שיעור ההפרשה למס הגיע ל־70 אחוז (בהנחה שתבעת החוק להארכת תוקפו של „חוק שטיינברג", הנמצאת בשלבי חקיקה סופיים, אכן תתקבל).

הבנק הבינלאומי מייחס את הקיטון בנתוני המאזן, – שבו מרכיב מט"ח גבוה – לתיסוף האפקטיבי של הדולר, כתוצאה מעליית הדולר ב־18.75 אחוז בלבד, בעוד המדד עלה באותה תקופה ב־58 אחוז.

הבנק הבינלאומי יחלק דיבידנד ביניים במזומן, בשיעור של 30 אחוז, שישולם ביום 25.9.86.

שלום זינגר, מנכ"ל הבינלאומי

צדוק בינו, יו"ר הבינלאומי

הלוח הכללי

דירות למכירה · **דירות להשכרה** · **ווילות ובתים** · **דירות בשכ"ח** · **עסקים** · **משרדים** · **הצעות עבודה** · **מכוניות** · **מציעים למכירה** · **רהיטים** · **וידאו טייפ** · **מערכות קול** · **הלוואות** · **תקליטים** · **ריהוט משרדי** · **נרשמו לנישואין** · **שידוכים** · **הכרויות** · **ניקיון ואחזקה** · **ציוד בניין** · **בתי מלון**

[illegible]

למתנ"ס האזורי בקעת־הירדן דרוש רכז ספורט מגורים במקום ☎ 02-941410

למושב אחיטוב דרוש מזכיר/גזבר לפנות בכתב למזכירות המושב ד.נ. שומרון טלפון: 063-65077

למפעל מתכת באיזור התעשיה החדש בראשל"צ דרוש אחראי מח' מכבשים אקסנטריים/הידראוליים
★ בוגר בי"ס מקצועי.
★ נסיון בעבודה דומה.
5 ימי עבודה בשבוע
תנאים סוציאליים מלאים
נא להתקשר: 03-9610838

2000 פחות בשירות המדינה מאז התוכנית הכלכלית

מאת סופר „דבר" בירושלים

מאז הפעלת התוכנית הכלכלית, בקיץ שעבר, פחת מספר המועסקים בשירות המדינה ביותר מ־2000 איש.

באפריל 1985 מנה המנגנון הממשלתי, בלי מערכת הביטחון, 48,515 עובדים לעומת 46,484 כולל מועסקים עלפי חוזה מיוחד, ביוני השנה – 2,031 פחות.

מספר המשרות המלאות שנמנו על התקן הממשלתי היה ביוני השנה 42,476 לעומת 44,697 באפריל אשתקד – 2,121 פחות. נתונים אלה אינם כוללים עובדים ארעיים. אך באוצר הבהירו שלא חל גידול במספרם.

באוצר מטעימים כי מדיניות כוח האדם לטווח ארוך היא לבנות תקן ומצבת עובדים קטנים יותר עם משכורות גבוהות יותר מהמשולמות כיום. לדעת אותם גורמים יביא שינוי זה לייעול ולהחדרת שומנים במנגנון הציבורי ובמקביל ייפתחו לשירות עובדים טובים יותר בזכות השכר הגבוה יותר. "אין כוונה לחסוך בהוצאות לשכר אלא לחלק את העוגה שבנמצא בין פחות קיבות", צוינו באוצר.

שיטה חדשנית בניתוחי עמוד השדרה מופעלת בביה"ח „מאיר"

מאת דנקה הרניש, סופרת „דבר"

ניתוחי עמוד השדרה בטכניקה חדשנית מבוצעים לראשונה בארץ במחלקה האורטופדית של בית החולים "מאיר" בכפר סבא עם שובו של ד"ר ראובן גפשטיין מהשתלמות בת שנתיים בארה"ב.

השיטה פותחה בצרפת בשנת 1980 וכבר משתמשים בה במספר ארצות באירופה ובכ־30 מרכזים רפואיים בארה"ב. הטכניקה החדשנית פותחה במיוחד לטיפול כירורגי בעקמת (סקוליוזיס), אך היא הוכיחה את יעילותה גם לגבי טיפול בשברים בעמוד השדרה, לקיבוע חוליות לאחר טיפול ניתוחי בגידולים ולטיפול בסיבות אחרות הגורמות כאבי גב. בחודשיים האחרונים ניתח ד"ר גפשטיין שלושה ילדים, שהיה אצלם עיוות עמוד השדרה של יותר מ־40 מעלות בתור לניתוח ממתינים 10 ילדים. ד"ר גפשטיין ביצע בארה"ב יותר מ־100 טיפולים כירורגיים בעקמת ביניהם באשה בת 70.

בפגישה עם עיתונאים אתמול בבית החולים "מאיר" הסביר ד"ר גפשטיין, כי כל סוגי הניתוחים שפותחו במשך 30 השנים האחרונות לטיפול בעיוות עמוד השדרה, כוללים שימוש במוטות מתכת – המתקנים את העיוות ומקבעים את עמוד השדרה – וגם השתלת עצם, שנלקחה מעצם האגן, כדי לתת לתיקון חוזק ויציבות לאורך כל שנות החיים. הסיכוי האחרון בטכניקה של תיקון העיוות ביטל סכנה של פגיעה בחוט השדרה, שעלולה לגרום שיתוקים, וגם את הצורך בקיבוע בגבס או תגורות לאחר הניתוח הקיימים בשיטות הקודמות.

לדברי ד"ר גפשטיין תיקון העיוות בשיטה החדשה, הקרויה "קוטרל־דובוסט" על שם הרופאים הצרפתיים שהפעילו אותה, מושלם יותר, משום שהטכניקה מבוססת על מיכשור המתקן את העיוות בכל שלושת המימדים. זה מביא תוצאות קוסמטיות טובות יותר מאשר בשיטות הקודמות, ובמקביל לתיקון טוב יותר תפקודי של הריאה, שנפגעה בגלל העיוות. ביום השני לאחר הניתוח החולה קם ממיטתו ובדרך כלל, כעבור שבוע, הוא משתחרר מבית החולים עם הגבלות קלות בלבד לתקופה קצרה. ילדים יכולים לחזור לבית הספר כשבועים – שלושה לאחר הניתוח.

ד"ר גפשטיין אמר, כי ב־80 אחוז ממקרי עקמת אין הרפואה יודעת מה היא הסיבה לעיוות בעמוד השדרה, וההנחה היא, שהגורם נמצא, כנראה, בגנים. המחלה פוגעת בעיקר בילדות, שש לכל ילד. שכיחות עקמת אצל ילדים בבית הספר מגיעה לשני אחוזים, אך רק חלק קטן מהם נזקק לטיפול ניתוחי. הרוב יכול להיות מטופל בהצלחה בטיפול שמרני בחגורות או באלקטרודות חשמליות. אם העקמת איננה מטופלת, היא יכולה לגרום עיוות הולך ומחמיר, עם פגיעה קוסמטית ופסיכולוגית, כאבי גב, ופגיעה בתפקודי הריאות ותיפקוד הלב בדרגות חמורות של העיוות.

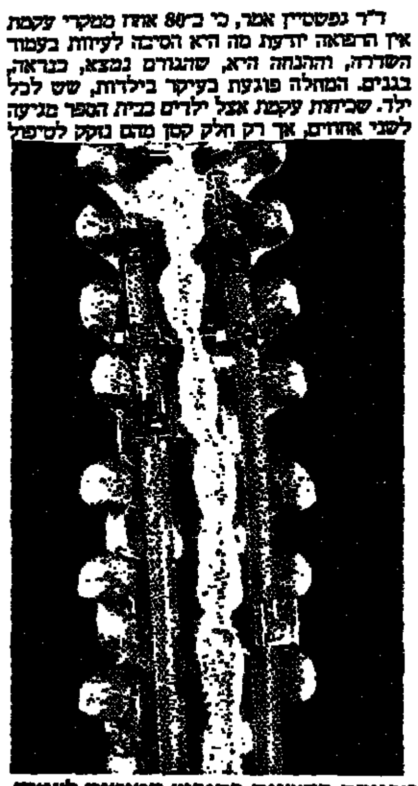

טכניקה חדשנית בקיבוע המוטות לעמוד השדרה מונעת פגיעות בעצבים ומתקנת את היציבה

ביהמ"ש התחשב בעדי אופי בגזרו 7 שנים על משה שטרן

ביהמ"ש (עז). – שבע שנות מאסר בפועל וקנס של חמישה מיליונים ש"ח הוטלו אתמול בבית־המשפט המחוזי בירושלים על משה שטרן, שהיה מנהל סניף ירושלים של בנק צפון אמריקה, לאחר שהודה, בעיסקת טיעון, ב־14 אישומים של מרמה, הפרת אמונים, זיוף, גניבה וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. בסך הכל נגנבו מן הבנק עצמו ומלקוחותיו כ־15 מיליון דולר.

השופטים אליהו נועם, צבי טל ושלום ברנר אמצו את עיסקת הטעון בין שני הצדדים. הם קבעו, כי שטרן הסתבך כאשר תיווך בכספים מהשוק האפור לעו"ד גד רווה. אנחנו מאמינים לנאשם כי ראשית הסתבכותו באה מתוך רצונו לעזור ללקוח של הבנק, עו"ד ידוע בירושלים גד רווה. הוא תיווך לו כספים רבים במלווים שונים בשוק האפור, כאשר הנאשם עצמו ערב להלוואות אלה על דברנו. העו"ד לא החזיר את ההלוואות בזמן וכן תפחו ועלו, הנושים פנו אל הנאשם ודרשו ערבויות ובטחונות גדולים והולכים. כך החל הנאשם במתן ערבויות מזוייפות מן הבנק, כאשר כל העת הוא מקבל הבטחות מעו"ד רווה שהנה הגאולה קרובה. מפעם לפעם היה עו"ד רווה משלם סכומים על חשבון חובותיו, אך סכומים אלה היו נמוכים, קבעו השופטים בהחלטתם.

עוד קובעים השופטים כי „גד רווה היה ראשית הסתבכותו של הנאשם, אבל משהסתבך, טוב לא הסתיר בין הבנק לבין לקוחותיו, נטל מזה וכיסה חוב לזה וסופו שהשתמש באותן השיטות גם להנאות כבי משפחתו". השופטים התחשבו בשורה ארוכה של עדי אופי שהובאו לבית־המשפט. הם קבעו שהם מאמצים את עדותם של עדים אלה שהעידו, כי שטרן חי בצניעות, ללא רכוש, בדירה שכורה וחייו עד לכשלונו היו חיים של אדם בעל תכונות ומידות ישרות ומסורלות לחברה ולזולת. הם החליטו לגזור לנאשם שבע שנות מאסר מיום מעצרו בינואר השנה בפאריס, כן דנו אותו לתשלום קנס של חמישה מיליונים ש"ח סכום זה ישולם שנה אחת מיום שחרורו של הנאשם מן המאסר.

תאוצה בעליה מרומניה

מאת אמיר רוזנבליט סופר „דבר"

באר שבע הופכת לעיר המובילה בארץ בקליטת עליה מרומניה, שבאחרונה קיבלה תאוצה בהיקף נרחב. בשנה האחרונה נקלטו בעיר 100 עולים מרומניה ובשלוש השנים האחרונות נקלטו בה מאות עולים מטם.

מנהל המשרד לקליטת עליה במחוז הדרום, חיים רביב, שיחה אתמול באוזני סופר „דבר" את איכותם ומשקלם המגולי של העולים וציין כי בין אלה המתגוררים כיום במרכזי הקליטה בבאר שבע אין אף לא מחוסר עבודה אחד.

קרן התנופה מזרימה 18 מיליון שקל למפעלים

מאת סופר „דבר" לענייני עבודה

קרן תנופה לצמיחה של ההסתדרות תסייע לסבעה מפעלי תעשייה באזורי פיתוח, דבר שיבטיח תוספת של מקומות עבודה ל־420 איש.

לביזע יוזספו סכומי השקעה מהבנקים והלוואות ממשלתיות ובסך הכל יגיע הסיוע למפעלים ל־18 מיליון שקלים. מדובר בשני מפעלים בקריית שמונה, מפעל בחצור הגלילית, מפעל בבית־שאן, מפעל ביוקנעם ושני מפעלים בשדרות.

יו"ר ועדת הישום והשימושים של הקרן, בנימין יסעור, מסר כי עתה תנבה הקרן לאתר פרוייקטים מתאימים לסיוע בערי פיתוח נוספות כגון אופקים, ירוחם, דימונה ומצפה רמון.

540 עובדים מושבתים במפעל „טקסטיל דימונה"

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

מפעל „טקסטיל דימונה" מושבת בהשבתת מגן על ידי ההנהלה מיום ששי על רקע תביעת העובדים לשפר את השכר. „לא נאשר לעובדים חזרה לעבודה מלאה עד שתשונה במפעל טבלת השכר המעוותת, שאנו רואים בה שכר רעב", כך אמר אתמול לסופר „דבר" מזכיר מועצת פועלי דימונה, יוסי בוטבול.

ההנהלה משביתה את המפעל לאחר שבוע של עיצומים שננקטו ביוזמת ועד העובדים. המפעל, השייך לחברה השוויצית „מאוזר טקסטיל", מעסיק כ־540 עובדים.

יו"ר ועד העובדים יעקב תורג'מן, מסר כי השכר החודשי הממוצע שמקבל עובד בעל ותק של 20 שנה מסתכם בכ־300 ש"ח.

אתמול ביקרה בדימונה ועדת האבטלה של ההסתדרות בראשותו של גדעון בן ישראל, חבריה שוחחו עם עובדי המפעל ועם מובטלי דימונה. יוסי בוטבול מסר כי בדימונה רשומים כיום כ־900 מובטלים.

מנהלי פנימיות של עליית הנוער חוששים מקיצוצים

מאת יקיר צור סופר „דבר"

מנהלי פנימיות של עליית הנוער חוששים כי הקיצוצים הצפויים בתקציב הסוכנות היהודית תפגע ביכולת התפקוד של המוסדות ויהוו פגיעה קשה בפעולה החינוכית של עליית הנוער.

כ־200 מנהלי מוסדות פנימייתים, שהשתתפו אתמול בכינוס חירום ארצי, יצאו בקריאה להנהלת הסוכנות להימנע מקיצוצים. ראש עליית הנוער, אורי גורדון, אמר כי זו שעת חירום כלכלית ויש לדאוג ליעול ולחיסכון, אולם עליית הנוער לא תיתן לכבול את ידיה בקיצוץ מקיף. פעולה זו תוביל לכרסום אמיתי ביעד החינוכי אשר לשמו קמה עליית הנוער.

חניון ומתקני שירות של „מפעלי תובלה" נחנכו באשדוד

מאת סופר „דבר" בדרום

חניון ומתקני שירות של חברת „מפעלי תובלה" נחנכו אתמול באיזור התעשיה הצפוני באשדוד בעורף הנמל. המתקן, שבנייתו עלתה 750 אלף דולר, יאפשר אחסון תוצרת „פריקלס" וחניון ל־20 כלי רכב עם נגררים. חברת „מפעלי תובלה" היא חברה בת של „כימיקלים לישראל" ומשמשת זרוע שינוע יבשתי במשאיות וברכבת.

יורם זיו, מנכ"ל „כימיקלים לישראל", שחנך את המתקן, אמר כי בשנה האחרונה הובילה החברה כ־7.5 מיליון טונה מחצבים מהנגב צפונה מזה 5,5 מיליון ליצוא דרך נמל אשדוד. הוא ציין כי קו השינוע מהנגב הוא עורק החיים אך כיום גם צוואר הבקבוק. יצוא „כימיקלים" עומד לגדול מ־400 מיליון דולר כיום ל־700 מיליון דולר ב־1990. בעיות ההובלה יגדלו ליותר משמונה מיליון טונה, עובדה המחייבת היערכות ותפעול יעילים יותר בעיקר מצד הרכבת.

שניים נהרגו בתאונות בדרום

מאת סופר „דבר" בדרום

שני גברים נהרגו וארבעה נפצעו בשתי תאונות דרכים בדרום. יוסף פצ'בסקי בן 51, מבאר שבע נהרג אתמול ב־11 לפני הצהרים כשהמכונית הפרטית, שנהגה אשתו סבטלנה, התנגשה במונית ב„צומת אחים" ליד קרית מלאכי. הנהגת ושני ילדיה נפצעו קשה ונהג המונית נפצע קל.

אותה שעה קרתה תאונה אחרת בצומת בית עזרא בכביש החוף בין אשדוד לאשקלון. משאית פגעה בהולך הרגל הישאם צבר אבו מטרה, בן 24, מעזה בעת שחצה את הכביש לפני רכב הונה.

„פוסטר מדיה" מוכנה לסלק מיד כל התחנות מירושלים

(עז). – מנכ"ל חברת „פוסטר מדיה", עמנואל שלם, אמר אתמול כי חברתו מוכנה לסלק מיד את כל תחנות האוטובוסים מירושלים. אך היא לא תסכים ליחס שירותי המבוסט על אוזלת ידה של המשטרה. הוא הגיב על החלטת מפכ"ל המשטרה להעמיד למשפט את מנהלי החברה על פרסום כרזה בתחנת אוטובוס, שיש בה, על פי החשד, פגיעה ברגשות דתיים.

„אוזלת ידה של המשטרה בטיפול בפרשה זו הביאו את המפכ"ל לוותר על הניסיון ללכוד את האשמים בהצתת התחנות ולהעניש במקום זה את חברת 'פוסטר מדיה', שלכל הדעות פעלה בהתאם לנורמות מקובלות", אמר.

ועדת חקירה: לא היו מחדלים בפרשת הירי על האסיר במעשיהו

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

מחלקת המודיעין של שירות בתי הסוהר לא קבלה כל מידע על האפשרות שאסירים יתחדו לכלא מעשיהו וינסו לרצוח אסיר, כפי שהדבר קרה בעת שגורמים מן העולם התחתון נכנסו ב־10 ביוני השנה וניסו לרצוח את האסיר רחמים לביא.

זו אחת ממסקנות ועדת החקירה שהוקמה בהוראת נציב שירות בתי הסוהר גונדר רפי סויסה ובראשה עמד הממונה לתפקידים מיוחדים במשרד המשטרה, ניצב בנימין גלעד.

הוועדה הגיעה למסקנה כי לא היו מחדלים ביטחון הקשורים לאירוע ולא היה מידע ספציפי על כוונה לפגוע בלביא וכי אבטחת מתקן מעשיהו בליל האירוע היתה מלאה במתחייב מתקנות אבטחת המתקן. „לא היה ניתן למנוע את הארוע אלא אם כן היה מתקבל מידע מראש", נמסר באופן רשמי.

הדיירים המוגנים „יפגינו" מול הכנסת

מאת סופר „דבר"

הדיירים המוגנים לא יוכלו לעמוד בנטל של העלאת שכר הדירה באחוזים גבוהים כפי שמבקשים עתה בעלי הבתים, הנתמכים ע"י השר אמנון רובינשטיין – אמר אתמול יו"ר הוועדה להגנת הדייר, דוד כהן, בכינוס חירום של אירגון הדיירים המוגנים.

יו"ר אגף האירגון בהסתדרות, גדעון בן ישראל, דיבר בזכות ההצעה להעלות את שכר הדירה בדירות מוגנות רק ב־70 אחוז מעליית המדד. בסיכום הוחלט לקיים בקרוב הפגנה של דיירים מוגנים מול הכנסת. לנוכח מה שהוגדר כ„נסיון להכביד על מצבם של הדיירים".

חטיבת „גבעתי" סיימה אתמול את אימוני הקיץ בתרגיל חטיבתי משכב במדבר יהודה והתרגיל בו שיתוף פעולה בין־זרועי. כאן – בעת התרגיל (צילום: עופר קרני – דובר צה"ל)

משק העובדים יהיה הראשון ביישום שכר מינימום – קיסר

מאת סופר „דבר" בחיפה

משק העובדים יהיה הראשון שיתחיל ליישם בכל מפעליו את שכר המינימום אפילו אם המעסיקים הפרטיים יתנגדו לכך – אמר אמש מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, בדברי ברכה שנשא בפתיחת הוועידה הרביעית של הימאים הירוגייס המערכת במלון „שולמית" בחיפה.

קיסר אמר כי אם יועלה שכר המינימום לכדי 42 אחוז מהשכר הממוצע במשק, יעלה נפח השכר הכללי כ־1.5 אחוזים בלבד ואם נעלה אותו עד 50 אחוז מהשכר הממוצע במשק, כפי שדורשת ההסתדרות בחקיקה בכנסת, יעלה נפח השכר הכללי רק ב־2.8 אחוזים שזו עליה מזערית ביותר.

בפתיחת הוועידה נכחו גם מזכיר מועצת פועלי חיפה משה ורטמן ומנהלי חברות ספנות.

מזכיר האיגוד הארצי של הימאים הירוגייס, שלמה אביסל, אמר כי שליש מ־79 האוניות הנמצאות בבעלות או בשליטה של חברות ישראליות, מפליגות בדגלי נוחות זרים ואין בהן לימאים ישראלים דריסת רגל. כן אמר כי יש להגביר את המאבק להובלת כל המטענים הממשלתיים באוניות ישראליות ולמציאת מקומות תעסוקה לימאים ישראליים באוניות אלה.

מתי מורגנשטרן, מנכ"ל „צים", אמר כי לעומת מדינות אחרות, המתרשות את ציינן המסבסדות את אוניותיהן, ממשלת ישראל אינה תומכת בחברות הספנות הישראליות ואף אינה מכירה בענף כענף יצוא. לדעתו יש צורך דחוף שהממשלה תקבע מדיניות ברורה כלפי ענף הספנות.

נסגר פסטיבל במג'דל כרום בהיותו מסווה לפעילות לאומנית

מאת סופר „דבר" בגליל המערבי

פסטיבל אמנותי שנערך בשלושה הימים האחרונים של השבוע במג'דל כרום ואשר שימש כמסווה לפעילות לאומנית ולהסתה נגד המדינה, נסגר אתמול. האמרגן נעצר בצו בית המשפט בעכו, ואחר כך נעלם.

למשטרת מחוז הגליל התברר כי בפסטיבל הושמעו דברי שבח לפעולת המחבלים בראש הנקרה. כן הופיעה בו להקה לאומנית מהשטחים. בלחץ המשטרה בוטל המשך הפסטיבל לאחר שהאמרגן, סמיך סליבי ממג'דל כרום, נעצר. כאמור, הוזהר כי המשטרה תנקוט יד קשה אם יישנה המעשה. בחיפוש שנערך בביתו נמצא חומר תעמולה רב נגד המדינה ונגד ראש מועצת מג'דל כרום.

בתגובה אמר ראש מועצת מג'דל כרום, מחמוד מנאע, כי הוא רואה בחומרה רבה את התנהגות המשטרה. „אם מפקד המחוז רוצה לעשות רעש, שלא יעשה זאת על חשבוננו", אמר. הוא סיפר כי ביום הראשון לפסטיבל הופיעה להקת פולקלור מרמאללה. „הם שרו ורקדו אבל לא הסיתו נגד היהודים", אמר. למחרת הוזמן למפקד המחוז ושם נאמר לו כי הנוכחים עמדו דום לזכר המחבלים שנהרגו בפעולה בראש הנקרה. „עמדנו דום לזכר הסופר ראסן כנפאני, סופר פלשתיני שנהרג בפיצוץ מכונית ב־1972".

ביום השני, מספר מחמוד מנאע, הופיעה להקה מאוניברסיטת ביר־זית. הלהקה סרבה להתחיל בהופעה עד שלא יוסר מהמקום שלט המגנה את הכנס ירדאשיה. ראש המועצה טוען כי הכנס זה הוא לטובת היהודים ולא להיפך.

ביום השלישי סרבה המשטרה לאפשר את הופעת ההצגה „האילם המדבר" והפסטיבל נסגר. מנאע מאשים כי מפקד המחוז משחיר במזיד את פני מג'דל כרום.

בתגובה אמר מפקד מחוז הגליל, תנ"צ יעקב גנות, כי לא רק שכבדו את זכר המחבלים שנהרגו [illegible] אלא קיבל כמתנה מגן כצורת מדינת ישראל וקבוצ צבעי דגל אש"ף [illegible] תעמולתי קיבוצי רב והאשמה מס מעצר חוקי.

„רבית קטלנית" – בגורמי פרישת מנכ"ל ארגון מושבי הצפון

מאת דויד מושיוב, סופר „דבר" לענייני הקלאות

מנכ"ל ארגון מושבי הצפון, אברהם בן מאיר, הודיע אתמול על התפטרותו מתפקידו.

במכתב ששלח ל־3,000 המשפחות במושבים המאוגדים בארגון, הוא מסביר שהסיבות לפרישתו נעוצות במצב השורר במושבים ובמשק הייצרני בכלל כפי שהוא משתקף במציאות הכלכלית והפיננסית של החקלאות בארץ, אשר קבלה ביטוי ב„רבית קטלנית" שגובים מהחקלאים על חובותיהם.

בן מאיר סירב להיענות לפניות חוזרות ונשנות מצד הארגון להמשיך בתפקידו. הוא נענה לבסוף לבקשת הנהלת הארגון להמשיך ולייצג את הארגון כלפי המערכות הממשלתיות והציבוריות וכן המערכות הכספיות עד להשגת הסדרים בעתיים לשיקום המושבים.

הנהלת הארגון תבחר בימים הקרובים יו"ר חדש, אשר יתמקד בבעיות הפנים של הארגון. המושבים החברים בארגון קיימים זה הם בעמק יזרעאל, ברמת הגולן ובגליל התחתון.

סך הכל החובות של 50 המושבים החברים בארגון מגיע ל־180 מיליון דולר ואילו שווי הייצור השנתי של מושבי הארגון מגיע ל־240 מיליון דולר.

לחברתנו **ציפי גביזון**
ברכות מזל טוב לנישואיך
עם בח"ל **גיל**
בית „דבר"

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	19 – 13	מעונן
אמסטרדם	20 – 14	מעונן
בואנוס איירס	18 – 5	בהיר
הלסינקי	28 – 18	בהיר
הונג קונג	28 – 26	גשום
וינה	28 – 15	בהיר
ז'נווה	22 – 14	בהיר
טוקיו	23 – 18	מעונן
טורונטו	30 – 21	
יוהנסבורג	22 – 5	בהיר
לונדון	24 – 15	בהיר
ליסבון	34 – 24	בהיר
מדריד	31 – 12	בהיר
מונטריאול	28 – 21	
ניו־יורק	28 – 20	בהיר
סאן פאולו	27 – 14	מעונן
פאריס	25 – 17	מעונן
פרנקפורט	24 – 10	מעונן
ציריך	23 – 12	בהיר
ריו דה ז'נרו	34 – 14	מעונן
שטוקהולם	22 – 18	בהיר
שיקאגו	30 – 22	מעונן

swissair

חוזרים לעתונות טובה
דבר
קרא מחר
דבר השבוע
• ג'יימס בייקר, שר האוצר האמריקאי, ראיון בלעדי – **אמיר אורן**
• מאיר שמגר, מרים ברפורת, אהרן ברק, דיוקנאות – **טוביה מנדלסון, יעל אדמוני, אבנר תבורי**
• **חיים גורי משוחח עם פרופ' גבי כהן**
• קיץ ישראלי – **דני קרמן**
• בג'ץ שאג מי לא יירא / **ישראל לנדרס**
• המפלצת שבאדם / **דני רובינשטיין**
• עתיקות: זעקי ארץ שדודה / **יעל פישביין**
• מלך הכייסים מדבר / **נתן רועי**
בפרשנות מקיפה בתגובה עניינית
כיום אפשר להשיג בכל הקיוסקים בארץ

„מענה" –
מטה על נגד הגזענות

ההסתדרות הכללית – המרכז לתרבות ולחינוך
יד טבנקין
האגודה לחינוך תנועתי ע"ש ג. מאיר

מזמינים את הציבור ליום עיון בנושא:

האם יש סכנה לדמוקרטיה בישראל?

שיתקיים בסמינריון אפעל, רמת אפעל, ביום שני ה־28.7.86 בשעה 9:00.

יום העיון לכבודו של הח' יואל דה מלאך חתן פרס ישראל שתרם את כספי הפרס למענה.

בהשתתפות:
שר החינוך מר **יצחק נבון**
חיים גורי
הה"כ **אליהו בן אלישר**
דב רפל
יו"ר הכנס: **נתן שחם**
ברכת המענה: **יגאל צחור**

אוטובוסים: קו 35, 55 מת"א 65 מר"ג
תרומות: סניף בנק הפועלים ת"א 750 מס' חשבון – 88877

הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי דיירי בית־דרייפוס לאשר תוספת בניה ברחוב דריפוס מס' 12–16 חלקה 29 בגוש 10803 רמת־שאול.
הבקשה כרוכה בעודף שטח בניה מעל למותר לכל דירה.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' בין השעות: 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, יכציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.
אריה גוראל יו"ר
מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית רמת־גן
נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה של רמת־גן הוגשה בקשה לאישור שימוש חורג בבית ברחוב ביאליק 24 ברמת־גן, גוש 6124 חלקה 515/6.
כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית של רמת־גן תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

במלאת שנה לפטירתו של חברנו
משה רון ז"ל
המזכיר הכללי של אגודת העתונאים ושל ועדת העורכים של העתונים היומיים.
תתקיים אזכרה בבית־סוקולוב בתל־אביב, ביום שלישי, 29.7.86, כ"ב בתמוז תשמ"ו, בשעה 17.30.
באותו יום, בשעה 16.00, עליה לקברם של **רות ומשה רון** בבית העלמין בקרית שאול.
אגודת העתונאים בתל־אביב
ועדת העורכים של העתונים היומיים
האיגוד העולמי של העתונאים היהודיים

עם **ברוריה והמשפחה**
אתכם באבלכם
במות
האב
קבוץ נשר

בצער וביגון רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו
לאה שתיל
לבית קלקובסקי מרובנה
ההלויה תתקיים היום, יום חמישי י"ז בתמוז תשמ"ו 24/7/86 בשעה 4.00 אחה"צ.
יוצאים מביתנו רח' הגן 5 עפולה (ליד המדרכיה הפרגוגית).
תחבורה תעמוד לרשות המלווים.
המתאבלים:
בעלה: מרדכי שתיל
ילדיה: אורי ושבה שתיל
דני שתיל
חיותה דובנוב
נכדיה: עידית, רוית, דלית, זוהר, אלון, נכדתיה ואורן

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו המסור
משה קוסטי ז"ל
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
ועד עובדי חבר החשמל לישראל מחוז הדרום
התגרים המבוטרים בחבר החשמל

בצער ובכאב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של בעלי, אבינו ואחי היקר
בני (בן ציון) סליטרניק
ב"ר מנחם ז"ל
ההלויה תצא היום יום חמישי י"ז תמוז תשמ"ו 24/7/86 בשעה 1.30 אחה"צ, מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים.
אוטובוס יעמוד לרשות המלוים.
אבלים:
אשתו: יונה סליטרניק
ילדיו: ידיב, הדר, נועה דויד
אחיו ורעייתו: דן ורחל סליטרניק ובייב
וכל בני המשפחה

דבר היום

חזית הסירוב מבוהלת

ראש הממשלה שמעון פרס לא נסע למארוקו כדי לנהל משא־ומתן על תנאי שלום או על תנאי הסדר. המלך חסן גם אינו מתיימר לייפוי כוח למו"מ כזה. מה שביקשו לעשות שני האישים הוא לתרום תרומה לשבירת הקיפאון המדיני המסוכן במזרח התיכון, ולקדם דפוסים למו"מ של הצדדים עצמם, בליווי כזה או אחר. רק ימים יגידו אם הנסיון הזה בארמון איפראן אכן תרם תרומה כזאת. אך ודאי הוא, שעצם הנסיון היה מעשה מדינאות שראוי לברך עליו, ולא לבקרו.

כמובן שחזית הסירוב הערבית התעוררה מיד במחאה ובאיומים. גם חזית הסירוב הישראלית על גווניה השמיעה קולות הסתייגות וביקורת. בירדן, שנקטה עמדה זהירה מאד נאמר כי הדבר אך יגביר את הפילוג בעולם הערבי. אכן, אין דבר קל, מאשר להפוך קונסנזוס ואין דבר נוח מאשר ללכת בתוך קונסנזוס, ולהיות — לשעה לכאורה — מקובל על כולם. זה נכון לשעה, לפרק זמן קצר. ההיסטוריה לא תעניק צל"ש לאלה המעדיפים קונסנזוס על פתרון בעיות, והרבה דברים חשובים בתולדות העולם — לרבות הקמתה של מדינת ישראל — לא היו מתרחשים אילו הוקדש הקונסנזוס.

על כן, אין המלך חסן צריך להתנצל על האירוח של ראש ממשלת ישראל. אפילו אם הוא עצמו ידבר בפומבי בנוקשות, הוא חיזק את הכוחות המתונים, ובכך גם את מעמדו שלו. על אחת כמה וכמה יכול שמעון פרס להיות שלם עם עצמו ולזקוף לזכותו מעשה רב. לצורך זה לא משנה כלל אם יורגשו בקרוב השפעות חיוביות של הביקור על תהליך השלום. הכוונות והמאמץ הם שקובעים, וסופו של הודע לנבוע. מי כמונו יודע שאת הסבך המזרח־תיכוני קשה להתיר. אולם ביקור של ראש ממשלה ישראלי בחצר מלכות ערבית הוא אירוע היסטורי. הוא תקדים, ועומד בזכות עצמו. את החיוב שבו אפשר לשפוט היטב על פי הזעם בחזית הסירוב.

מזווית אחרת / יואב

מִפְעַל הַפַּיִט

„הו ארצי מולדתי" – את הלכת פייפן

בצד הדסים הזיים של השירה העברית בימינו קולות לה, דרך קבע, פייטנות של מי־מרמנה. הרדיו ממלא חלל־הבית בשפע של תפלות מפוייטות, בחרוזות דגילה ובחרוזות של פרסומת. ואם תנסה לסגור את המכשיר בביתך – הקילוח השיטתי הזה ישיג אותך במונית, בבית־הקפה ואפילו – לא תאמינו – בבנק. שהרי ה"Soft music" הוא אחד הפיתויים שבו מבקש הבנק המודרני למשוך לקוחותיו או להנעים להם את השהייה בתוכו. וזה, כמובן, מאותות הצבע באדרות־הזיים שהוא, כידוע, מסימני־ההיכר המובהקים של בנקים בישראל של ימינו.

אלא שענייננו בשורות אלו לא ב„תמנון של המדינה" אלא בתוכן הפיוטי המוטמר עליה.

אין לך זמר בישראל שאיננו משורר. אין הוא צריך כלל לתמליל של אחרים. הוא עצמו מתמלל. כל פזמונאי — פייטן. בנפשו — כפי שכבר נאמר — יביא לחמו הפיוטי. כיוצא בזה, אין זמרת, בת־פסקה, מגיעה, כנראה, לאבותה אמנותית מושלמת אלא אם כן תחבר לעצמה גם את תפל מילות השיר. כל אוצר המלים של משוררות ומשוררים אלה מגיע בקושי למאות אבל גם במאת־מלים אפשר לעשות לשיר. הלחן הערבי, כידוע, עושה את כל מלים בכלל.

יורשיהם של האלתרמנים והשלונסקים בימינו אינם — כפי שרבים סבורים, בטעות — חיים גורי, יהודה עמיחי, נתן זך, אשר רייך ודומיהם. נסיכי הפיוט האמתיים של התקופה הם ריטה, חוה, אריק איינשטיין ושאר בדרני־זמר למיניהם. חותמו של פיוט זה הגות־אינפנטילית ולרוב גם עלגות־לשון. אלא שאפסה כמעט כל תקוה להילחם בהם, כי מלאכם רוכב על כתפיהם של כל עקרות בית במטבח ושל כל נהג מונית ברכבו — ובפיהם מיתגו.

■

גורדשנו לנושא זה פעמים אחרות, אך המאורע הספרותי האקסטאלי שהמריצנו לחזור אליו הוא יצירה פיוטית חדשה של אריק איינשטיין — הוא גם בעינינו מן המעולים והמעודנים בזמרי ישראל — על „המדינה ההולכת פייפן". הבשורה על הופעתו הקרובה של ה"Chef D'oeuvre" הזה נתרעה אלינו מן הרדיו וממדורי־הבידור של העתונות ימים רבים לפני שראה אור עולם. סוף־סוף השמיע אותה הרדיו לפני שבוע בזימרת־בכורה. מעתה ואילך היא ילפות אותנו הזמר בכל מקום – מהיכלי־התרבות עד, ימחלו לנו, בתי־הכבוד הציבוריים של האומה.

כיוון שאין לך בימינו דבר פופולרי ומשיב־נפש יותר מקינה אוננת על המדינה האומללה הזו ועל גורלה המר – תוגר אותנו זמר שק ובשבתו על הגדר, „רגל פה, רגל שם", הוא מקונן על חלומותינו הלאומיים ש„הלכו פייפן", כלשונו.

מה תרמה באמת גם תפלות מחורזת ושיטתית זו – ועימה ולצידה מחואות רבת־השראה כמותה – לרוח ה„פייפן" של המדינה, דבר זה עוד ראוי לבחינה. ואולם את רוח־הדכדוכה העולה אלינו – ביחד עם איזה ערפל־כוהלי – מן החרוזות הזאת, אנו מתרגלים לנשום אל תוך ריאותינו כבושמם של מיזודים.

והשיר הזה, מבטיחים לנו, יסק נסיכת־בכורה לקראת ראש־השנה. ומה, באמת, יאה לפתיחת „הימים הנוראים" מן הפיט המבחר הזה?

■

אין טעם להרהר במה שאירע לפזמון העברי – החכם, השנון וגם הבוטה – מימי נתן אלתרמן, יעקב אורלנד, חיים חפר ודומיהם. אי־אפשר גם לשלול לחלוטין את תופעת „זמרת הקסטות" כפרק טבעי ואותנטי של כל המבעבע היום בעמקי ההוויה הישראלית.

ואולם היומרה של המתקראים „זמרי צמרת" לצמרר אותנו בפיוט עצמי תפל ולהעלות גם את מילותיו לראש סולם הפיוט העממי של איש ואשה, בעל ונערה, בבית, ברחוב, בריקוד חברתי – אין בה מאומה מיסוד המעמקים הטבעי הזה. היא איננה אלא העמדת־פנים מלאכותית המבקשת לקרוץ אל ההמון ואל המעמקים גם יחד ואיננה אלא אנדרוגינוס של שניהם.

■

אלא שלא בהם תלוי עיקר הקולר. זימרה זו מזוגלה ומרושנה על־ידי כלי־התקשורת, מרוביה הכוכבות, המולים, המבקרים ומפיקיה. באמת התכניות הקבועות של הרדיו או הטלביזיה בוודאי בשבוע „ראיון לעומק" עם המחבר על היבטיו של היוצר עד שהוליד את ה„פיוט" הנעלה הזה וכמה אימץ את חלציו המושכלים הרגשיים כדי להראותו אור עולם. ובעקבות ראיון כזה יבוא בודאי ניתוח אליסי של התקליט החדש עם הערות מלומדות של אחד מבקר, או מומחים אחרים, על עמקות העיון ועל האור הנגלה בשרק המיפעמי הזה.

„קול ישראל" ו„גלי צה"ל" בוודאי יוסיפו להעמיד לרשות כל אלה את מרפסתם כדי להטיל עלינו מרותם את פרחי – או גללי – זמרתם החדשה הזו. וכך יוסיפו להוליך אותנו בעקשנות אל התופה עם הבלה שהופיעו לנו על פי פעמים עם זבלית הזמר.

מינימום שכר, מאקסימום ווליום

מאת חיים ביאור

העימות בין ההסתדרות לבין התאחדות התעשיינים על חוק שכר מינימום הגיע השבוע, במהלך המשא ומתן על הסכמי השכר, לשיא. שני עניינים אלה הם עתה „חמים" ביותר

המאמץ שמשקיעה ההסתדרות כדי להעביר בכנסת את חוק שכר מינימום ונסיון־הנגד של התאחדות התעשיינים למנוע את חקיקתו עשויים להתגלות כמאבק סרק.

אף שהצעת החוק תובא בימים הקרובים לקריאה ראשונה, סביר מאד להניח שתהליך קבלתו של החוק ייתקע לתקופה בלתי מוגבלת בוועדת הכספים. ששים ושניים ח"כים מכל הסיעות הביעו אמנם, בחתימותיהם, התחייבות לתמוך בחוק שכר מינימום, הבא להגן על רמת ההכנסה התחתית של עשרות־אלפי מפרנסים, אלא שלהצהרתם של שרים מכל קצוותיה של הממשלה, החוששים מעלותו הכספית של החוק ומהשלכותיו על תקציב המדינה, פועלים על רובם כבמטה קסם. שאלה גדולה היא כמה מבין החותמים יואילו ללכת עד הסוף ולתת קולם להשלמת כל שלבי החקיקה.

עליזה תמיר. נחרצות

ללא קשר לסימני־השאלה, הרי שהעימות בין ההסתדרות לבין התאחדות התעשיינים סביב חוק שכר המינימום הגיע השבוע לשיאו. בלשכתו של שר האוצר משה ניסים התפתח שלשום דו־קרב מילולי בין מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, לבין נשיא התעשיינים דב לאוטמן ומנכ"לם ארנון סיברג. „העלאת שכר המינימום ל־50 אחוז מהשכר הממוצע במשק תמוטט את כל מערכת השכר ותביא את הקץ על התוכנית הכלכלית", התריסו ראשי התעשיינים. „חידלו להלך אימים על העם עם נתונים בלתי־מבוססים, כאילו העלאת השכר התחתי תמוטט את המשק", הרעים קיסר.

ראשי התעשיינים גורסים כי חוק שכר מינימום יעודד תביעות להעלאת השכר לא רק ברובד התחתון אלא גם בקרב בעלי הדרגות הבינוניות והגבוהות בסולם. לטענתם, הדבר יגרום עליה כללית של השכר במשק בכ־18 אחוז. עלית השכר תגרור בעקבותיה התייקרויות ובסופו של דבר, אומרים התעשיינים, גם אלה שהכנסתם אמורה היתה לגדול באמצעות חוק שכר־מינימום, לא ייהנו ממנו בגלל עליית המחירים המתמדת. הם מזהירים כי אם יתקבל החוק ייאלצו לדרוש פיחות של השקל, כפיצוי על הגידול בעלויות. מכאן קצרה הדרך לסחרור אינפלציוני.

עליזה תמיר, יו"ר המדור לעובדת השכירה בהסתדרות, מוותיקי הוועדה המרכזת, שוללת את טיעוני התעשיינים. תיקון שכר המינימום, היא אומרת, ישפיע רק בשוליים על מערכת השכר כולה. אולי באחוז אחד עד שניים.

תמיר, מהמובילים את המערכה של ההסתדרות לזירוז החקיקה בעניין שכר המינימום, מטעימה כי המשק אינו יכול לשאת עוד מצב שבו כ־200,000 עובדים בענפי תעשיה שהם עתירי עבודה וגם בשירותים שונים משתכרים עד 500 שקלים, מהם כ־120,000 המקבלים שכר מינימום המסתכם כיום ב־334 שקלים (במשק ההסתדרותי – 371 שקלים).

עליזה תמיר מבקרת לעתים תדירות את עמדתו הבלתי־נחרצת, כלשונה, של האגף לאיגוד מקצועי בסוגיית השכר התחילי, בשנים האחרונות. ראשי האגף, היא קובלת, נזהרים יותר מהאפיפיור עצמו שמא העלאות שכר יזעזעו את התוכנית הכלכלית.

האגף לאיגוד מקצועי עלול לשמוט מידיו את השליטה על התסיסה בקרב העובדים, מזהירה יו"ר המדור לעובדת השכירה. בכמה מפעלי תעשיה, היא אומרת, כבר ניכרת הידרדרות ביחסי העבודה – הוכרזו סכסוכים, ננקטים עיצומים. תמיר מציעה לקרוא את הכתובת על הקיר, שמספק מפעל „טקסטיל דימונה". 500 עובדים, 400 שקלים. או מפעל המזון „הוד חפר" – 235 עובדים, 450 שקלים. זה כרוסו. הנסו – 320 שקלים. שכר של רעב במשק שבו ההוצאה הממוצעת למשפחה בת ארבע נפשות נעה סביב אלף שקלים בחודש.

בין המקבלים שכר מינימום, חלקם של התושבים בערי הפיתוח הוא גדול הרבה יותר מחלקם בקרב כלל אוכלוסיית המדינה, מציינת תמיר, מאחר שמפעלים רבים באזורי הפיתוח הם עתירי עבודה. ערים שלמות נשענות כלכלית על ענף אחד, טקסטיל למשל. בולט גם חלקן של משפחות צעירות ושל נשים.

שביתה בדרך

במקביל למערכה למען קבלתו של חוק שכר מינימום, חותרת ההסתדרות לכך שהפרק המרכזי בהסכמי השכר החדשים יחייב העלאת השכר התחילי לכ־50 אחוז מהשכר הממוצע במשק.

תיקון השכר התחילי הוא הבשורה העיקרית שראשי ההסתדרות יוכלו להציג לפני העובדים, מאחר שברמה הכללית לא תחרוג תוספת השכר מאחוזים בודדים.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, כבר מנווט את ההכנות לשביתת מחאה במשק – לשעה או שעתיים – אם הסכמי השכר ל־1986/87 לא ייחתמו עד סוף החודש. יהיה זה גיבוי פומבי לתסיסת העובדים הגוברת במפעלים, ברוב ענפי הייצור.

שכר המינימום הקיים כיום פוגע במוטיבציה לעבודה ומעודד צעירים לבקש דמי אבטלה, אומרת תמיר; תופעה זו שוחקת בסופו של דבר את התעשיה עצמה. אלא שהתעשיינים, היא טוענת, מעדיפים לעשות את חשבון העלויות העכשווי ונאבקים בחקיקה בעניין שכר המינימום. לובי ההון בכנסת יעשה בשבילם את המלאכה.

להיות עם חופשי

מאת יקיר צור

אף־על־פי שהשר פרץ, בברכתו של היועץ המשפטי חריש, הכניס את עצמו – בתביעתו לרישום „גר" בתעודת הזהות – למילכוד, ייתכן שתצמח מכך טובה – מחיקת השאלה מיהו יהודי

רישום הלאום בתעודת־הזהות, אף שהוא חסר משמעות מבחינה משפטית והלכתית כאחד, היה מאז קום המדינה, עם חקיקת חוק השבות ופקודת מירשם התושבים (כיום חוק מירשם האוכלוסין), עילה למחלוקת עקרונית בין הזרמים השונים ביהדות. מאז פרשת רב־סרן שליט והתיקון לחוק השבות־1970, שנחקק בעקבות פסיקת בית המשפט העליון בפרשה זו, נטוש ויכוח סביב השאלה „מיהו יהודי". כאשר התעוררה פרשת שליט עשו תשעת שופטי בית־המשפט העליון צעד בלתי־שיגרתי והציעו לממשלה להשמיט את סעיף הלאום מהרישום, ובכך להסיר את עצם העילה לבג"ץ. הממשלה דחתה את ההצעה בלי לבדוק אותה לגופה. אילו קיבלה אז הממשלה את ההצעה, היו נחסכות שעות רבות של דיונים ויכוחים חסרי תכלית. כיום, לאחר הסתבכותו של שר הפנים יצחק פרץ בפרשת רישומה של הגיורת הרפורמית שושנה מילר, נראית הצעה זו של מחיקת סעיף הלאום מתעודת־הזהות, כמוצא היחיד מן הסבך ההלכתי־משפטי.

בתיקון לחוק השבות שנחקק בעקבות פרשת שליט, נקבע כי יהודי הוא „מי שנולד לאם יהודיה או שנתגייר, והוא אינו בן דת אחרת". כאשר הביא שר המשפטים דאז, יעקב שמשון שפירא, את התיקון לחוק לקריאה ראשונה בכנסת, אמר בדברי ההסבר: „אנחנו יודעים שיש ליבראלים, יש קונסרבאטיבים ויש רפורמים מכל הסוגים וכל הסוגים הם מגיירים. ולכן אני אינני רוצה ואינני מוכן לקבוע הלכות. אנו אומרים איפוא שמי שיבוא עם תעודת גיור של קהילה יהודית כלשהי, ובלבד שאיננו בן דת אחרת, יתקבל כיהודי". דרישתם של נציגי המפלגות הדתיות לכלול בהגדרת הגיור את המלה „כהלכה" לא התקבלה על דעת הכנסת והשאלה האם גיור לא־אורתודוקסי יוכר לצרכי חוק השבות וחוק מירשם האוכלוסין נותרה פתוחה לפרשנותו של בית־המשפט העליון.

עד כניסתו של הרב יצחק פרץ לתפקיד שר הפנים השתדלו ראשי המשרד שלא להגיע למצב שבו ייאלץ בג"ץ לבחון שאלה זו. לפני כחמש־עשרה שנה התעוררה בעיה דומה עם הלן זיידמן, חברת קיבוץ נחל־עוז, עולה חדשה מארה"ב, שגוירה עם ילדיה גיור רפורמי. משרד הפנים סירב לרשום אותה כיהודיה בתעודת־הזהות והיא עתרה לבג"ץ. היועץ המשפטי לממשלה דאז, מאיר שמגר, סירב להגן בבג"ץ על שר הפנים דאז, משה חיים שפירא, וסביב הפרשה נוצר משבר ממשלתי. גולדה מאיר ביקשה את עזרתו של הרב הצבאי הראשי דאז, הרב שלמה גורן. הרב הגיע בלילה לקיבוץ ובתוך עשרים וארבע שעות גייר את הלן גיור אורתודוקסי. בכך נמנע הדיון בעתירה והשאלה נותרה ללא מענה משפטי, עד שהתפוצצה לאחרונה פרשת הגיורת הרפורמית שושנה מילר.

בניגוד לקודמיו בתפקיד, שביקשו למנוע הכרעת בג"ץ ועל־כן לא נטפלו לגרים רפורמים וקונסרבטיבים שסירבו לעבור גיור־חוזר לחומרה, החליט השר פרץ ללכת בנושא זה „עד הסוף". באמצעות ראש מינהל האוכלוסין, יהושע כהנא, הינחה את פקידי המחוזות להפנות כל מתגייר בעל תעודת־גיור רפורמית או קונסרבטיבית, לבית־דין רבני, לשם הבאת אישור על יהדותו. בהוראה זו יש מידה רבה של ציניות, כי לא קשה לנחש מה הסיכוי לאותם גרים בבית־הדין הרבני.

פרץ לא נבהל מאיומי בג"ץ וגם העלאת הנושא במליאת הכנסת לא השפיעה עליו. הוא סירב לרשום את שושנה מילר וגרים אחרים כיהודים, בניגוד לקביעת בית־המשפט העליון בפרשת שליט, כי „תפיסתה של ההלכה הדתית בעניין לאומיותו של תושב הארץ אינה יכולה לשמש בסיס לפסיקת בתי־המשפט האזרחיים במדינת ישראל. המחוקק גם לא נתכוון לכך, לא בחוק השבות ולא בחוק מירשם האוכלוסין, ששניהם חוקים חילוניים והאחרון חל על כל תושבי הארץ ללא הבדל דת ולאום. על כל פנים, לא פקיד הרישום, הממלא תפקיד טכני מובהק, או השר הממונה עליו לצורך ביצוע התפקיד הזה, הם שיכריעו בשאלות אלה. על פקיד הרישום לעשות את הרישום בהתאם להודעה שנמסרה לו בתום לב, כאשר זו איננה נראית כמופרכת על פניה" (השופט ברנזון). הרב פרץ נכנס כיודעין למילכוד הבג"ץ וכעת הוא מתקשה להיחלץ ממנו.

לאחר שהיועץ המשפטי הקודם פרופסור יצחק זמיר והיועץ הנוכחי יוסף חריש סירבו להגן בבג"ץ על עמדתו של השר פרץ, הגורס כי יש להפנות כל בעל תעודת גיור מחו"ל לאישור בית־דין רבני מקומי, נמצאה נוסחת הפשרה, שהיועץ חריש נתן לה ברכתו: הוספת המלה „גר" ליד רישום הלאום „יהודי" בתעודת־הזהות. ספק רב אם פרץ היה בוחר בפשרה זו אילו חזה את גל התגובות הזועמות שעוררה, מצד חילוניים וחרדים כאחד. מצד אחר יצאו נגדה גדולי ההלכה. הם הגדירו את הנוסחה של פרץ כ„שמן על מדורת ההתבוללות", „עבודה זרה וחילול שם שמים" וקראו לו להתפטר מיד.

(המשך בעמוד 8)

מחפירות בית המדרש

מאת צבי אילן

במרות נחשף, נוסף לחצר בית כנסת, בניין מפואר. למרות הקושי להחליט בוודאות על מהותו, נראה שהמבנה הוא בית מדרש. הראשון שנחשף אי־פעם

את העונה הבאה של החפירה במרות היה עלינו לעשות, לפי התכנית, בספטמבר הקרוב. יום אחד פנו אלינו פעילי חטיבת בני התק"ם וביקשו שנאפשר לחוג הארכיאולוגי של החטיבה לעבוד ימים מספר במרות. מתי? שאלנו. "בשבוע הבא" השיבו. הדבר נחת עלינו במפתיע. בשבוע הבא, הסבירו, יתקיים מחנה ארצי של בני התק"ם בצפת, ובני הנוער יעסקו במשך ימים אחדים בלימודים ובעשיה בתחומים שונים. חובבי הארכיאולוגיה שבהם יתחלקו בין גמלא ומרות. קיבלנו את "דין התנועה" ואילתרנו במהירות עונת חפירות.

היתה זו עונה קצרה אבל חשובה ומעניינת. נוסף על בית־הכנסת חשפנו חלק מחומת היישוב, ממזרח לו חשפנו גת יפהפיה, וגילינו חלק מבית בד. עזרו עמנו, נוסף על התק"מניקים הצעירים, גם "נאמני מרות" מכפר הנשיא, ממחניים, מגדות, מפתח־תקוה ומקומות אחרים בארץ. עזרו, כמנהגם בשנים האחרונות, גם אבינעם ("אבני") הורביץ וחברת "מקורות", חבל גליל עליון.

התמקדנו בעיקר בחצר שלפני חזית הבניין, שנגלתה בסוף העונה הקודמת. היתה זו הפעם הראשונה שנתגלתה חצר בבית־כנסת בגליל העליון. חצרות נתגלו בבתי־הכנסת מהסוג "המאוחר" – בבית־אלפא, בנערן ובמעוז חיים. בדרך כלל החצרות הללו הן מצד צפון של הבניין, כי החזיתות שלהן הן בצפונו. בדרום – בהר חברון, בסוסיא ובאשתמוע – החצר היא במזרח. החצרות הוקמו בבתי־כנסת, כנראה בהשפעת הכנסיות הביזאנטיות, שיש להן חצר קדמית (אטריום) ובמרכזה בור מים. במרכז החצר בבית־אלפא אכן נמצא בור מים.

במרות נחשפו כל קירות החצר סביב־סביב והתברר שהקיר הדרומי שלה היה שבעה מטרים מדרום לקיר הדרומי של אכסדרת בית־הכנסת ורוחבה היה 22 מטר, כרוחב כל בית־הכנסת. היה לה אגף צפוני־מזרחי (אגפים יש גם בחצרות בתי הכנסת בעמקים), שיש ממנו כניסה לאולם התפילה, בשביל המאחרים. כניסות לחצר, מהן נחשפו רק ספים, היו במערב, בדרום ובמזרח, לתועלת תושבי הכפר שגרו מעברי הבניין. במרכז נחשף – עכשיו אפשר לומר "כצפוי" – בור מים. לחופרים התברר, שמקימי החצר חצבו בזמנם שטח רחב, בעיקר מצד מערב, וקיר החצר שם הוקם על מסד הסלע שנחצב ויושר.

גילוי מדהים, שאפילו עתה אני מתקשה לעכל אותו ולהאמין כי הדבר קרה לנו, הקטנים, היה מבנה־ציבור שגילינו בתוך החצר: אנו עומדים עתה רק בתחילת השיפוט ואני מביא פה לראשונה את הממצא שהוא כה בלתי צפוי, ואת ההשערות המוקדמות על אודותיו.

בין אכסדרת בית הכנסת ובור המים שבמרכז החצר נחשפה מערכת של פתח גדול. היא מכילה סף גדול, כאורכו 268 ס"מ, רוחבו 72 ס"מ ומיפתח דלתותיו הוא 140 ס"מ. חלק מהסף נלקח מבית בד לשימוש משני. בעניין ספי הפתח המזרחי של החצר אף הוא חלק מבית בד: חלק שלישי שלו קבוע בקיר במרכז החצר. אפשר שהיה במקום בית בד. לדעתי, הוא שימש לייצור שמן טהור לתאורת בית־הכנסת. הנחה זו מבוססת על גילוי שרידי בתי־בד ליד כמה בתי־כנסת בסקר מקיף שערכנו בגליל. גם ליד כנסיות ולעתים בתוכן, כמו בכורסי, נמצאו בתי בד, כנראה לאותה מטרה. בית־הבד במרות פורק בשלב מסוים וחלקיו שימשו לצרכים אחרים. לידו נמצאה מזוזה גדולה (78 X 155 X 65 ס"מ) ולפניו משקוף גדול (203 X 80 X 66 ס"מ), שנפל ממקומו ונשבר לשני חלקים. מיפתח המשקוף זהה לזה של הסף – 140 ס"מ.

על המשקוף יש תבליטים של שני נשרים והכתובת המקראית "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך". המזוזה והמשקוף נמצאו כבר בעונה הקודמת, אך בשל שיטת החפירה בריבועים התברר לנו רק עתה מקומם המקורי. ליד הפתח נמצא מטבע ביזאנטי. כפנים לסף, בתוך הבניין החדש שנתגלה, נחשפה שכבת הרס בעל לרצפה. יש בה בעיקר חלקי טיח ושברי רעפים של מערכת הקיר וטיח קירות, חלקו צבועים. ליד הפתח נמצאו מסמרים, כנראה של דלתות העץ או של מערכת הקירוי. היה זה בניין מפואר שחרב ונותר בהריסותיו. צריך להזכיר שבחצר, בייחוד באיזור הפתח, נמצאו פריטים ארכיטקטוניים שונים, כגון חוליות של אבני עמודים, שעליהן דגמים גיאומטריים והנאי עמודים בתבליטים: על אחד מהם ראיים חלק של קנה מנורה. עד כה נראה היה שאבני העמודים השייכים לבימת ארון הקודש, אך עתה אולי אפשר להניח שמקורם היה, לפחות המקור של חלקם, בבניין שנתגלה.

מה היה בנין זה ומתי פעל? אפשר להניח שזה בית־כנסת, שהוקם לפני או אחרי בית־הכנסת שחשפנו בחמש השנים האחרונות. נראה, על־פי שיקולים שונים, שהוא מתקופה קדומה יותר, אך אי־אפשר לקבוע זאת בבטחון מלא. מתקבל על הדעת שהמבנה הזה שימש את הקהל בו־זמנית עם שלב ג' של בית־הכנסת (המאות ד־ה לספירה), עת הועתקה חזית בית־הכנסת צפונה והחצר שבדרומו שוב לא תיפקדה כחצר. אפשר שאז, בתחילת המאה השביעית, הוקם בחצר מבנה מפואר, תוך ניצול קירות האכסדרה והחצר שיצאו מכלל שימוש. עם זאת יש להביא בחשבון אפשרות ששני הבניינים תיפקדו בו־זמנית בשלב קדום יותר, בשלבים א־ב של בית הכנסת, עת חזיתו היתה בדרום, והמבנה ניבנה בתוך החצר. נראה, בשלב זה של המחקר, שהיה זה בית־מדרש, שהוקם ופעל בצד בית הכנסת.

בית־המדרש נזכר לא מעט במקורותינו, אך חרף חשיבותו אין יודעים עליו עדיין הרבה. גם בשנים האחרונות התווכחו ביניהם חוקרים, אם היה זה מבנה עצמאי או שם נרדף לבית־כנסת. היטנמייסטר פירסם ב־1981 מאמר ובו חיווה דעתו, שבית־כנסת ובית מדרש חד הם. ש. ספראי וא. אופנהיימר הוכיחו, בדיון על התיזה שלו, שלפי המקורות היה לבית המדרש מבנה עצמאי. ספראי חזר לדון בנושא כעבור שנה ("קתדרה" 24) וסיכם: „ברוב היישובים בארץ לא נבנו מבנים מוקדשים לבתי מדרש. — מרבית האיזכורים במקורות לבתי המדרש אינם מתייחסים למבנה אדריכלי אלא לעצם ההתכנסות לשם לימוד משותף". ממסקנה זו יובן איזו חשיבות יש לממצא במרות, לא רק להבנת חשיבותו של היישוב, עם הכס מקומי בעל בית מדרש עצמאי, אלא לעצם מחקר בית־המדרש.

לי עצמי נראה שצודקים החושבים שהיה מבנה עצמאי לבית מדרש, סמוך לבית כנסת, על־פי האמור בתלמוד (בבלי ברכות ס"ד,א): „היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה זוכה ומקבל פני שכינה". נראה שגילוי משקוף עם כתובת בדבוריה שבגולן סיכם את הוויכוח. התברר שהיה זה מבנה עצמאי, שהרי נאמר בכתובת: „זה בית מדרשו של רבי אליעזר הקפר". מעברי הכתובת נראה זוג נשרים, כמו במשקוף שנמצא במרות, אלא שבדבוריה לא נמצא המבנה ואילו במרות נמצא כנראה המבנה עצמו. המבנה במרות משולב היטב בתוכנית האדריכלית של מכלול בית הכנסת, המרכז הקהילתי של היישוב, שעתה נוספה לו משמעות חשובה. אפשר לסכם פרק זה במאמר ארכיאולוגים „נהיה חכמים יותר בעונה הבאה". עלינו לחשוף עוד את רובו של המבנה המפואר שנתגלה ורק אז נוכל לדעת אם צדקנו, ואם כן – מה יש להוסיף על חלקו של המבנה, שיהיה אולי בית המדרש הראשון שנחשף. בגמלא ובמצדה נמצאו מוסדות שניתן אולי להגדירם כבית־מדרש.

מה שברור הוא, שבין אם היה זה בית כנסת ובין אם היה בית מדרש, הדבר מעיד על חיוניותה של קהילה כפרית זו, שהיה לה הכוח להקים שני בתי ציבור מפוארים כאלה, זה בצד זה. ממטבעות הזהב שמצאנו בקופת הציבור שנתגלתה בבית הכנסת אנו למדים, שתושבי המקום לא היו אביונים ושתרמו ביד רחבה לצרכי ציבור. עוד נתגלו במקום – מדרגות ליציע בית הכנסת, צפחת חרס תמימה (שנועדה לדעתי לנטילת ידיים בבית־הכנסת), שבר מנורה תלת־מימדית גדולה, ומזמרה שלמה מברזל, נראית כמגל, אך שימושה בבציר ברור מפסיפס הבציר במנזר קירי מאריה בבית שאן, שם מחזיק הבוצר אותו כלי.

هكذا من الاصل

מכתבים למערכת דבר

פשרה טריטוריאלית מול סכנת קיומנו

במאמרו של יהודה גוטהלף „פשרה טריטוריאלית מול זכות ההגדרה" („דבר" 29.6), מגיע המחבר לשתי מסקנות: א. „הפלשתינאים אינם זקוקים לבית לאומי, ואף לא למדינה ערבית־מוסלמית נוספת ל־22 המדינות הקיימות"; ב. „פשרה טריטוריאלית היא בתנאים הנתונים פתרון הוגן ורלוונטי לבעיות ההגדרה העצמית – מדינת ישראל והפלשתינאים כאחד".

צדק גוטהלף באשר למסקנה הראשונה אך טועה הוא במסקנה השניה. הוא מגיע לפתרון הפשרה הטריטוריאלית תוך ניתוח הפתרון בסקנדינאוויה – שוודיה־נורווגיה – וכן בשפלת אירופה – בלגיה־הולנד. לעומת זאת רואה המחבר את הפתרון בצ'כיה ובפולין.

האם דומה המשל לנמשל? ראשית ההבדל בשטחים הנרחבים שעמדו לרשות העמים באירופה שנפרדו זה מזה; ההבדל השני הוא בכך, כי גם בסקנדינאוויה וגם בשפלת אירופה לא היתה סכנה כי ארץ אחת תתחבר עם עמה בארץ השכנה כדי לחסל את המדינה שממנה נפרדה. אין זה כך, שארץ־ישראל המערבית מהווה יחידה אסטראטגית שבה אין לוותר לא על קו הירדן ולא על ההר המרכזי בשומרון. אין גם זכות להתיישבים היהודים הנוכחים לוותר על נחלת העם היהודי כולה, העם שגורש בכוח הזרוע – בהתחלה על ידי קלגסי יוון־רומי ואחר כך על ידי קנאי האיסלם – לפי תורת „דין מוחמד בחרב". עדיין קיימים בתי־קברות ושרידי בתי־כנסת בשכם, עזה, ג'נין, שפר־עם, כפר יסיף ועוד – ומה עוד שחלקם ניטשו בשל אימת טבח רק לפני זמן מועט – בפרעות תרפ"ט. התנועה הציונית אך מתקנת עוול היסטורי ומשיבה את הגזל לבעליו החוקיים.

משום מה מתעלם הח' יהודה גוטהלף מן הצדק ההיסטורי בפתרון הצ'כי והפולני. אמנם הגרמנים ישבו בצ'כיה (חבל הסודטים) קרוב לאלף שנה ובפולין (חבל שלזיה) כ־350 שנה, אך גרמנים אלה לא הסתפקו בזכויות מלאות, כלכליות ותרבותיות, וכפויי־טובה שאפו לחיסול המדינה המארחת וסיפוח השטח למולדת הגרמנית שמעבר לגבול. לכן צדקו הצ'כים והפולנים שסילקו את המיעוט הבוגדני והעבירוהו – עד האחרון בהם – לאחיהם שמעבר לגבול.

גם ערביי ארץ־ישראל לא יחדלו מלשמש כלי־עזר בידי אחיהם שמסביב לארצנו והפתרון איננו ויתור על שטח ועל כושר הגנתנו. מוטב לומר בגלוי לתושבינו הערבים, כי טוב יותר יהיה לנו בלעדיהם וטוב יותר להם להיות בין בני־עמם באחת מ־22 המדינות הערביות. מוטב ליישב זאת בדרך הוגנת, כיאה לבני־תרבות, ולא להגיע למצבם הקשה של הגרמנים בצ'כיה ובפולין לאחר מלחמת העולם השניה.

הפתרון שמציע הח' יהודה גוטהלף הוא אולי קל יותר בטווח קצר אולם מהווה הוא סכנה לעצם קיומנו. מעבר מרבית התושבים הערבים לארצות ערב נראה במבט ראשון קשה ביותר, מסובך ומלא מכשולים, אולם אין זה גורע לא מהצדק ההיסטורי ולא מטובת שני הצדדים גם יחד – תושבינו הערבים והעם היהודי. בני־עמים מוסלמים, נוצרים ואחרים שלא שואפים להשמידנו, יוכלו גם בעתיד לחיות עימנו כאזרחים שווי־חובות ושווי־זכויות.

שמחה תרובי
חיפה

אלתרמן מקונן השואה

„השואה לא היתה, לשון המעטה, נושא מרכזי בסדר יומו של בעל הטור היומי" – כך כתבה מירי פז בפסקנות מתנשאת ושלפנית ברשימתה על „מחברות אלתרמן/הטור השביעי" („דבר" 20.7.86). רק אדם בור ביצירת אלתרמן, שאינו מכיר את „הטורים השביעיים" שלו, מסוגל לכתוב משפט מסולף זה בלי שתרעד ידו.

תפתח נא מירי פז את „הטור השביעי" א' שלו (הוצאת „דבר", תש"ח) ותיווכח, כי המדור הראשון בספר זה נק' א „מכל העמים", ובהלו „שירים" מזועזעים על שואת יהודי אירופה, שהזילו דמעות מעיניהם של רבבות הקוראים: „אמא, כבר מותר לבכות", „בבכות ילדינו בצל גרדומים", „מכתב של מנחם מנדל", הכותב לזוגתו היפה שיינה שיינדל: „אין אדם, כולם תמו, הבינה", ועוד ועוד.

הטורים שכונסו לאחרונה ב„מחברות" הם אלה שאלתרמן החליט לגנוז, משום שמצא שאינם ראויים להיכלל בספרים, ואף־על־פי־כן אפשר למצוא גם ביניהם כאלה, המבטאים בעוצמה את השואה, אם רק יודעים להפש ולהבין.

לא נותר לכתבת אלא לבקש סליחה ומחילה מאלתרמן ורבבות מוקיריו.

ד"ר אוריאל אופק
נוף־ים

ועדה ממלכתית לחקר מחדלי המים

אני מצטרף להצעת הפרופסור י. שפרינצק להקים ועדה ממלכתית לחקר „מחדלי המים", ואוסיף עוד ל„מחדלי האנרגיה": כהרות, מבריכות חברת השלג, מהביטומינים (מאוצרות ארצנו), כפי שפירסמתי בעיתון אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל, בינואר 1952, וגם בתזכירי לדוד בן־גוריון, ראש „הסוכנות היהודית לארץ ישראל", בשנים 1947־48, ואחרי הקמת המדינה, לדוד בן־גוריון ראש הממשלה ולשרי הפיתוח, החקלאות, התעשיה, האוצר והביטחון, למועצה המדעית, למחצבי ישראל, למכון ויצמן, לטכניון בחיפה, לכנסת ועוד ועוד. מכל הנזכרים לעיל, נענה רק בן־גוריון ז"ל (בשנת 1954).

להווי ידוע, כי עסקתי בהתפלת מים בהקפאה, גם באלקטרו־אוסמוזה, גם בזד.ר.א. (זיקוק ודחיסת אדים), לפי הפטנט הסובייטי שלי קמס' 14440, משנת 1930. בשנת 1931, בהיותי מנהל מחלקת אלקטרוכימיה באינסטיטוט הטכנולוגי בלנינגרד, עסקתי בביטומינים, ב„אבטופושורסקי לאגער" בתקופת היותי כמאסר ל־5 שנים, כ„פלסטינופיל" לאחר שמצאו אצלי תכנית להפקת מתכת ממגנזיום – מים המלח – בשם „ל.צ.ל.א." – „למען ציון לא אחשה".

לא אחזור על כל הפרסומים והתזכירים ששלחתי לגופים הקובעים בישראל. אברך את היוזמים להקים ועדה ממלכתית כפי שנאמר „הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם... ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו – ובין גרו" (דברים א' 13–16) „הבא לטהר מסייעין אותו" (שבת ק 3).

א. זרזין
תל־אביב

אלמית'אק וחיבת ציון

איגוד עיתונאי ישראל נזעק לאחרונה בקול ענות ללהום בהגבלת חירותם העיתונאית של חלק מעיתונאי מזרח ירושלים. בראש כל אלה זכויותיו של העיתון אלמית'אק. איני מתכוון לעסוק בתוכן המעמיק של עיתון חובב ציון זה אך עם זאת אני מרשה לעצמי להביע פליאה על כך, שעד היום לא ראיתי במאמריו או ידיעותיו של כתב כלשהו מ„כתבינו לעניני השטחים" תרגום של השם התמים „אלמית'אק".

ובכן, למתעניינים: אלמית'אק פירושו האמנה. ומי שסבורים, וביניהם עיתונאי ישראל כמובן, שאין זה אלא זכרון עולם וגלעד לאמנת קוסקא, או אמנת ז'נווה יבהק לו חלומו.

נדמה לי שאין זה אלא תזכורת יומיומית למה שקרוי האמנה הלאומית הפלשתינית. ומי שחפץ במיוחד לדעת מה טיבה של זו יעיף מבט בחוברת הנושאת את השם: האמנה הלאומית הפלשתינית ומשמעותה שההדירה פרופ' יהושפט הרכבי ויתן יתר תשומת־לב לסעיפים: 6, 9, 15, 19, 20, 21, 22, 23 ועוד.

אם לאחר מכן יישארו לו עוד תעצומות נפש לקרב הבאסי של חירות הביטוי על קרקע המולדת, אז כי צריך אויבים.

גיורא סנפיר
אזור

היכן מוצאים אסימונים?

לא מכבר, בשעת ערב מוקדמת, ביקרתי עם בני הקטן בכיכר המדינה בתל־אביב ולפתע ראיתי שהילד נעלם. מאמצי לחפשו עלו בתוהו והחלטתי שעלי לטלפן בדחיפות הן למשטרה והן לקרובים הגרים לא רחוק משם כדי לנסות לאתר את הילד.

טלפונים ציבוריים לא חסרים בכיכר המדינה, אבל היכן מוצאים אסימונים? אין במקום בית דואר וגם אילו היה ודאי היה כבר סגור בשעה זו. בדרך כלל אני משתדלת להחזיק אסימונים אך הפעם אזל המלאי.

אני אסירת תודה לאשה שאינני מכירה שנענתה למצוקתי ו„תרמה" לי שני אסימונים. אבל הפרשה עוררה אצלי את השאלה: מדוע מסובך כל כך להשיג אסימונים. מדוע לא יימצאו אסימונים למכירה בכל קיוסק ובכל בית קפה? המחסור באסימונים מאפשר לבעלי טלפון בעסקים לגבות מחיר פי שלושה או ארבעה ממחיר השיחה. הכל מפני שהשימוש בטלפון הציבורי איננו פשוט וקל. על חברת „בזק" לשנות מצב זה בהקדם.

אסתר שור
תל־אביב

מסיפורי קליפורניה הרחוקה

חזרנו משם אשתי ואני מביקור משפחתי במחוז הנקרא „אורנג' קאונטי" דרומית ללוס אנג'לס. גודלו בוודאי כגודל ארצנו וערים רבות מאוגדות בו. לא רבים משתמשים שם בתחבורה ציבורית, אולם להפתעתנו גילינו שהיא פועלת כראוי.

באחד הימים נסענו ממקום מגורינו לעיר לוס אנג'לס, מרחק שעתיים נסיעה ויותר. היה עימנו פנקס גימלאים של ההסתדרות, הראינו לנהג וזה לא ביקש כל תשלום עבור הנסיעה. גימלאים לא משלמים בין השעות 9.00 בבוקר ו־3.00 אחה"צ ורק מחצית המחיר ביתר השעות.

היה צורך בהחלפת האוטובוס באחת התחנות המרכזיות בדרך. חזרנו לפנות ערב והתברר, שהאוטובוס שלנו מתחנת ההחלפה היה האחרון ואינו נוסע עוד עד לעיר מגורינו, אלא עד לעיר די מרוחקת באמצע הדרך. הנהג אמר לנו לא לדאוג, דיבר בקשר שבמכונית. באחת התחנות בדרך ביקש מאיתנו לרדת, שם חיכתה לנו מכונית פרטית של החברה עם נהג שהסיע אותנו לביתנו. הוא סירב לקבל כל תשלום בתמורה.

זה קרה בקליפורניה שבארה"ב, אשר מספרים, שהיא ארץ אוכלת תושביה.

יואל גולומב
נצרת עלית

יצביע בעד שינוי שיטת הבחירות

לקריאתו של ח"כ שיטרית ל„מרי אזרחי" על ידי זה שהבוחרים יסרבו להשתתף בבחירות הבאות אם לא תתוקן שיטת הבחירות יכולה להיות רק תוצאה הפוכה.

אם אמנם יימנעו תומכי שינוי השיטה, ברור שייבחרו פחות חברי־כנסת התומכים להגנת לו יד.

לח"כ שיטרית יש עכשיו הזדמנות פז להוכיח את כוונתו ואמונתו לעקרונותיו. שיבצע „מרי אזרחי" אישי: שיודיע שיתעלם מהמשמעת המפלגתית ויצביע בעד הצעת־החוק לשינוי שיטת הבחירות המונחת עכשיו לפני הכנסת.

אם יאזור עוז, יוכל ח"כ שיטרית לרשום את שמו על דף מזהיר בתולדות הפרלמנטריזם הישראלי.

משה לוביש
ירושלים

„שלום עכשיו", מי אתם?

בחינגת השב"כ שוב יצאו „שלום עכשיו" מה„נפטלין" והפגינו בעד ועדת חקירה. מדי פעם אם קצת שמח במדינה ויש איזו שערוריה, מופיעה בעיתונות „אזהרה": „שלום עכשיו" מאיימת להפגין, כמו חרב דמוקלס מעל ראשינו.

הגיע הזמן שהציבור יידע מי זה „שלום עכשיו"? במה הם דוגלים? מה הם רוצים ומה מטרתם האידיאולוגית? מה המוסדות הנבחרים שלהם? מדי פעם שומעים את הדובר „שלום עכשיו" אך איננו יודעים מי בוחר בו? מי המזכירות שלהם?

תחשפו את עצמכם ואת מוסדותיכם לפני הציבור הרחב, ואל תקפצו מדי פעם על איזו עגלה בזמן שערוריה.

הייתי מציע ל„שלום עכשיו" קצת להכות ולהתאזר בסבלנות עד שיקום בין הפלשתינאים, בירדן ובסוריה, איזה „שלום עכשיו" או יוכל לצאת לא רק בהפגנות בארצנו, אלא להתארגן במישור הבינלאומי. אז יהיה „שלום עכשיו" לכל העולם, ושלום על עמך ישראל.

דוד פרח
רחובות – חבצלת

להיות עם חופשי

(סוף מעמוד 7)

מהצד האחר רואים הרפורמים, הקונסרבאטיבים והחילונים בתוספת „גר" בתעודת־הזהות מעשה משפיל ומבזה, הצמדת אות־קלון לאלה שבחרו מרצונם לקשור את גורלם עם גורל העם היהודי. אף שמדובר לפי שעה רק בתצהיר תשובה, שלא עבר עדיין את מבחן הבג"ץ, הועלה הנושא במליאת הכנסת וגם שם תקפו את השר פרץ בחריפות על נסיונו ליצור „סוג נחות של אזרחים, שישאו עליהם מעין טלאי צהוב מטעם משרד־הפנים־של־מדינת־ישראל", כדברי ח"כ רובינשטיין. גם המגנה הרתי לא נשאר חייב לרב פרץ. השר יוסף בורג כינה את ההוראה „מעשה נואל" והרבנים הראשיים לישראל הודיעו, כי מעשה זה מנוגד להלכה.

בהפגנה שהתקיימה לפני כשבועיים מול משרד־הפנים אמרה חברת־הכנסת שולמית אלוני, כי את המאבק יש למקד רק בנושא אחד – בתביעה כי בתעודת־הזהות תירשם האזרחות בלבד. „לא רוצה שירשמו יהודי, לא רוצה שירשמו גר, ממזר או אתיופי. אנו עם ריבוני ובתעודת־הזהות חייבת להיות כתובה האזרחות בלבד", אמרה ח"כ אלוני. הפאראדוקס הוא, שגישה חילונית עקרונית זו מצאה חיזוק במאמר מערכת שהתפרסם בשבוע שעבר בשבועון „המחנה החרדי", עיתונה של העדה החרדית בירושלים. מאמר המערכת, שהסתמך על דעתם של גדולי תורה, קרא להוציא את סעיף הלאום מתעודת־הזהות, כדי למנוע מצב שבו ירשמו „גרים כיהודים". לתעודה של המדינה החילונית אין כל משמעות הלכתית, אולם סעיף הלאום יש בו מידה רבה של גזענות, ציין בעל המאמר. „באיזו מדינה נאורה רושמים היום בתעודה אזרחית לאומיותו של אדם? ברוסיה הסובייטית, אבירת שוויון האדם, מציינים לאומיותו של אדם כדי להקל על המעקבים. האם גם מדינת ישראל נאורה כמו רוסיה או שואפת להיות נחשלת, כמו המדינות הדמוקראטיות?" [illegible] להורות על מחיקת סעיף הלאום מתעודת־הזהות, אולם גורמים המקורבים לשר הפנים חוזרים ואומרים, כי הצעה זו אמנם נשקלה והיא תגובש אם בית־המשפט העליון יורה על רישום הגיורת הרפורמית כיהודיה. בחוגים הרפורמיים תתקבל יוזמה זאת בברכה, אף שהיא נובעת משיקולים זרים. „יש בכך ביטוי של כלל רבני ידוע – מתוך שלא לשמה בא לשמה", אומר עו"ד אורי רגב, מהתנועה הרפורמית. „במוקד של השר פרץ הם פסולים. הוא אינו מתכוון לטובתם של האזרחים או של הגרים, אבל אם המטרות הזרות שלו יזכו לנו ויכוחים מיותרים, גם זו לטובה".

טלוויזיה

5.30 "יקיר ויהאר" – שם הפרק: "אדון מרון ילד רע".
6.00 "אני, אימי והשכן ממולי" – סדרה משעשעת לבני־נוער. שם הפרק: "המבחן האבהי".
6.25 "מפתקי של מקבי" – מבט אל נקבת השילוח שבירושלים, לי"ז בתמוז שחל היום, שבו הובקעה העיר ירושלים לפני נפילתה בט' באב.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 "ירצצה פתרונך" – "אישה נשואה בתולה". על בחורה מחברה שמרנית, שהשיאו אותה לבן דודה, בעודה כאוהבת בגבר אחר. בן דודה יודע על אהבתה, ולכן לא בא עמה במגע לאחר נישואיהם בנקמה. הוא גם מסרב לגרשה, והיא מבקשת מוצא מן הבעיה (תרגום לעברית).
6.45 חידושים והמצאות – מחקר על רמעות: תיהכום ביולוגי, על פיתוח מזוס ללא כיים לריסוס, ועל גידולים חקלאיים חדשים: צמח להפקת גומי; מחקר על דב הגריזלי לשם ההגנה עליו (תרגום לעברית).
7.00 מבט – דיון בענייני השעה (ערבית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 "פלאי פלאיב" – סדרה אמריקאית המציגה מבצעי ראווה מיוחדים במינם.
8.50 לקראת שידור.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תעודה – "לוחמי גדעון", חלק שני: איראן שלאחר המהפכה על־פי המבאית המנסה להציג תמונה יותר מאוזנת של ארץ הנחשבת בעיני המערב למעוז כל רודנות דתית, ותו לא.
10.10 כתוב בעיתון – ביקורת העיתונים בישראל. מגיש מאיר שלו.
10.25 "יטודרביבי" – פרק חמישי: התרחבות.
11.15 חדשות.

טלוויזיה לימודית

09.00 שעת סיפור.
09.10 נילס הולגרסון. פרק אחרון: שלום לאיסא.
09.35 אליס'ה, פרק 21: אנשי ההרים.
10.00 זה רק ריליאם: פרק 21.
10.30 פיצוחים: שידור חוזר.
2.00 שעת סיפור.
2.10 היסרדות: האם תיכחד הלוטרה. תאור אורחות חייה של הלוטרה. בעלי־חיים בתעודה. בעבר דלדל הציד של אוכלוסיית הלוטרות, וכיום אורח החיים הרעשני של האדם הבורדרני מקפח את חלקם.
2.35 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה.
3.00 סאו סאו, פרק 3: אסור לאבד את התקווה.
3.25 „אוריקה" – בצאתי. המצאות המבדחקים השונים, תשבצים, אקרוסטיכון, כונופול בוראציות שונות המקובלות בכל העולם, ומשחק הסניקר.
4.00 זהו זה.
5.00 ערב חדש. מנחה רן מרגלית.

רדיו

קול המוסיקה

07.07 ספסף: סוויטה לצ'מבלו.
07.30 פתיחה מוסיקלית – מוצרט: חמישיית הקלרנית בלה מג'ור, ק. 581; גריג: המוסיקה ל„פר גינט", במלואה (נ. בריינרד); רחמנינוב: קונצ'רטו מס. 2 בדו מינור לפסנתר ולתזמורת.
09.30 קונצרט בוקר – הידן: שבע המלים האחרונות של ישו על הצלב (סנט־ברסין / גביל בורגרג); באהלה: סימפוניה מס. 3 וטולנים / הפקת. והתז. של פיקנר / ג'. לוויין.
12.05 מאוצר הפרטיה – רייכנר ואזוק, כנור / אלוד נרביה, פסנתר – בטהובן: מחזור השירים „לאהובה הרחוקה", אופ. 98; ברהמס: שלשה אינטרמצי לפסנתר, אופ. 117; מאהלר: שירי שוליה נודד.
13.00 קונצרט צהרים – מנדלסון: סימפוניית נעורים מס. 8 בדו מג'ור; התז. הבגברהאוז מליפציג / ק. מזור; פ. בנדה: קונצ'רטו בסי במינור לחליל ותזמורת כלייקסט, ול. פ. רמפל / תז. לאבורה / א. גודסמית; א. פלינהארדס: חמישיית כלי־נשיפה בדו מג'ור, אופ. 79 וחמישית כלי־הנשיפה של מוס. פ. נ'ופלין: שני קטעי רג ו־. פרלמן / א. פרביץ; סטרוינסקי: „פטרושקה" והפיל. הישראלית / ל. ברנשטיין.
15.05 „מגשים מוסיקליים".
16.00 אתנחתא בשידור חוזר – אליהו שולמן, כנור / ענת פרוז, פסנתר – בטהובן: סונטה מס. 7 בדו מינור, אופ. 30 מס. 2; בלוך: פואמה מיסטית. פרוקופייב: חמישה מנגינות, אופ. 2; בלה מכ'וד.
17.30 קונצרט בנחה – אנספה: פראנה רובבית אופ. 1 והביקה. והתז. הסימפ. של שרות השידור הרומני / י. קונטה; ליסט: קונצ'רטו מס. 2 בלה מג'ור לפסנתר ולתזמורת; ג. גרנדיס; 20.05 ערב טוב – וולדי: קונצ'רטו בפה מג'ור לחליל ותזמורת כלייקסט אופ. 10. מס. 1 (צ'. גולוויי / הקאב. האירית; הנדל: דולדרגו: קורנטונגה בדו מג'ור לשני כנורות וקונטינואו (י. פרלמן + פ. זוקרמן / פ. מונדרס / ב. אייג; 20.30 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית ים רשה"ס – ורדי: האופרה „ריגולטו" (ג. בורגוס / ג. צולאקיב, סנור / ב. פארס, בריטון / ב. רידינגר, סופרנו).
22.30 אבתולוגיה קטנה לשירה.
23.00 דור ההוג – אבנים גדולים בהקלטות היסטוריות – אפרין שצחר: „כך עושה כולך: קטעים מתוך המערכה השניה והלוים, בקה, והתזמורת בסמבל גליינבורן / פ. בוסו והנה.

רשת ב'

18.06 „יש שאלות".
18.51 היום בספורט.
19.35 השבוע בכנסת.
20.05 „סודרים" – ענייני פולקלור ועדות; יהדות מרוקו.
22.05 „ציפוקים ועקרים" – „תקליטים ורשים".
23.05 „בגיר לבין עצמו" – שיחות עם כאורחים בלהקות הכ.

רשת ג'

18.06 סלינבו.
20.05 בופע רוק.
22.05 מסלנג.

רשת א'

11.30 הסכלה והעת לכל – „בשוב בנים לעיר אבות": „הקרב על הנגב וכיבוש ביתו" במבצע יואב, חיים ברלב.
12.05 שירים בוחרים.
14.06 הבניות לילדים – „הדברים הטובים", שעשועונים, חידות, הפעלה לבאוניים הצעירים: „ואלה תולדות סיליי", ספור מהכשבים באה אבירה ברוייל.
14.45 „חוזל בשק".
15.25 עוריה אלון מספר על נוף הארץ ונסעו.
15.30 קתדרה – ד"ר מיכאל רונק.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת: עליותם ונפילתם של משטרים צבאיים באמריקה הלטינית: השפעת ארצות הברית. מרצה דר' אריה האופמן.
16.05 ארבע אחרי הצהריים.
16.05 צומת המוזהתויסן.
17.20 האוניברסיטה הפתוחה – צרפתית למתקדמים: קעור מס' 38 וש.ח.
17.50 זמן ספורט.
17.53 מילואים.
18.05 „שקט קלה על כלכלה".
18.40 משירי הלהקות הצבאיות.
19.05 „ספור בתנאיר".
19.05 מוסיקים לכולם.
22.05 לכל אדם כוכב – מזל „אריה".
23.55 „ביות חצות" – עם פרופ' דניאל דהפילביק, מנהה המחלקה לבחלות דרכי העיכול בבית־החולים הדסה עין כרם.
00.05 ישראלי בלילה.

בתי קולנוע

תל־אביב

אסתר: שובו של מקצוען 9.40, 7.30, 5
אורלי: אהבה מטורפת 9.30, 7.30, 5
אלנבי: חלף עם הרוח 4, 8
בן־יהודה: רכבת אל החופש 9.30, 7.15, 5.00
גורדון: בר 51 10.00, 8.00
גת: צבע ארגמן 9.00, 6.00, 3.00
דיזנגוף 1: נשיקת אשת העכביש 9.45, 7.20, 4.45, 1.30, 11
דיזנגוף 2: 3 רווקים ותינוק 9.45, 7.20, 4.45, 1.30, 11
דיזנגוף 3: זאב צעיר 9.40, 7.20, 4.45
דקל: קרטה קיד II 9.30, 7.15
הדייב־אין: השוטר ממנהטן 10.00, 8.00 מחוצות סקס
הוד: הקרב על הועד 9.30, 7.30, 5
בית ליסין: לא באוחר לאהוב 11.15
חן 1: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 9.50, 7.50, 5.50
רמבו הפיל המעופף 4.30, 2.30
חן 2: שגעון של לילה 9.50, 7.45, 5.50
מהרוגים באהבה 4.25, 2.20, 11
חן 3: תופסה מטורפת באירופה 9.55, 8.00, 6.00
קרטה קיד II 4, 2.10, 11
חן 4: מרגלים שכאלה 10.00, 7.55, 6.00
גני גאן 4.10, 2.15, 11
חן 5: סיפורה של אגנס 9.55, 7.45, 5.40
היפהפיה והיחפן 4.15, 2.20, 11
ליטוה: שכרון חושים 9.30, 7.15
לב 1: אלכס חולה אהבה 9.40, 7.40, 5, 2, 11.30
לב 2: אהבות משתנות 9.30, 7.30, 4.45, 1.40, 11.20
לב 3: יומנו של צב 9.40, 7.30, 4.45, 1.40, 11.30
לב 4: מישימה 9.40, 7.10, 4.45
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: מחסל ושמו נינג'ה 9.30, 7.15
סינמה 1: המורים בניג זג 9.30, 7.30, 5.00
סינמה 2: רומן בברלין 9.30, 7.30, 5.00
סמדר: סגור לרגל שיפוצים
פאר: רק בין חברים 9.30, 7.30, 5.00
פריז: כוורת 9.30, 7.15, 4, 12.00
11.45 אני את ואני
צוהראת: סופו של בילבון לד' 8.00
צפון: התחלות ראשונות 9.30, 7.30, 5
תמוז – רמת־אביב: כתום הגוף 9.30, 7.15
כולם נפלו על הראש – האולים משתוללים 11.45
שחף: זכרונות אפריקה 9.15, 5.45
תכלת: אהבה על הוולגה 9.30, 7.00, 4.30
תל־אביב: קוברה 9.30, 7.15
עמנואל 10
נערי הכרך – חצות
האולם הקטן בבנייני האומה: 3 רווקים ותינוק 9.30, 7.30
הבירה: שאגת הדרקון 4.30 10.30
צעירים וקשוחים 7 9.30
רציחות פשוטות 11
אור 3: קרטה קיד II 9.30, 7, 4.30
גיל אור: שובו של מקצוען 9.30, 7.15
כפיר: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30, 4.30
מוזן ולטא 41
סמדר: הכבוד של פריצי 9.15, 7.00
עדן: הקרב על הועד 9.30, 7.30, 4.30
רון: שגעון של לילה 9.30, 7.30, 4.30
מיטשל: בר 51 9.30, 7.30

יפו

התחיה הישראלית: זיני הסהראסב 10.00

ירושלים

אריסון: קוברה 9.30, 7.30, 4.30
רוקי 4 11.00
אדיסון 1: הצבע ארגמן 8.50, 6.00
3.00 כ"ס לעבירות תנועה 10.30
אדיסון: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.30, 4.30
בית אגרון:
תום סויאר 10.00
רוקי 4 – 11.45, 5
הסנדיק II 6.45

חיפה

אורה: אלכס חולה אהבה 9.15, 7, 4.30
אורלי: כתום הגוף 9.15, 7
פנורמה 4.30, 11.00
אמפיתיאטרון: זאב צעיר 9.15, 7, 4.30
ארמון: תרגיל לשוטרים מתחילים 9.15, 7.00, 4.30
עצמון: הקרב על הועד 9.15, 7.00, 4.30
חן: שכרון חושים 9.15, 7.00, 4.30
פאר: קרטה קיד II 9.15, 7, 4.30
קריאור: יחסים אסורים 9.15, 7, 4.30
רון: קוברה 9, 7, 4
רב גת 1: צבע ארגמן 9.00, 6.00
רמבו הפיל המעופף 4.30, 11.00
רב גת 2: שגעון של לילה 9.15, 7
מהרוגים באהבה 4.30, 11.00

קרית־ביאליק

ספיר: קרטה קיד II 9.15, 7
סביון: תרגיל לשוטרים מתקדמים 9.15, 7.15

קרית־חיים

בית העם: שכרון חושים 9.15, 7
היובל: קוברה 9.15, 7, 4

קרית־ים

ביתן: המורים בזיג זג 9.15, 7

קרית־מוצקין

אורות: אלכס חולה אהבה 9.15, 7

אשדוד

אסתר: הקרב על הועד 9.30, 7.15
אשדוד: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.15

אשקלון

אסתר: קוברה 9.30, 7.30 5
מאור: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.30
רוזה: סילבדו 9.30, 7.15

באר־שבע

חן: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30, 4.30

בת־ים

עצמאות: קוברה 9.30, 7.30, 5

הרצליה

היכל: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30, 5
מלון דניאל: רמו 9.30, 7.15

עפולה

כפיתרון: רכבת אל החופש 9

עכו

אורגסוריום: התיך התיך 9.30, 7.30

חולון

ארמון: בית החיות 11.30
זאב צעיר 9.30, 7.30 5
מגדל: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.30
מתנים, קרית שרת: סודות המקהלה 9.30, 7.30
פנטזיה 4.30
סבוי: קוברה 9.30, 7.30, 5
רינה: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.15

טבריה

אביב: בעקבות אוצר הנילוס 9.30, 7.15

כפר־סבא

עמל: טומי 11.30
זאב צעיר 9.15, 7, 5
הג'נגל המטורף מתעורר 11.00
חן: אלכס חולה אהבה 9.15, 7

לוד

אורלי: זכרונות מאפריקה 9.30, 6.30
נוה זית: הקרב על הועד 9.30, 7.30 5

נתניה

סמדר: גני גאן 10.00, 8.00, 6.00
היפהפיה והיחפן 11
אסתר: אלכס חולה אהבה 9.15, 7
שרון: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 10, 8, 6, 11

פתח־תקוה

שלום: הקרב על הועד 9.30, 7.30, 5
היכל 1: קרטה קיד II 9.30, 7.15, 5, 11
היכל 2: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30, 5
עליסה בארץ הפלאות 11.00
היכל 3: קוברה 9.30, 7.30, 5
חברי הדוקן אליזם 11.00

קרית־שמונה

שניר: פעמיים במשך החיים 9.15, 7.15

ראשון־לציון

נעמן: קוברה 9.30, 7.30
ראשון: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.15

רחובות

בית העם: קוברה 9.30, 7.30, 5
הדר: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30, 5
חן: גבירתי המאבן 9.30, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: שובו של מקצוען 9.30, 7.15, 5
ארמון: ביה"ס לשוטרים מתקדמים 9.40, 7.30, 5
לילי: רכבת אל החופש 9.30 7.30
הוד: קוברה 9.30, 7.30, 5
רב גן 1: קרטה קיד II 9.50, 7.30
רמבו הפיל המעופף 5.10, 3, 11
רב גן 2: מסע עסקים של אבא 9.35 6.50
היפהפיה והיחפן 5, 3, 11
רב גן 3: הסיפור האמיתי 9.45, 7.20
קרטה קיד II 5, 3, 11
רב גן 4: שגעון של לילה 9.45 7.20
מהרוגים באהבה 5, 3, 11
שביט: זכרונות מאפריקה 9.00, 6.00

רמת־השרון

כוכב: אלדין ומנורת הקסמים 11, 4.30
צחוק מי ששומר אותך 7.00
מנורה 9.30

רעננה

אורות: התיך התיך 9.30, 7.30

רמלה

אורה: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.15

הועדה המקומית לתכנון ובניה מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש: 6552 חלקה: 129 ברחוב טרומפלדור 3 המסומנת באזור תעשייה קלה ומלאכה ע"פ ת. ב. ע. כ"ס 210 א' בקשה למתן אישור לשימוש חורג לתקופה של 5 שנים.

מהות הבקשה: שימוש במבנה קיים באיזור תעשייה ומלאכה קלה לתצוגת לאמנים בשילוב קפטריה.

כל מי שיש לו התנגדות למתן אישור כנ"ל, בבקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

משה הדבין
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה – מרחב רמת־השרון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

הודעה עלפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי מר חיים סלמן – לאשר תוספת בניה לדירות ברח' ברוך כץ מס' 20; 18; 16; 14; 12; 10; 8; 6; 4; 2 חלקה 18 בגוש 10749 וחלקות 23, 9 בגוש 10749 שפר העליה הבקשה כוללת בעודף שטח בניה של עד 3.5 מ"ר לדירה.

אפשר לעיין בבקשה המחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, השד ביאליק 3 חיפה, בימים א', ג', ה' בין השעות: 08.00 – 11.30

המעונין להגיש התנגדות לבקשה ימציאנה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.

איתמר ינוביץ
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בניית מגורים לבית על חלקה 73 בגוש 8276 רח' האירוסים מס' 6 בחריגה של עד 6% בניה וקומת נוספת חלקית.

את התכנית 295/86 ניתן לראות במשרדי הועדה.

ההתנגדויות אפשר להגיש במשך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

י. אלדראי
יו"ר הועדה המקומית

אלמקס – דבר המשפחה!

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
לב העיר – אחד העם 69 – 613862
רישונה (סר) – זימן 16 בחלת יצחק – 257678
ירושלים
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 53 – 333312
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
רשי – רשי 13 רמת־גן – 7510971
בת־ים – חולון
ים – בלפור 45 בת־ים – 864625
אהרון – הפינה 52 חולון – 889153
רחובות
כללית – בני משה – 452381

מוקד מידע טלפוני של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה על מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי־חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל.

בתל־אביב
בימים א' עד ה' מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב. ביום ו' מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ – טל' 03־433300, 03־433500.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אחד תל־אביב
רחוב ברסלבסקי 49 ת"א – 03־284649
בימים א' עד ה' בין 21.00 עד 23.00, בימי ו' וערב חג בין 18.00 עד 24.00, שבתות וחגים – בין 15.00 עד 21.00.
חיפה
רחוב הבנין 26, קומה ג' – 04־523566
יום יום כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00.

טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ

רכוש ספר מספרית דבר

קבלת מודעות 24 שעות ב דחוף
מודעות משפחתיות דחופות וכל יתר סוגי המודעות ל הלוח הכללי דבר מתקבלות 24 שעות ביממה ב דחוף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)
טל. 239952 248518

בשרותך

אתה שואל, ד"ר אריקה לנדאו משיבה

השתקפות פערים

החופש הגדול הוא אחת הבעיות הידועות להורים בכלל, ולאמהות בפרט. אין לזה פתרון אחד, וכל אחד צריך למצוא תשובות לפי יכולתו. היכולת שלנו מוגבלת, וכאן מתעוררת הבעייה הפסיכולוגית: בכיתה של בתי (כיתה ו') רבים נוסעים לחו"ל, בדרך כלל עם ההורים, אחרים נוסעים עם הורים לחופשה בארץ. והילדה שלי צריכה להסתפק בנסיעה לים. נוצרת תחושה של קיפוח, ואני גם חוששת שאולי "ההורים שלי לא כל כך מוצלחים". בזכות התלבושת האחידה, במרוצת שנת הלימודים התחושה הזאת לא עולה. הפערים באופן בילוי החופש הגדול מבליטים מאוד את הבדלי המעמדות. לפני דור, כשאני הייתי בגיל הזה, הבעייה היתה הרבה פחות חריפה וגם המחאה האישית היתה פחות טבעית.

שאלתי היא: עד שיהיה לבעייה האוביקטיבית פתרון פוליטי חברתי, אני חייבת לתת לה תשובה אישית משפחתית – ואין.

אורה ז.
ירושלים

לאם המודאגת שלום רב

הבעייה קיימת והיא קשה. אינני חושבת בתוך שהיא תבוא אי־פעם על פתרונה כי היא קיימת מאז ומעולם אבל בינתיים להורים בתוך יש אפשרויות רבות: חשוב הקשר של הילד עם ההורים, ולא מה שעושים, לאן שנוסעים. סיפורים על זכרונות ילדות מוכיחים כי דווקא אלה שחיו בתנאי צמצום, זכרונותיהם חמים ואוהבים יותר מאלו שחיו בתנאי שפע. אני בטוחה שאתם וילדיכם יכולים למצוא דברים רבים כאן בארצנו. אפשר לעשות טיולים גדולים, אך לא "סתם לנסוע", אלא להכין יחד מסלולים עם מפות, כשלכל אחד יש חלק בהכנות. לצאת יחד, לגלות שבילים חדשים, לקרוא עליהם, לשוחח עליהם. אפשר לגלות ביחד את אוצרות העבר באתרים ארכיאולוגיים ואת האמנות של העבר וההווה. במוזיאונים השנה במיוחד יש אפשרויות יפות לגלות את ההמצאות המדעיות ב"סכנודע" בחיפה, בתערוכת ההולוגראמות בתל־אביב, במוזיאון ישראל בירושלים – כל אלה לא עולים כסף רב אבל מעניינים מאוד ונותנים אפשרויות לגשר בינכם.

לילדים ולנוער לא כל כך חשוב מה לא נותנים להם אלא מה כן נותנים להם. החום והקשר של ההכנות המשותפות, הנסיעות בהן הילד וההורה מספרים על עצמם ועל הסובב אותם, השיחות לאור הטיול, והמבצע המשותף – כל אלה חשובים יותר מנסיעות מרוחקות בחוץ־לארץ.

ולבסוף התחילי להחזיר את הבעייה אליך. האם לא את היא זו שכואבת על כי אינך נוסעת לחו"ל ומשליכה זאת על ילדיך?

להתמודד עם מוות

אני מקווה כי שאלתי איננה באלית מדי. רבים התלבטו, מתלבטים בה לפני, ובוודאי פותרים אותה בלי יעוץ. אך אני מרגישה כי מאמצי להתמודד עם ילד בן 10 שאיננו מרפה משאלה זאת, מאמצי אלה אינם מצליחים. באחרונה היה לנו בבית מקרה מוות, דווקא "טבעי" בעיני המבוגרים, כי המדובר באדם שהלך לעולמו בשיבה טובה, והוא הסבא של הילד. אך זו הפעם הראשונה שאני נדרשת להסביר מה קורה ומדוע קורה, והאם גם אנחנו נמות (כלומר ההורים), והאם גם הוא עצמו נגזר עליו לחדול. לא רק שאני לא מצליחה להסביר, אלא שבפעם הראשונה אני שואלת את עצמי מה הטעם לחיות אם צריך למות. האם יש "דפוסי הסברה", או שדרוש טיפול.

רונית ויים
גבעתיים

לרונית שלום

אין שאלות באליות. מה שמעסיק אותך הוא החשוב ביותר. את השאלה האחרונה במכתבך שואלים כל אלה שנתקלים בפעם הראשונה במוות בסביבתם הקרובה. כן, המוות הוא הדבר הבטוח ביותר בחיינו ובכל זאת חיים, וחיים טוב, על אף המודעות הזאת. משיחות עם אנשים ובמחקרים שערכתי למדתי דבר שנראה כעין פרדוכס: עד כמה שמודעים יותר למוות נהנים יותר מהחיים: חיים יותר, נהנים יותר כי יודעים שזה חולף ולא בוצע, ומה שלא עושים עכשיו יכול לא לחזור לעולם. איש צעיר חכם אמר לי פעם שהחיים הם כמו גפרור שנדלק ונשרף במהירות. אבל מה שעושים בזמן שהוא בוער – תלוי בנו. אנחנו יכולים להדליק מדורה שתחמם אותנו, עליה נבשל דברים אהובים וטעימים או יכולים להדליק את הבית ולהרוס אותו.

הלידה והמוות הם המסגרת לחיינו, אך במסגרת זו יש לנו אלטרנטיבות עד אין סוף, וזאת הברירה האישית שלנו. היו חולים לא מעטים שבעצם התחילו רק להנות מהחיים כשנודע להם שהם חולים וחייהם מוגבלים בזמן. אי־אפשר לדחות דברים, צריך לחיות פה ועכשיו.

אני בטוחה שאם תחשבי על הדברים ותשלימי עם כך, שהחיים הם מתנה לזמן מוקצב, תמצאי גם את ההסבר בשביל הילד בן העשר. הילד רואה מוות סביבו אבל כי הוא לא מקשר מה שהוא רואה למוות אנושי. הפרח היפה שנובל, הציפור בשדה שמתה, העצים שנשברים ברוח ומתים, אלה הם מראות מוכרים לילד. על־ידי אנלוגיות אלה אפשר להסביר את תופעת המוות. אך להבין תופעה זו – קשה יותר. האם יש מישהו שבאמת מבין את המוות?

אנו יכולים להסביר שלסבא היו חיים יפים, אהבו אותו והוא אהב אותנו, שהוא סיפר סיפורים ובדיחות שצחוק וצחקנו איתו, הזכרונות שלנו משאירים לנו על־אף שהוא לא איתנו, והם צריכים למלא את מקום הסבא המת.

זה נשמע אבסורד, אבל ילדים מקבלים את זה כשמשוחחים איתם בחום ובאהבה ולא דורשים מהם תגובות "מתאימות". אין תגובות מתאימות. כל ילד והתגובות שלו. האבל הוא תהליך מתמשך ולא מוגדר. הילדים מקבלים את זה עם הזמן ועל־ידי התמודדות עם המוות במשפחה הם גם לומדים שאין תשובות לכל שאלה, אבל קודם אנחנו, המבוגרים, צריכים לקבל את זה.

רואים עליהם שהם שמחים! כך אנשים ונשים, בפטריוטיזם משתולל, ברחובות לונדון לכבוד החתונה החשובה להם ביותר מזה שנים – של שרה פרגוסון עם הנסיך אנדרו. מימין: רות וכריסטין הרון מלנקשייר, שבאו ללונדון במיוחד, לבושות באילתורים על הדגל הבריטי וביד פעמון החתונה. ומשמאל – גם היא מרחוק באה, כמו אלפים אחרים, הנערה ג'ודית קווינס בווריאציות משלה.

מפעלים ידועים, מוצרים קלוקלים

לא מעט מפעלים לייצור מזון מפיקים מוצרים שאינם ראויים למאכל, ואינם נמנעים מלפרסם מרכולתם בראש חוצות. עדות לכך נתקבלה בשבוע החולף, בשהוגשו לבית משפט השלום בתל־אביב בעשרה כתבי אישום פליליים, שכוללים עשרות סעיפי אישום שונים, נגד מפעלי מזון מוכרים

מאת נתן רועי

בכתב האישום שהגישה מרים קראוס, עוזרת לפרקליט מחוז תל־אביב, נגד תעשיית "סמי בורקס" ושמואל אלקולומברי אחד מבעליה היא טוענת כי קרטון שהכיל 400 גרם בורקס תפוחי־אדמה, נלקח ע"י מפקח מזון של משרד הבריאות יוסף אלבר מסופרסל ברחובות והובא לבדיקה מעבדתית. הבדיקה העלתה, כי המוצר הכיל למעלה מ־10,000,000 חיידקים לגראם ונקבע שאינו ראוי למאכל. כך גם קרה כשמפקחת מזון של משרד הבריאות נטלה אריזת בורקס תרד. הבדיקה המעבדתית העלתה ממצא זהה של חיידקים לגראם. הוראות החוק שעל פיהם נאשם מפעל "סמי בורקס", כמו מפעלים דומים שמייצרים מזון ברמה ההגיינית הזאת, הן "יצור מזון שנמצא בו דבר שלא צריך להמצא בו" ו"יצור מזון שהוא בלתי ראוי למאכל בני אדם".

סעיפי אישום כאלה מופיעים בכתב האישום נגד מפעלי "סמי בורקס", שמוצריו נמכרים כמעט בכל חנות לממכר מזון קפוא. הבדיקות נערכו באקראי ומתוך חבילות מזון של 1000 קילוגרם.

כתב אישום הוגש גם נגד "פיקנטי" תעשיות מזון ישראל בע"מ מרחוב השומר 102 בבני־ברק. מדובר במפעל לייצור סלטים מירקות, מחומוס ומטחינה, שמנהלו הוא אריה שרגר. על פי כתב האישום ביקרה במפעל ב־27 במאי 1985 מפקחת מלשכת הבריאות המחוזית ונטלה יחידה אחת של רג במיונז מתוך מלאי של 100 יחידות. בדיקת המעבדה העלתה כי הדוגמה הכילה תוספת של חומר משמר 2500 יחידות חומצה בנזואית במקום לא יותר מ־1000 שמותרים על פי החוק. במקרה זה ובמקרה נוסף עבר המפעל על סעיף בתקנות בריאות העם – יסודות משמרים.

כתב אישום אחר הוגש נגד מפעל "בי ומי", המפעל לייצור ולשיווק קבב, כנגד צדוק ששה, מנהל המפעל בתל־אביב. שרה ויסמן, סגן לפרקליט מחוז תל־אביב, טוענת בכתב האישום, כי ב־3 בספטמבר 1985 ביקר במפעל אחד של "מי ומי" מפקח מזון של משרד הבריאות ונטל חבילה של 200 גרם קבאב. בדיקת המעבדה העלתה כי הדוגמה הכילה חיידקים מסוג סלמונלה ב־20 גראם של המוצר ונקבע כי מוצר זה אינו־מתאים למאכל בני־אדם. במקרה אחר ביקר במפעלי "מי ומי" ד"ר וטרינרי צבי גלין מעירית תל־אביב־יפו ובדק חבילה אחת של 500 גראם המבורגר, בדיקת המעבדה העלתה כי הדוגמה הכילה יותר מ־10,000,000 חיידקים בספירה כללית ויותר מ־100,000 חיידקים קוליפורמים (הגורמים לשלשולים) ונקבע שהמוצר מקולקל.

במפעל "קלמזין" היה בין הנאשמים. המדובר בחברה לייצור סלטים מרחוב הנופים באיזור התעשיה הרצליה, ומנהליו אהוד שפירא ובוריס גרינברג. על־פי כתב האישום שהגישה שרה ויסמן, עוזרת לפרקליט מחוז תל־אביב, בדק מפקח מלשכת הבריאות המחוזית 250 גראם סלט טחינה. בדיקת מעבדה העלתה כי הדוגמא הכילה יותר מ־100,000,000 חיידקים קוליפורמים בגראם אחד של מוצר והמוצר נקבע כאינו ראוי למאכל אדם.

בבקרה אחר, שארע ב־7 באוגוסט 1985, ביקר בברכניה מפקח של לשכת הבריאות המחוזית ונטל יחידה של 250 גרם סלט חומוס מתוצרת חברת "קלמזין". בדיקת המעבדה העלתה כי הדוגמה הכילה יותר מ־10,000,000 חיידקים בספירה כללית והמוצר איננו ראוי למאכל אדם. במקרה נוסף נבדקו 250 גרם סלט חצילים מתוצרת המפעל ובדיקת המעבדה העלתה כי הדוגמה הכילה 500,000,000 חיידקים בספירה כללית ו־20,000 חיידקים קוליפורמים ונקבע שהמוצר איננו ראוי למאכל בני־אדם.

כתב אישום נוסף הוגש נגד קואופרטיב תל־אביב–דן הסרון. על פי כתב האישום רכש צרכן בשם אברהם יפה חלה בסופרמרקט של הדסת ברחוב אורי 12 בתל־אביב. עם פריסת החלה חש אברהם יפה כי מתוכנה של החלה נודף ריח רע ולכן הגיש תלונה ללשכת הבריאות. בדיקת מעבדה של הדוגמה העלתה כי בחלה הזאת נמצאו סיבים אופייניים ל"בחלת המסיכה" ונקבע כי המוצר איננו ראוי למאכל בני־אדם.

הפקחים בדקו גם את מפעל "יפאורה" לייצור משקאות מוגזים מרחובות. ב־3 בפברואר 1985 קנה צרכן בשם שמריהו ברבי בקבוקי משקה קל אשכוליות מתוצרת "יפאורה" בחנות שברחוב סוקולוב בהרצליה. כשפתח את הבקבוקים מצא בהם גופים זרים והגיש תלונה על כך למשרד הבריאות. בדיקה מעבדתית העלתה כי בתוך המוצר נמצאו גופים זרים, חלקם צמודים לתחתית הבקבוק. חלק מהגופים האלה זוהו כחלקי צמחים וחומר אי־אורגני, שאינם צריכים להמצא בדרך כלל במשקאות.

כתב אישום אחר הוגש נגד מאפיית "בל הלן בע"מ" ונגד איזבל יפה – אחת השותפים במאפיה. התברר כי ב־17 ביולי 1985 ביקרה במאפיה מפקחת מזון של משרד הבריאות ונטלה 250 גראם עוגת קצפת מתוך מלאי של קילוגרם. בדיקת מעבדה של הדוגמה העלתה כי הדוגמה הזאת הכילה יותר מ־1,000,000 חיידקים בספירה כללית של חיידקים ויותר מ־100,000 חיידקים קוליפורמים בגראם אחד של עוגת־קצפת. נקבע שהמוצר הזה איננו ראוי למאכל בני־אדם והמפעל מואשם בשיווק וייצור מזון שהוא בלתי ראוי לצריכת בני־אדם, וייצור מזון כשנמצא בו דבר שלא צריך להמצא בו.

ואגב כך כדאי להזכיר את המפעלים הקטנים לייצור מזון מבשר כמו מפעלי הנקניק שרבים מהם משווקים מוצרי נקניק מכל הסוגים הקיימים. כזה הוא, למשל, מפעלו של עלי ויינברג ברחוב בן־יעקב 27 בבני־ברק. ב־27 בינואר 1986 ביקר במפעל מפקח מזון מלשכת הבריאות ומצא שהמפעל הזה עוסק בפרוק בשר עופות ואריזתו ללא רשיון, ויצור נקניק ללא רשיון.

לכן כדאי להקפיד בעת הקניה, אם המפעל המייצר הוא בעל רשיון יצור של לשכת הבריאות המחוזית. תו "כשר" איננו מספיק במקרים כאלה.

מעדנים מבשר שאינו יקר

על הכירשה (בלעז – "טריפ") אפשר לומר "הזורעים בדמעה, ברינה יקצורו". זהו אוכל טוב לעצמך ולחברים טובים. מוקדש, בגעגועים, לקירותו של החורף. גזור ושמור.

לפני כמה חדשים סיפרתי במדור זה על הכירשה (TRIPE, בלע"ז) תחת הכותרת "בשר אחר". הכירשה הוא חלק בשר זול, קשה לטיפול ולניקוי, שאפשר לומר עליו "הזורעים בדמעה ברינה יקצורו". אם מקדישים להלך בשר זה את המאמץ הדרוש, זוכים בתמורה הולמת.

הבעייה העיקרית היא: להשיגו. לא מוצאים אותו על מדפי הבשר הקפוא בסופרמרקטים. יש לחפש אותו באטליזים מתמחים, או באטליזים שבשווקים הגדולים. ובכל זאת, אם מוצאים, הרי קונים כבר מוכרים את הכירשה נקיה.

כדי להכין את הכירשה למעדנים, יש לשטוף אותה כמה פעמים במים חמים ולבשל אותה כשלוש שעות במים, ללא כל תוספות. אח"כ שוטפים במים קרים וניגשים להכנת אחד המאכלים כדלקמן (ואפשר לשמור את השלב הקני כמה ימים, אם מאחסנים את הכירשה המבושלת במקרר).

פלאקעס (כירשה בנוסח פולני)

חומרים:

2 ק"ג כירשה מוכנה, חתוכה לרצועות דמויות ציפס
100 גר' מרגרינה
4 כפות קמח
1½ ליטר מים (10 כוסות)
2 כפות אבקת מרק עוף או בקר
ירקות למרק (סלרי, פטרוזיליה, גזר)
1 כפית מלח

הכנה:

ממיסים בסיר גדול את המרגרינה; מוסיפים את הקמח, בוחשים עד שמתקבלת רביכה חומה. מוסיפים תוך בחישה (בזהירות) את המים הרותחים, הירקות, אבקת המרק והמלח.

מביאים לרתיחה – מבשלים על אש קטנה כ־15 דקות. בוחשים מדי פעם. מוסיפים את נתחי הכירשה, מכסים ומבשלים על אש קטנה 3־4 שעות.

כירשה במיץ

(הנוסח המקובל במסעדות מזרחיות)

מכינים מאכל זה מ־2 ק"ג כירשה מוכנה כבמתכון הקודם. שיטות הבישול והתיבול זהים לאלה שבמתכון להכנת **זנב במיץ. (ראה רשימה מהשבוע שעבר).**

כירשה בנוסח נורמנדיה

זוהי גירסה נוחה להכנה של Tripe A'la Mode de Caen, מאכל חרפי לחברים טובים שיודעים מהו אוכל טוב.

חומרים:

2 ק"ג כירשה מוכנים לבישול
1 ק"ג רגל עגל מנוסרת או ½ רגל בקר כנ"ל
¼ ק"ג שומן בקר פרוס לפרוסות דקות
6 בצלים בינוניים קלופים וחצויים
¼ ק"ג גזר פרוס
צרור עשבי תיבול (פטרוזיליה, שמיר, גבעולי סלרי, עלי דפנה) קשורים בחוט לחבילה אחידה
1 כף מלח שולחני
8 כוסות מרק עוף (מאבקה)
½ כוס ברנדי (לא חובה)

הכנה:

מרפדים בבצל ובגזר קדרה גדולה (שקיבולה 6 ליטרים לפחות ורצוי מחרס או מזכוכית פיירקס). מניחים עליהם, תוך כדי המלחה, את נתחי הכירשה, ומעליהם את רגל העגל או הבקר. מוסיפים את הנוזלים. אם יש צורך מוסיפים מים עד לכיסוי.

מכסים את התבשיל בפרוסות שומן הבקר.

אוטמים את הקדרה בשתי שכבות של רדיד אלומיניום (מהסוג העבה). רצוי לקשור את שולי הרדידים מסביב לפתח הקדרה בחוט קשירה. מכסים את הקדרה ומכניסים לתנור חם (200°C 400°F) לשעה, כדי להביא את התבשיל לרתיחה (אפשר גם על הגז, אם הקדרה חסינת אש). מקטינים את הטמפרטורה בתנור ל־125° C – 150° C (275° – 300°F) (או לחום המקובל בהכנת חמין), ואופים 12־16 שעות (!).

הגשה:

מעבירים את הכירשה לקדרה של 3־4 ליטרים (אפשר לסיר מתכת). מסננים את הרוטב ומפנים את השומן. מתקנים את התיבול – מעבירים את הרוטב לסיר עם הכירשה. מביאים לרתיחה ומגישים. רצוי מאוד להגיש בצלחות מחוממות בתנור, כדי למנוע את התקרשות הרוטב.

אידי לונג ממליץ ולהיפך

נתקבלו במערכת

במסגרת משאבות הסחיטה של הקיץ

שמפעילות חברות שונות על הילדים בזמן החופש הגדול, מוכרת חברת "עלית" גומי לעיסה (מסטיק) במחיר 4 אג', כשכל יחידה מכילה דגל של מדינה אחרת, בסה"כ 50 דגלים החבילה. נו, דגלי אומות זה לפחות אישהו ידע בגיאוגרפיה!!!

„נטול" חדש!

ושוב מ"עלית" – קפה נטול קפאין. קוראים לו האג והוא עולה: טורקי בקופסת פח של 200 גר' – 4.19 ש"ח ונמס באותה אריזה 9.13 ש"ח. לאוהבי קפה בלי קפה.

פינה־קולדה למתחילים

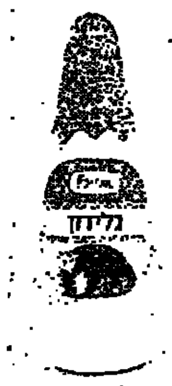

חדש בסידרת הסירופים שחברת "אפיכל" הוציאה לשוק, המחיר 1,6 ש"ח (!) למיכל של 650 (!) גר', והוא נוסף על המייפל, הקרמל, השוקולה, השוקולד־תות והטרופיכל. זהו הפינה־קולדה. מוסיפים לחלב קר, לפי הטעם, ונותנים לילד. הילדים שלי אוהבים את זה. (בתמונה "גלידון" של אפיכל) להחזיק במקרר נגד נמלים.

איך להרוויח כסף עם להתאמץ?

הגיאולוג המתמטיקאי דב פרוכמן מבטיח ו"מתחייב חד־משמעית" כסף (10 אחוז מהסכום ברוטו של מכירות המשחק מאז הזכייה האחרונה) לכל מי שיפתור את ה"פיקס", משחק ההרכבה שהוא המציא, לפי התנאים שהוא קבע. מחיר המשחק – 6 שקלים, ועם הפתרון יש לפנות אל המחבר, דרך חיפה 7 תל אביב.

„נספחם" לחובבי הגריל

שקיות פחם לגריל במשקל 1.9 קג' או 3.0 קג', שייחודן בקלות הבערתן (מבט בחוק), זמן בעירתן (כשעתיים), הפוקה חומו (מעל למקובל), או לפחות זה מה שמבטיח לנו היצרן, במחיר של 6 שקל לחבילה הקטנה ו־11 לגדולה (לא כולל קבאב).

משחקי קלפים והחינוך...

"אורדע" מציעה לשכלל את היכולות של ילדך באמצעות משחקי קלפים. סידרה של חבישה משחקי קלפים יפתחו בילד את נושאי החשבון, השפות, הצורה וכו', והכל במחיר של 4.95 ש"ח למשחק. הימור בזה שעולה פחות משלושה כרטיסים של פיס.

סיבה למריבה

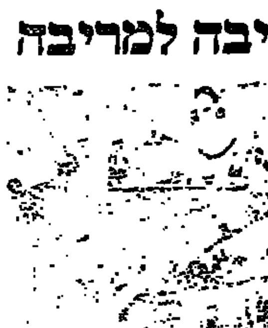

סדינים של "ביתך" עם ציורים של דמויות מהטלוויזיה. אם יש לכם שני ילדים לפחות, קנו להם אותו הדבר כדי שלא יריבו. עצה בבעל נסיון. יש למיטת יחיד, לזוגיה, לתינוק ולמיטת נוער, והכל לגמרי לא בזול ועם גומי בשוליים. סדין ליחיד – 18.72 ש"ח; סדין זוגי – 32.51; סדין לתינוק – 12.30; סדין למיטת נוער – 18.72.

לגברים חובבי טיפוח

במלחמה על "איך ירזה הגבר שלך בקיץ" מציעה חברת "פרבז'ה" את ה"אוידה־טואלט־ספריי־תבשיר־הטיפוח־הגברי־ברוט־33". המחיר 12.90 ש"ח לבקבוק בהדר של 125 מלג'. אבל זה עוד טוב דבר בהשוואה להוצאה.

ציור ומוסיקה בשקית אחת

מנהל התזמורת הפילהרמונית, מאסטרו זובין מהטה, הצייר נפתלי בזם וה"שופרסל" חברו יחדיו לעשות למען קרן התזמורת הפילהרמונית בבסקס שיתקיים היום, בהיכל התרבות בתל־אביב, ב־16.30 יוכרז שקית "שופרסל" שעל גבה יצירות של בזם. לקהל הרחב, שוחרי אמנות ונגינה, יוכו השקיות בסניפי השופרסל.

„אמונה" חונכת מכללה

לאמנויות ולטכנולוגיה בירושלים. 300 נציגות של התנועה מארה"ב הגיעו לארץ לכבוד המאורע. הטקס נערך אתמול, במעמד נכבדים רבים ומנהיגות "אמונה" בישראל ובארה"ב.

בשוק של עפולה שנה אחר הפוגרום

מאת שמעון וייס

השבוע לפני שנה.

זוג המורים לאה אלמקייס ויוסי אליהו יצאו בשעות אחר־הצהריים את חצר בית־הספר בפאתי עפולה בתום יום לימודים נוקף ונסעו לעבר חורשת ארנים שקטה ומוצלת בלב הרי הגלבוע. זאת היתה הפעם האחרונה שנראו בחיים בחוצות עירם. כעבור חמישה ימי חיפושים מאומצים באזור נתגלו גופות השניים בתוך ספק מערה ספק כוך מסולע בהרי הגלבוע. המגלה: גשש ברווי מהכפר ערב אל־שיבלי שלמרגלות התבור.

גילוי גופות השניים וההנחה הכמעט ודאית מלכתחילה כי נרצחו בידי גורמים עוינים, הציתו זעם כלפי הערבים בחוצות עפולה. בעלי בסטות בשוק, רוכבי פלאפל ועובדי תחנות־דלק נזקין בעיר מקרב בני המיעוטים נמלטו על נפשם בשעות צהריים חמות של שלהי יולי, מחשש כי יבולעו להם מידי המון זועם ומוסת. מי ששיווה בנפשו שעפולה עשויה לשמש דוגמה יפה לקיום־יחד של יהודים וערבים, עקב באותן שעות בעצב ובייאוש אחר הציד שעורכים יהודים על ערבים חסרי ישע. כמה מבני המיעוטים שלא הבחינו בעוד זמן ברעה המתרגשת, ספגו מכות נמרצות מידי יהודים תושבי עפולה ומערי הסביבה שמיהרו למקום „להראות לערבים מי כאן בעל הבית". תמונות האלימות בחוצות עפולה נחרתו היטב בתודעת הציבור בארץ. מאורעות עפולה הבליטו את הקרע בציבור היהודי בעניין היחס לערבים, וגררו הפגנות בעד ונגד.

דממה מעיקה

מקץ שנה לא ניכר זכר לאירועי אותו שבוע סוער. בני המיעוטים שבו לעיר ומנהלים בה את עסקיהם כתמול שלשום. כיכר העיר ליד תחנת האוטובוסים שוב הומה מוניות שנהגיהן הם תושבי כפרי המיעוטים בסביבה וערי הגדה, עפולה חזרה להיות צומת דרכים של בני המיעוטים מהגדה וכפרי העמק הבאים מדי בוקר לעבודה בישובי האזור. אפילו השוק של עפולה הומה כתמיד אבל קשה שלא להיזכר במראהו בערבו של יום שישי, 26 ביולי, בשוך הסערה הראשונית. חלונות מנופצים ושלטים שבורים בחזיתות חנויותיהם של בני־המיעוטים בשוק, כתובות־נאצה נגד הערבים ובעד כהנא על הקירות, ומעל לכל דממה מעיקה. קשה במיוחד היה מראה חזית „מסעדת המזרח" בחזיתו הצפונית של השוק.

„הכל שקט היום" אומר עיסאם אמרא (30) מן המסעדה שאביו בעליה. „אין משקעים ואין פחד. תראה איך המסעדה מלאה יהודים. אתה צריך דוגמה טובה יותר?" בני המשפחה, בעלי העסק, הם תושבי כפר כנא ליד נצרת. באותו יום שישי מיהרו לסגור את המסעדה וזו נשארה כך למעלה משבועיים. הנזקים שהסבו המתפרעים למקום נאמדים בכשמונת אלפים שקל, וכחודש וחצי נמשכו עבודות התיקון.

„לא העפולאים"

קשה לדעת אם בני משפחת אמרא מכפר כנא סולחים או מעדיפים שלא לומר את מה שכואב בליבם. על כל פנים, הם ממהרים להדגיש שלא עפולאים חיבלו והיכו אז, אלא בריונים ומוסתים שבאו מבית־שאן, ממגדל העמק, מנצרת־עילית. „על העפולאים אין לי מלה רעה. הם בסדר גמור. פשוט נפלו קורבן לפרובוקציות של אנשים מבחוץ" אומר עוואף אמרא, אח נוסף בן 25. בני המשפחה מספרים כי רבים מתושבי עפולה באו והתנצלו על מה שקרה. כמה מהם, אולי כאות הזדהות, הפכו לאורחי קבע במסעדה הקטנה.

כמחצית מבעלי הדוכנים והחנויות בשוק עפולה הם ערבים. ככל שניתן להתרשם איש מהם לא סגר את עסקיו ולא פינה עצמו מהשוק בעקבות אירועי הקיץ שעבר, אחרים אף מעידים כי עסקי הקיץ הזה טובים מעונות־קיץ שקדמו לשנה שעברה, אולי בגלל נקיפות מצפונם של עפולאים טובים. בני משפחת אמרא מכפר כנא מעידים כי הם ורבים משכניהם בני המיעוטים בשוק מיהרו לסגור את העסק באותו יום סוער גם בגלל רצונם להזדהות עם כאבם של השכנים מעפולה על רצח זוג המורים.

כחודשיים חלפו עד שנרגעו הכל והשוק העפולאי חזר להיות שוק מכל הבחינות.

שוטרים ואנשי מג"ב בלמו המון מוסת בכיכר המרכזית בעפולה, שביקש לעשות שפטים בבני המיעוטים – השבוע לפני שנה. כיום שקט המקום, הפועלים ובעלי העסקים הערביים עושים את שלהם. אבל אהבה גדולה אינה פורחת

הן מרגישות טוב מאוד ומתרבות יפה

[illegible]

השקענו במקלחות – השקענו בשוחד

[illegible]

עצתו המפוכחת של המרצה מביר־זית

מאת בני רובינשטיין

בתחילת השבוע הופיע ב„אל־קודס" המזרח ירושלמי, מאמר [illegible] הכותב הוא ד"ר סרי נוסייבה מהמכללת ביר־זית (בנו של אנואר נוסייבה) שהגביר בשנים האחרונות את מעורבותו בעיני הציבור של השטחים. אם כי ד"ר נוסייבה השמיע כבר בעבר דעות דומות, הפירסום הבולט ב„אל־קודס" הוא בעל חשיבות.

כותרת המאמר: „פלשתין בין שיחרור האדמה ושיחרור האדם" ואני מנסה, בתרגום חופשי, להביא את תמציתו.

כותב סרי נוסייבה:

„שנים רבות חשבתי כי שיחרור פלשתין פירושו לעצור את הזמן ולהחזירו לעבר. במוחי היו סיפורים ששמעתי מהורי. חשבתי שגזלו מאיתנו את העבר, גזלו את האדמה, גזלו את פלשתין. ומה שצריך לעשות, זה להחזיר את הגזילה כמו שמדובר בחפץ כלשהו, באביזר ריהוט, בממתקים. אפשר להחזיר ולבנות מחדש את העבר, את פרדסי התפוזים ואת כל מה ששמעתי מהורי. חשבתי שפלשתין היא מעין שטיח שנערמו עליו כל מיני בעיות וצריך להחזירו ולנער אותו ולהשליך מעליו את הבעיות.

„אחרי 1967 מצאתי את עצמי על פרשת דרכים. אמרו שאיבדנו פעם נוספת. איבדנו את השטחים. אבל אני הרי לא איבדתי. המשכתי לגור בביתי בירושלים, בשטחים. ואז עלה בדעתי: לא האדם הערבי איבד את הארץ, אלא פלשתין, הארץ, איבדה את האדם הערבי. אנשים חוזרו לדבר שוב ושוב על מה שאיבדנו ב־1967 ושכחו שאיבדנו גם ב־1948. גיליתי שזה בילבול, כיוון שכל שמדבר על החזרת האבידה הוא בעצם מי שהאבידה איבדה אותו. מי שחי בארץ הזאת, בעיותיו שונות. הוא לא דורש להחזיר את פלשתין, אלא הוא דורש את זכויותיו ואת כבודו. שורשיו נטועים בקרקע הארץ והוא מבקש חרות, שחרור, זכות הגדרה עצמית. הוא דורש זאת כפלשתינאי וכבן־אנוש, הוא דורש זאת אפילו כאזרח ישראלי, הוא דורש שוויון כמו היהודי בישראל שבתחומם הקו הירוק.

„לכן במקום החזרת פלשתין יש לדבר על החזרת האדם, החזרת האדם לשטחים. זוהי האסטרטגיה החדשה שצריכים הפלשתינאים וצריכות מדינות ערב לאמץ. ערבי מהגליל איננו שונה מערבי בעזה. שניהם פלשתינאים. הראשון עם תעודת־זהות ישראלית והשני ללא כל תעודה. הארץ צועדת למציאות דו־לאומית. [illegible] השטחים. לא בגדוש, ורק יהודים לים אבל בגדוש שהם לא יותק אותנו למדבר".

סיגנונו של ד"ר סרי נוסייבה והדרך שהוא מציע בעשים מקבלים יותר ויותר בגדה המערבית, במזרח ירושלים ובעזה. זוהי דרך של התנגדות למצב. מאבק על פי הכללים הישראלים. איש לא מצהיר על כך בקול כמו נוסייבה אבל בפועל כך נוהגים ערביי השטחים יותר ויותר.

אביא שתי דוגמאות מהימים האחרונים. העתון „אל־מית'אק" שנחשב כלי ביטוי של „חזית הסירוב" תקף לא פעם אישים וגופים מהשטחים שפנו למוסדות ישראליים והעניקו בכך לגיטימציה לכיבוש. את הפניות לבג"ץ, למשל, פסל העיתון. והנה כאשר הודיע משרד־הפנים ל„אל־מית'אק" שבכוונתו לסגור את העתון פנו הבעלים והעורכים – כפניה ראשונה מסוגה – לאגודת העתונאים הישראלית ודרשו הגנה.

דוגמה אחרת: הדיון במוסדות ההקדש המוסלמי (הוואקף) במזרח־ירושלים על עתיד רשת החינוך. בשנות השבעים הקים הוואקף רשת של בתי־ספר תיכונים בירושלים כדי שהתלמידים הערבים לא ילמדו בבתי־ספר ישראליים. מנהל הרשת, אשר לה 10 בתי־ספר יסודיים ו־4 תיכוניים, הוא מפקח מטעם משרד־החינוך הירדני. אחזקתה עולה כסף רב. עכשיו שואל המנהל הכללי של הוואקף האשם עשאיה: מדוע חייבים אנו לשאת בנטל הזה? אנחנו משלמים לממשלת ישראל עבור השירותים השונים והממשלה חייבת על פי חוק לממן את מערכת החינוך. נחזיר את בתי־הספר לממשלה.

אין מדובר באהבת משרד־החינוך הישראלי כפי שאין מדובר בחיבה לאגודת־העתונאים הישראלית. אבל אין בעצם דרך אחרת. שום שינוי דרמטי במצב לא נראה באופק, לא מלחמה שתחזיר את השטחים, לא מו"מ פוליטי. כך יישאר המצב עוד זמן רב. לכן משתנית דרך המאבק: לא לשחרר את השטחים, כפי שכותב נוסייבה, אלא לשחרר את העם הנמצא כאן, להנהיגו למאבק לשוויון, לקבלת זכויות ובסופו של דבר לשיחרור הזהות.

המחרימים צעקו „שבק רשע", המוחרם שלף אקדח והנקה

[illegible]

מסע אל סג'רה היהודית הקדומה

צבי אילן / ארץ חמדה

הכל יודעים על סג'רה – יישוב יהודי שאדמותיו נרכשו בסוף המאה הקודמת, לימים אילניה שבגליל התחתון. בן־גוריון עבד שם בראשית ימיו בארץ. בימים אלה, לאחר שנמצאו במקום ציורי מנורות שבעת קנים על קירות מערות קבורה, נקבע סופית שהיתה גם סג'רה יהודית קדומה. בכך מסתיים שלב במחקרה של סג'רה, הנמשך כבר למעלה מ־140 שנה.

אחד הראשונים, ואולי הראשון, שהביא פרסים על היישוב היה הצרפתי דה־סוסי, שסיפר ב־1853, כי על תלולית קטנה במקום יש מה שנראה כמקדש רומי, שנהפך לכנסיה. קירותיו הבנויים אבני גזית יפות עדיין ניצבים לגובה כמה רגל. יש במקום 6 עמודים. הבניין מכוון כנראה מזרח־מערב. בקיר האורך שלו פתח ולידו חלון. ליד הבניין מונחים שני אדנים שבורים וכותרת קורינטית. על אחת האבנים כתובת יוונית. בסמוך, ליד הדרך, ראה החוקר מכסה של סרקופג עשוי בזלת.

כשקראתי דברים אלה בספריה בלוגרון לפני שנים אחדות, נזכרתי, כי בחצות „השומר" שבצד המושבה ראיתי עשר שנים קודם אדנים, כותרת, עמודים ואבני גזית גדולות, שמקורן – היה ברור לי – בבית כנסת קדום. פניתי בשאלה לד"ר גדעון פרסטר, או ארכיאולוג מהוו הצפון באגף העתיקות, ומי שהתמחה בחקר בתי־כנסת קדומים. הוא מסר לי שאכן יש, לדעתו, בית־כנסת במקום בו ישבה סג'רה הערבית, ממערב לאילניה, והוא הבניין שהזכיר יותר מאוחר גם ויקטור גרן, אף הוא חוקר צרפתי. גרן תיאר את הבניין וכלל בתיאור הערה חשובה: „הכנסיה הזאת הוסבה לימים למסגד, שהרי בצד הדרומי ניכרים עקבות מחראב". מחראב הוא כוך התפילה הפונה במסגד לעבר מכה.

תיק בצמרי יום

ההערה הזו הדליקה אצלי אור אדום: שרידי המבנה, כפי שהכרתים, בכלל אינם של מסגד. זהו מבנה משובח שסוג אבניו דומה ביותר לאלה של בתי־כנסת קדומים רבים בגליל. שיערתי שמדובר באפסיס, אותו חצי קיר מעוגל (שאפשר לתארו גם כמחראב) הקיים בבתי־כנסת קדומים אחרים בגליל, בקיר הדרומי, הפונה לירושלים. גם אוליפנט, שביקר במקום ב־1883, השאיר תיאור יפה של הבניין. מאז, למרבה הפתיעה, לא פורסם תיאור מפורט של המקום.

לפני שנה, במסגרת סקר מקיף של בתי כנסת קדומים, שב יצאנו לבדוק את שרידי סג'רה. היה עמנו יוסי בוכמן מבי"ס שדה אלון־תבור, תושב שדה־אילן הסמוכה. תחילה בדקנו ריכוז של בסיסים ועמודים שנגרר למרכז המושבה ולאחר היכרות עם שרידים כה רבים של בתי־כנסת בגליל אי־אפשר היה לטעות בהם ולקבוע שגם הם שייכים לבית־כנסת. עתה הלכנו לראות את שרידי הבניין עצמו. מקומו תואר בדייקנות ע"י הנוסעים במאה הקודמת: הוא נמצא ליד באר הכפר. אכן, הבאר קיימת עד היום – אתר יפה בפני עצמו – ויורדים אליה במערכת מדרגות נאה. באנו לשם ועינינו חשכו – אין בית כנסת! השטח גולה כולו בדחפור ובינו לבין הכפר הערבי שהתיישב על הכפר העתיק נחפרה תעלת ניקוז רחבה. זו חתכה בלא רחם בשרידים העתיקים, ואף חשפה רצפת אבני פסיפס לבנות בקרקעיתה. רצינו לצעוק לשמיים על המעשה – ב־1985 הורסים כך בשקט בית כנסת יהודי בלב מדינת היהודים ואין פוצה פה ומצפצף!

ביתו של גולד

הסתובבנו חפויי־ראש, מחפשים את אבני הבניין, לפחות אותן, והנה, למזלנו, מצאנו אותן מונחות בצד הכביש ליד הבניין הקיבוצי במושבה. היו שם ארנים, משקופים, ועוד „אבנים טובות" מבית־הכנסת. עודנו בודקים ומודדים והנה מגיע ד"ר גולד, הגר בבניין הסמוך. גולד הוא סיפור מעניין ביותר: רופא שיניים פעיל, המגדל גם כבשים, למד ארכיאולוגיה בלונדון ופוקח עיניו על סביבתו. כשראה שהבולדוזרים מכלים את השרידים, שיכנע את מפעיליהם להעביר לפחות את האבנים למקום מבטחים. אצלו בחצר ואצל שכנו, משפחת פילדס, מונחות אבנים שאף הן ממה שהיה בניין ציבורי. הוא סיפר, כי כאשר בנה את הדיר שלו, חשף קיר יפה הנראה אף הוא כקיר של מבנה ציבור. בביתו מרוכזות אבני פסיפס מגדלים שונים, לבנות ואפורות, וכן פיסות שיש רבות, מסוגים שונים. בתעלת הניקוז מצאו בני המשפחה מטבע של אגריפס.

השרידים הנראים לעין הצביעו על קיום מבני ציבור, אולי גם בית־כנסת וגם כנסייה, אך לא היה בממצא כדי להכריע לכאן ולכאן. צריך היה עוד משהו (בינתיים נכנס אגף העתיקות לתמונה ומנהל מאבק משפטי עם האחראים על הנזק לאתר העתיק). ה„משהו" החסר נמצא לנו בחצרו של אברהם קוסלובסקי בשדה־אילן. כמו במקומות אחרים הוברר לנו שיש אצל אנשים בחצרות ובבתים פריטים חשובים ביותר ליצירת התמונה הארכיאולוגית־היסטורית, ויש רק לאתרן, לתעדן ולהכניס אותן לתמונת הרצף המחקרית. אבנים אלה הובאו מסג'רה בשנות ה־60, עת הוחרבו שרידי בתי הכפר הערבי. ביניהן יש לוח אבן (50×63 ס"מ), חלק מאבן גדולה יותר, כנראה משקוף, ועליו תבליט אופייני לבתי כנסת: סימן לחזית ההיכל (או מנורה שמוד רק הקנה הימני שלה) מתואר כד נאה (אמפורה) ומתוכו יוצאת גפן בעלת שני אשכולות. ייתכן שהיה זה משקוף מארון קודש. על משקוף שבור אחר בחצר דגם בולט של ורדה (רוזטה) אשר ייתכן כי היתה מימין למנורה, כמו במשקופים משרונה ומיפיע, שתיהן בגליל התחתון.

מנורה במערה

עברנו עוד משוכה במסע לגילוי בית הכנסת הקדום של סג'רה. לו רק נמצאה לנו אבן עם מנורה וכתובת עברית, כי אז הכל היה בסדר. צריך לזכור שבאיזור זה של הגליל התחתון היה גם יישוב נוצרי בתקופה הביזאנטית וקל לטעות. בסיור אחד, לא מכבר, ביקרנו מערה הנמצאת בקרבת ביתו של גולד, שהוא ובנו היו בה פעמים רבות והבכור ראה בה משהו דמוי־מנורה, אך היות שהיה בלי פנס, לא יכול היה להיות בטוח. באנו הפעם עם פנס, והשעה שיחקה לנו – ראינו מנורה צבועה אדום בקיר של מערת קבורה, שהוסבה לימים לבור מים. המנורה נמצאת על קיר שכל חלקו העליון חופף במסגרת של צבע אדום ובמרכזו המנורה, אורכה 70 ס"מ ורוחב קניה 50 ס"מ. נעים היה לראות שמעל למנורה היתה כתובת עברית, אלא שלמרבה הצער נטשטשו האותיות, בודאי בגלל הרטיבות שבמקום. דימינו לראות את האותיות ש־"אמעלפ-", אך אין הקריאה בטוחה.

כך נתגלה השריד היהודי הראשון המובהק בסג'רה, המחזק כמובן את ההשערה בדבר בית־כנסת שהיה במקום. מעודדים ממציאות המנורה כאן יצא גולד ובנו לבדוק מערות נוספות ביישוב, אך היות ו„אין ארץ ישראל נקנית אלא בייסורין", הוא לקה בקרוות־מעות, היה מאושפז בבית־חולים ויצא מכלל פעילות למשך שישה שבועות. עתה עומד אגף העתיקות להוציא לשטח חוליה שתסקור את כל המערות שבמקום. המידע שתצבור, יוכל להישען כבר על קרקע בטוחה של המידע שנצבר ומספר לנו על עוד יישוב יהודי עתיק שנבנה ונתגלה. נקוה גם שבעתיד יתברר לנו גם שמו היהודי המקורי של המקום.

צבי אילן במערת המנורה של סג'רה הקדומה

מכבי: נשקול נקיטת צעדים אם ימונה מאמן ישראלי

מאת אשר גולדשלגר

אם התאחדות לכדורגל לא תפעל ליישום ההחלטה למציאת מאמן זר לנבחרת הלאומית, יתכנסו מוסדות מרכז מכבי על מנת לשקול נקיטת צעדים. כך הבהירו אתמול ראשי הכדורגל במרכז מכבי בעקבות הודעת ראשי הפועל כי מאמן ישראלי ידריך במשך של דבר את הנבחרת הלאומית.

נתן סלובטיק, רכז הכדורגל של מכבי, אמר אמש: „נתכנס לדון לגופו של עניין אם ניווכח שאכן לא ממצים את ההחלטה למציאת מאמן זר".

חברים אחרים בהנהלת ההתאחדות לכדורגל הציעו לשגר טלקסים להתאחדויות הכדורגל השונות של אירופה על מנת לקבל שמות של מועמדים.

אפשרות זו נשללה אתמול על־ידי היו"ר שאול סוירי. הוא הבהיר כי במצב שנוצר אין עוד אפשרות למצוא מאמן זר בשעור קומה.

בינתיים נודע כי חברים נוספים המשתייכים גם למרכזי ספורט אחרים מעבר לזה של הפועל הצטרפו לתמיכה במינוי מאמן ישראלי לנבחרת הכדורגל. עם זאת הועדה לקביעת המאמן הלאומי הבא של הנבחרת תתכנס בשבוע הבא לישיבה ראשונה שבכל הנראה תהיה פורמלית בלבד.

חבר הועדה לקביעת המאמן, חיים ציפר, אמר אמש: „תנו לנו הרשו אישראי. ננסה למצוא מאמן אם לא נסתפק במאמן ישראלי".

אם למרות הכל לא יימצא מאמן עד ה־1 בספטמבר, ייקבע מאמן זמני שינהל את משחקי הידידות של הנבחרת בתחילת חודש אוקטובר נגד הונגריה.

סיגל גונן „עברה" המינימום לזאגרב

מאת ברוך הבר

הקופצת למרחק, סיגל גונן, היא היחידה מבין שיאני ישראל, המסוגלת כבר עתה להעפיל לגמר תחרויות האוניברסיאדה.

עיון במינימום, שקבעה ההתאחדות הבינלאומית לספורט אקדמאי לקראת תחרויות האתלטיקה באוניברסיאדה בזאגרב בקיץ הבא, מצביע על כך, שהישגה המצויין של גונן (6.48) טוב בהרבה מהמינימום הנדרש – 6.00 מ'.

סיכויים לעלות לגמר נשקפים גם לאייל מקלר בהדיפת כדור־ברזל בתנאי שיהיה בשיא כושרו ויחלוף על־פני קו 18 המטרים. תוצאות המינימום האחרות: גברים – גובה: 2.20 מ'; רוחק: 7.70 מ'; משולשת: 16.00 מ'; דיסקוס: 56.00 מ'; נשים: – גובה: 1.84 מ'; ברזל: 15.50 מ'; דיסקוס: 52.00 מ'.

„אולימפיאדת הסטודנטים" תהיה אירוע הספורט הגדול ביותר בשנה הבאה. המארגנים בזאגרב נערכים לארח יותר מ־5000 ספורטאים מיותר מ־100 מדינות, אשר יתחרו ב־12 ענפים. העובדה, שהאוניברסיאדה תיערך שנה לפני אולימפיאדת סיאול תבטיח רמה גבוהה. שכן, הספורטאים הבכירים בעולם ינצלו את זירת זאגרב כדי לבחון את יכולתם באווירה אולימפית.

באס"א כבר החל בהיערכות לקראת המשחקים. בשלב ראשון נערך סקר לבדיקת הספורטאים הבאים בחשבון ותואמו תאריכים ומדיניות מקצועית עם מוסדות הספורט האחרים. אס"א עשוי לשגר לזאגרב כמה ספורטאים בודדים וייצוג גם במשחקי הכדור השונים.

האמריקאי גרג למונד ממשיך במירוצו אל עבר הכתר ב„טור". בקטע ה־19 ניצח, אמנם, הספרדי גורוספה, אולם „החולצה הצהובה" נותרה על גופו של למונד (בצילום - לוגם מים בשעת המירוץ. מאחוריו – יריבו הגדול ברנרד הינו)

חופשה במלון 5 כוכבים הפרס לכדורסלני הנבחרת

מאת משה כהן

שחקני נבחרת ישראל בכדורסל יזכו בפרס של 4 ימי חופשה במלון של 5 כוכבים – כך נמסר אתמול בישיבת נשיאות איגוד הכדורסל שהוקדשה לסיכום מסע הנבחרת לספרד.

יו"ר המשלחת לספרד, עו"ד שמעון מזרחי, מסר דו"ח חיובי על המסע. הוא מתח ביקורת על כך שרעייתו של לאבן מרסר הגיעה לספרד ללא ידיעתו.

בסוף אוגוסט ייערך נשף גדול שבו יפרדו ראשי האיגוד מהמנהל המקצועי של הנבחרת, עמידם שפירא ויעניקו גביעי הוקרה לשחקנים המצטיינים של הנבחרת.

יו"ר הועדה המקצועית איתן חפר ציין בסיפוק בישיבה שהתוכנית להכנת הנבחרת לקראת מוקדמות גביע העולם, אליפות אירופה דרגה ב' ואליפות העולם, הצליחה כעל המצופה. „כעת מצפה לנו משימה קשה של שבירת היישגים". סיכם חפר את דבריו.

הועדה המקצועית של איגוד הכדורסל שמעה ממאמן הנבחרת צבי שרף ועוזרו משה ויינקרנץ דו"ח מפורט על מסע הנבחרת.

שרף שיבח את רוב השחקנים. הוא ציין את אישיותם החיובית של ארי רוזנברג, האריה לאסוף, מיקי ברקוביץ ולאבן מרסר.

הוא סיפר שהבעיות העיקריות של הנבחרת בספרד היו הגעגועים של השחקנים הביתה והעומס הרב שהוטל על השחקנים.

ויינקרנץ הביע דאגה מבעיית השחקנים הגבוהים בנבחרת. הוא ציין שאין מחליפים מתאימים למרסר בן ה־29 ולאסוף בן ה־33. הוא הציע להתרכז בעתיד בהבאת שחקנים גבוהים לנבחרת.

ראוי לציין שחוזה העסקתם של שרף וויינקרנץ באיגוד הכדורסל הסתיים, ועדיין לא הוחלט באופן רשמי על המשך העסקתם.

אמש אמר שרף: „לאחר שנת עבודה ללא מנוחה אני זקוק למנוחה, כיוון שבעוד חודש עלי [illegible]

אובט: אדינבורו במקום ישראל

ראשי איגוד האתלטיקה עשו מאמץ גדול להביא לאליפות היובל, שתיערך מחרתיים וביום א', כוכב מהשורה העולמית הראשונה.

הבחירה נפלה על הבריטי המצויין סטיב אובט, אלוף אולימפיאדת מוסקווה, שלא נכלל בנבחרת הבריטית למשחקי חבר־העמים הבריטי באדינבורו. הישראלים שיגרו, איפוא, מכתב – הזמנה להתאחדות הבריטית והתחייבו, כמובן, לשאת בכל ההוצאות.

התשובה הבריטית הגיעה במברק: „מצטערים, אובט נכלל ברגע האחרון בנבחרת". באיגוד ייאלצו, לפיכך, להסתפק באתלטים ידועים פחות, שיצטרכו למשוך את הישראלים לשפר את הישגיהם.

מפגש מרגש יפתח הערב חגיגות היובל של הא"ק

מאת ניסן פרידמן

מה המשותף לדוד טבק, אסתר רוט־שחמורוב ודליה נבות? שלושתם זכו באליפויות ישראל במקצועות שונים באתלטיקה קלה והעמידו שיאים לאומיים ראויים לשבח. כל אחד מהם שייך לדור אחר, אך שלושתם אמורים להיפגש הערב במסגרת מפגש אלופי כל הזמנים באתלטיקה.

המפגש המרגש במלון רמת־אביב אמור לפתוח את חגיגות היובל של ענף האתלטיקה בישראל. האירוע יכלול מפגש חברים ותכנית אמנותית.

„לא היתה זאת מלאכה קלה להשיג את אלופי 50 שנות הענף", אמר דוד סעידי, יו"ר הועדה המארגנת של אליפות ישראל ה־50, „רבים שינו כתובות ואף עברו לגור בחו"ל. הנשים כמובן, שינו את שמות המשפחה. אך המאמץ היה כדאי כדי לראות מפגש של כוכבי עבר נשכחים עם הכשרונות הצעירים של ימינו".

יו"ר איגוד האתלטיקה, אריה סלוצקי, הוסיף ואמר: „מעבר למפגש החברים היפה כשלעצמו, אנו מקווים ליצור אווירה ציבורית חדשה שתועיל לפיתוח הענף בעתיד. אנו מקווים שהחברים הותיקים יחושו עצמם שותפים ושייכים לענף, ויוכלו לתרום בעתיד".

בנוסף לאירוע הזה "בונים" בענף על הועד הציבורי החדש למען קידום האתלטיקה בראשותו של האלוף במיל. אהרון דורון. הועד הוקם במסגרת חגיגות היובל, ובין חבריו אישי ציבור שונים, שיפעלו לשיפור התדמית והתנאים של הענף.

דליה ושבעת המקצועות

האתלטית המצטיינת, דליה נבות, כבר סברה שיא מיוחד, למרות שאליפות ישראל ה־50 תיפתח רק במוצאי־שבת. נבות נרשמה לשבעה מקצועות שונים, ואם לא יקרה לה תקר, היא תשתתף בכולם במהלך שני ימי התחרויות.

שבעה המקצועות של נבות הם: ריצות 100 מ', 200 מ' ו־100 מ' משוכות; הדיפת כדור ברזל, הטלת כידון, קפיצה לגובה ולמרחק.

הכוכבת, מעבר להשגת תוצאות טובות במקצועות אלה, היא להתאמן לקראת התחרויות קרב 7, הצפויות לנבות בקרוב. נבות, הפכה את קרב 7 למקצועה העיקרי. בספטמבר תשתתף בתחרות קרב 7 בבלגיה, סוודיה, שם קבעה את שיאה אשתקד, והיא מקווה לשבור הפעם את השיא.

לפני כחודש סיימה נבות במקום השני באליפות שוויץ הפתוחה, אם כי לא שיפרה את שיאה, הפגינה שליטה טובה בכל מקצועות הקרב.

האורחים: „חם מאד"

אהרונר האתלטים האורחים, שהוזמנו על ידי איגוד האתלטיקה כדי להשתתף באליפות היובל [illegible] להגיע ארצה בשעות הבוקר המוקדמות.

בסך הכל יטלו חלק בתחרויות חמישה עשר אורחים ממערב־גרמניה, דנמרק, בלגיה, אנגליה וארה"ב. הבולטים ביניהם כמובן שלושת קופצי המוט האמריקאים, טים ברייס, סקוט דייוס ושרי מרפיג.

בין הנשים בולטות רצות ה־1500 מ' המצטיינות מדנמרק, טינה קרסט (4:10.20 ד') וגיטה קרלסרוה (4:19.00 ד'), שעשויות לדחוף את הישראליות להישג טוב.

האורחים ערכו אתמול אימון בהדר־יוסף ותגובתם הראשונה היתה: "חם מאד..."

הוקמה עמותה בהפועל חיפה

מאת אברהם ציבין

מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן, דאג בשבועות האחרונים להקמת עמותה לקבוצת הכדורגל של הפועל חיפה, בדומה לעמותה שהוקמה אשתקד למחלקת הכדורסל.

חברי העמותה החדשה חתמו על ערבויות אישיות לגבי הניהול הכספי של מחלקת הכדורגל, כפי שעשו אנשי הכדורסל. מקום שבכך לא יווצר נטל כספי על מועצת הפועלים, וימנע גרעון כספי כבד, שהעיק בעבר על הפעולות השוטפות של המועצה.

אם בכל זאת תיכנס העמותה לגרעון, ישולם החוב על ידי חבריה שווה בשווה. זהו סיכון היהמור, אך החברים מאמינים כי ניהול תקין יגרום לשיפור המצב הכספי.

דורון קימלוב ימשיך לעמוד בראש עמותת הכדורסל, ואילו אבי סוסמר יעמוד בראש עמותת הכדורגל. שתי המחלקות כבר פתחו במבצע הפצת מנויים לעונה החדשה ואיסוף תרומות.

קבוצת הכדורגל של הפועל חיפה תצא בקרוב למחנה אימונים במערב־גרמניה.

● צדוק אברהמי, שוער מכבי חיפה לשעבר חתם על חוזה בשורות בית"ר נהריה, שעלתה השנה לליגה הארצית. בכך ימשיך אברהמי את טיולו צפונה, לאחר שאשתקד הגן על שער הפועל עכו.

● יצחק אנגלנדר יאמן בעונה הקרובה את קבוצת הפועל חדרה. יחד עימו עבר מהפועל חיפה, [illegible]

חולקו הגביעים לקבוצות הזוכות

הקשר הצעיר של הפועל ת"א, ליאור ברנס, ומזכיר האגודה, צחי אשכנזי, קיבלו אמש את מגן האליפות לעונת 1985/86, בשם קבוצתם, בערב חלוקת הפרסים המסורתי של ההתאחדות לכדורגל במרצאות מלון רמת־אביב.

בטקס נאמו יו"ר ועדת הספורט של הכנסת, ח"כ פנחס גולדשטיין, יו"ר ההתאחדות לכדורגל, שאול סוירי וסגניו עזריקם מילצ'ן ואריה קימר.

בטקס נכחו נציגי כל הקבוצות שזכו באליפויות וגביעים, החל מהבוגרים (הפועל ת"א ובית"ר ירושלים) וכלה בילדים. [illegible]

מענקים כספיים לאליפות הפועל

תעודות הוקרה והענקים כספיים בסכום של יותר מחצי מיליון ש"ח יוענקו ל־242 אלופות של הפועל בכל ענפי הספורט ובכל הגילאים.

הטכס ייערך ב־ 24 באוגוסט, בבית הקיבוץ הארצי בתל־אביב, בהשתתפות מחזיק תיק, הפועל, בועדה המרכזת, יעקב י' שי, גיזבר ההסתדרות, ארתור ישראלוביץ, ומזכ"ל הפועל, יצחק אופק.

קבוצת הכדורגל של הפועל תל־אביב, אלופת המדינה, תקבל את המענק הגבוה ביותר בסך 20 אלף ש"ח. הפועל, לוד, העולה לליגה הלאומית, תקבל 15 אלף ש"ח ושתי העולות לליגה הארצית, הפועל, דימונה והפועל, בית־שאן יקבלו 10,000 ש"ח כל אחת.

סכום של 10,000 ש"ח תקבל גם כל אחת מאלופות הליגה הארצית בכדורסל : בין הגברים, הפועל ירושלים הפועל, „איתן" גבת ובין הנשים – הפועל גלבוע. הפועל בת־ים – אלופת המדינה ומחזיקת הגביע בכדורעף – תקבל 10.000 ש"ח והפועל, בעמק, אלופת המדינה, הפועל כתיים מחזיקת הגביע לנשים יקבלו 7500 ש"ח כל אחת.

מכבי חיפה לא תרוץ אחר זאהי ארמלי

אגודת מכבי חיפה לא תרוץ אחרי זאהי ארמלי, אך אם יחצה בכל זאת לשחק בשורות הקבוצה בעונה הקרובה, הדלת תהיה פתוחה בפניו, והוא יוכל לחזור בתנאים של האגודה הידועים לו.

זו ההחלטה המתגבשת במחלקת הכדורגל של מכבי חיפה, בעקבות המכתב החריף ששיגר ארמלי לאגודה באמצעות עורך־דינו, פרג' סלמאן.

במכבי חיפה טוענים כי גם בפגרת אשתקד שקלו אם להמשיך את החוזה עם החלוץ ארמלי, או לאפשר לו ללכת לדרכו. לדעת גורמים בהנהלה מרכזי בתביעות כספיות לא מקובלות בכדורגל הישראלי, ולטענתם, אם היה ארמלי מקבל את הסכומים שדרש, לא היה מנסה לעזוב בטענות חברתיות או מקצועיות.

אותם גורמים מבהירים כי ארמלי רשאי לחפש קבוצה אחרת, ואם יחליט לחזור בכל זאת, לא יזכה בשום סעיף חריג, שאינו מקובל בחוזים של שחקנים אחרים.

האפשרות שארמלי לא ימשיך במכבי חיפה, עשוי לגרום את המו"מ עם מכבי בית"ר ירושלים, אודי מלמיליאן, ואף להעניק לו תאוצה רבה יותר.

יחד עם זאת קיימת עתה במכבי חיפה מדיניות להעלות לסגל הבוגרים כשרונות בולטים ממחלקת הנוער. על הבולטת מלך שערי הליגה לנוער, איתי מרדכי וצעירים נוספים.

ויינקרנץ יוצא לאתר כדורסלן חיזוק להפועל ת"א

מאת משה כהן

מאמן קבוצת הפועל ת"א משה ויינקרנץ עומד לצאת היום לארה"ב כדי לאתר שחקן חיזוק עבור הפועל ת"א.

נודע שהמגמה היא להחתים שחקן בעל שעור־קומה.

עדיין לא ידוע לאיזה שחקן זקוקה הפועל ת"א, שכן אם ולוטיקמן ישחק בקבוצה יוחתם שחקן ציר. אם ולוטיקמן ישחק בחולון ינסו ה„אדומים" למצוא שחקן חוץ מצטיין.

תוצאות מעולות באתלטיקה קלה נקבעו בתחרות בפאריס

תוצאות מצויינות נקבעו בתחרות הבינלאומית באתלטיקה בפאריס.

רץ המשוכות האמריקאי אנדרו פוס, קבע את הישג השנה ב־400 מ' משוכות – 47.66 שנ' וזכה בנצחון 113 רצוף, מאז הפסד לגרמני האראלד שמיד ב־1977.

האלוף האולימפי והשיאן העולמי בריצות הארוכות, המרוקאי סעיד אוויטה, שב למסלול לאחר שהחלים מפציעה וניצח למרחק 3000 מ' – 7:42.32 ד', זמן הרחוק מהשיא העולמי של הקנייאתי הנרי רונו מ־1978 והעומד על 7:32.1 ד'.

השיאן העולמי בריצת 100 מ', ואלוף עולם ב־200 מ', קאלווין סמית מארה"ב, גמא 200 מ' ב־20.29 ש' וקבע שיא איצטדיון חדש של ג'אן בואן.

הצרפתי סירדי ויג'ירון קפץ במוט לגובה 5.90 מ' וכשל בנסיונו לשבור את השיא העולמי של הסובייטי סרגיי בובקה (6.01), כשהרף היה בגובה 6.02 מ'. שני היה בן ארצו פיליפ קולט, שקפץ 5.85 מ', לפני בעל ארד אולימפית, ארל בל מארה"ב 5.75 ואלוף אולימפיאדת 1980, הפולני־גרמני ולאדיסלאב קוזאקייביץ', שקבע שיא מערב־גרמני – 5.70 מ'. שיאו האישי עומד על 5.78 מ' אותו קבע לפני שש שנים במוסקווה.

הצרפתי סטפן קאריסטאן, ניצח ב־110 מ' משוכות בזמן של 13.33 שניות (השיא האירופי - 13.28) והקדים את האמריקאי מילאן סטיוארט 13.37 ש'.

האלופה האולימפית ב־400 מ' משוכות, המרוקאית נואל אל מוטאוקיל, סיימה רביעית (57.71). המנצחת היתה סנדרה פארמר מג'אמייקה שקבעה 56.66 שניות.

הרומניה מאריציקה פוזיקה, כשלה שוב לשבור את שיאה העולמי של האמריקאית מרי דקר־סלייני במייל, כשקבעה זמן של 4:20.89 ד' השיא העולמי – 4:16.71 ד'.

הרץ האנגלי סטיב אובט, החולים מפציעה ברגלו שנגרמה לו בשבוע שעבר בבית, ניצח למרחק 1500 מ', בזמן מעולה – 3:34.50 ד', לפני האוסטרלי מייק הילארדס 3:34.68 ד'.

אובט ידוע במשחקי חבר העמים הבריטי למרחק 5000 מ', כשיריבו העיקרי עשוי להיות הניו־זילנדי ג'ון ווקר.

עריק מצ'כיה לארה"ב

שחקן הוקי־קרח צעיר, מיכאל פיבונקה בן 20, אמר בוושינגטון, כי ערק לארה"ב וישחק שם בקבוצת הוקי־קרח המנצית על הליגה הלאומית.

פיבונקה נימק את עריקתו מכמה סיבות אישיות. „כל שאיפתי לשחק הוקי בליגה הלאומית של ארה"ב שהיא הטובה ביותר בעולם".

יחד עמו ערקה גם ארוסתו. הוא לא הסביר כיצד ערק מצ'כיה. משרד ההגירה של ארה"ב ושגרירות צ'כיה לא הגיבו.

למונד שומר על יתרון גדול

לרוכב האופניים האמריקאי גרג למונד בן ה־25 יתרון ניכר ב„טור־דה־פראנס" בתום הקטע ה־19 כשנותרו ארבעה קטעים.

ללמונד יתרון של שתי דקות ו־43 ש' על השני בדירוג הכללי, הצרפתי ברנאר הינו, בעוד שאורס צימרמן השלישי בדירוג מפגר ב־4:11 ד' אחר למונד.

בקטע ה־219 למרחק 179.5 ק"מ ניצח הספרדי חוליאן גורוספה, בזמן של ארבע ש', 36 ד' ו־15 שנ'.

האיטלקיה מריה קאנינס מוליכה בתום הקטע ה־11 לנשים כשהיא מקדימה ב־13:43 ד' את הצרפתיה ג'ני לונגו.

קפלן ויעקובוביץ במקום הרביעי בשיוט בבלגיה

השייטים אלון קפלן וגל יעקובוביץ מהפועל גינוסר סיימו במקום הרביעי מתוך 72 מפרשיות מדגם 420 בתחרות "גביע מוכה", שנערכה בבלגיה.

רן מאירוביץ ואורן מיורצ'יק הגיעו במקום החמישי; יצחק סוויסה והבן אלון – מקום תשיעי; אבינועם אמיר ודוד אליבי – מקום עשירי; רן וניר שטול – מקום 11.

הישראלים ישתתפו עתה באליפות־העולם לנוער, שתיערך באותו מסלול.

הנכים מישראל לאליפות העולם

מאת א. תשובה

משלחת ספורט הנכים של ישראל יוצאת היום לאנגליה כדי להשתתף באליפות העולם, שיחלו ביום א' בסטוק מנדוויל.

המשלחת הישראלית כוללת 32 ספורטאים מבית אילן וצה"ל, שישתתפו בתחרויות הכדורסל לגברים ולנשים, אתלטיקה קלה, שחיה, טניס שולחן וקליעה. בהרכבה של המשלחת כלולים הפעם כמה ספורטאים, שזויה זו להם הופעה בין־לאומית ראשונה.

באליפות יטלו חלק כ־600 ספורטאים מ־35 מדינות.

שפירא ישחק רק בהפועל

מאת אשר גולדשלגר

דורון שפירא, כדורגלן הפועל חדרה, יעבור רק לקבוצת הפועל. כך סוכם אתמול בין מחזיק תיק הפועל במועצת פועלי תל־אביב אלי מילר לבין מזכ"ל הפועל, יצחק אופק.

מילר התריע אתמול על האפשרות, ששפירא עשוי לעבור לקבוצת מכבי תל אביב והורה לשוחח עם מזכ"ל הפועל יצחק אופק.

המו"מ בין הפועל חדרה לבין הפועל תל־אביב בדבר העברתו של שפירא מתנהל עדיין על מי־מנוחות. אולם על פי הבטחת ראשי הכדורגל במרכז הפועל יכולים בהפועל תל אביב להיות שקטים. שפירא לא יעבור לקבוצת מכבי.

שלושה עזבו הפועל פ"ת

שלושה מכדורגלני הפועל פ"ת לא ימשיכו בעונה הקרובה בשורות קבוצתם. הראשון שיעזוב את הקבוצה הוא המגן הותיק ציון יוסף. אח"כ יעזוב את המועדון רונן הלל שבעבר הוצב ברשימת העברות. שחקן שלישי, חיים בן־שאנן, כבר חזר לקבוצה האם שלו הפועל באר שבע.

חבר הנהלת הפועל פ"ת אמר אמש כי קבוצתו נערכת לקניית מגן וקשר אולם במצב שנוצר לא ידוע מי הם המועמדים הפוטנציאליים. פ"ת כבר הורידה להחזיר לשורותיה את השוער גיא לוי. הקשר פנחס שכטר ששיחק בעונה האחרונה בקבוצת הפועל מרמורק.

ולוטיקמן עשוי לעבור היום לחולון או לת"א

מאת משה כהן

פרשת ה„ליקמן" עשויה להגיע היום לקיצה בדיון שיערך בבית המשפט המחוזי בחיפה.

קבוצות הפועל ת"א וחולון טוענות ל„בעלות" על הכדורסלן המצטיין.

ולוטיקמן חתום על חוזה עם הפועל ת"א, אך לחולון יש אופציה להאריך את חוזהו לעוד עונה בתנאי ששכרו יושווה על־ידה לכל הצעה של קבוצה אחרת. בשבוע שעבר הסכימה חולון להשוות את שכרו להצעת הפועל ת"א.

הולצמן ימשיך לאמן נבחרת הנשים בכדורעף

הנהלת איגוד הכדורעף החליטה אתמול, בהעדר מועמד אחר, להמשיך ולהעסיק את אבי הולצמן כמאמן נבחרת הנשים לתקופה של שנה נוספת. תחילה קיוו באיגוד להעסיק מאמן לכמה שנים שייבנה נבחרת חדשה, אולם בהעדר מועמדים בעלי רמה, הסתפקו חברי איגוד הכדורעף בהולצמן שאגב ייאמן גם את הפועל סדר מהליגה הלאומית בכדורעף.

הנהלת האיגוד אישרה את משה אלפיה כמנהל נבחרת הנשים בכדורעף. אבנר מילמן מונה לנהל נבחרות הנערות בכדורעף.

פינה חמה ללב"י

הקרן למען בטחון ישראל

22.7.86

השבוע ★★★

★ **התרומה הגבוהה**
מעזבונה של הגב' שושנה שרף ז"ל
4,101 ש"ח

★ **התרומה המרגשת**
משפחת גדיש מירושלים תרמה מכספי פרס השלטון המקומי למר יוסף גדיש ז"ל
750 ש"ח

★ **התרומה הצעירה**
תלמידי חטיבת הביניים בן־גוריון פתח־תקוה
448.93 ש"ח

היום יותר מתמיד- תן לבך ללב"י

קרן לב"י: רח' ד' (ארלא) 17, הקריה, תל-אביב 64734

בית ליסין

„גיסתו של גולדין" / תיאטרון באר שבע, הצגה אקסטאלית הערב ב־20.30

„עד כאן" מופע ראיונות פומבי של קול ישראל, מנחה: שלום קיטל הערב ב־21.00

„זוג פתוח" / עם יונה אליאן ושושן גבאי הערב „נחמני" ב־21.00, מחר ו' 25.7 „שביט" גבעתיים ב־22.00, מוצ"ש 26.7 מופת ראשון לציון ב־21.00, ב' 28.7, ג' 29.7 בית החייל ב־21.00

„כולם חיו בני חוץ מנעמי" / ההצגה הכי מצחיקה בעיר, הצגות אחרונות מחר ו' 25.7 ב־21.00, מוצ"ש 26.7 ב־20.30
מרים גבריאלי ב**„שש שעה רקובה"** מחר ו' 25.7 ב־21.00

„חצר אחורית" / מופע קברט עם מנחם עיני מחר ו' 25.7 ב־23.30

„מזבוב ועד פיל" / לילדים מסיפורי ע. הלל שבת 26.7 ב־11.30

סי היימן **„ערב שבדרך"** / מוצ"ש 26.7 ב־21.00
„עוגה, עוגה, עוגה" / א' 27.7, ב' 28.7, ג' 29.7, ד' 30.7, ה' 31.7 ב־20.30

„מרתף הג'אז" בערב כאז תי עם הזמרת עתליה פניאל, בהשתתפות: אמיל רם קונטרבס, ג'אש גרינשטיינקורן – סקסופון טנור, ריק בירמן – פסנתר, אהוד פניאל – תופים, מאיר אלוני – רקדן סטפס

יפה ירקוני שרה ומארחת / ד' 30.7 ב־21.00
הסרט **„לא מאוחר לאהוב"** של הבמאי הספרדי הנודע קרלוס סאורה בהקרנת בכורה ארצית כל ערב ב־23.15 ו' גם ב־14.30.

ויצמן 34 (כיכר המדינה) תל־אביב
טל הקופה: 216653 ,257966
חניון מרווח פתוח לקהל. הסדר מיוחד למנויים

קרא מחר ב„מעריב של שבת" ובמוסף הצבעוני „סופשבוע"

מעריב וסופשבוע

פסגה בהרי אטלס
מאת סופרי „מעריב"

2000 שנה של יהודי מארוקו
מאת שמואל שגב

הרמטכ"ל הבא: המועמדים
מאת עמוס גלבוע

ביקורו של ג'ורג' בוש
מאת עפרה ישועה־ליית

קרב המוחות: קספרוב נגד קרפוב
מאת שאול הון

אריה והשועלים, דיוקן בכיפה סרוגה
מאת אבי בטלהיים

קיבוצניקית בסודאן, גן־עדין, גהינום
מאת יעל פז־מלמד

חנה לסלאו. זפטה כפול שבע
מאת תלמה אדמון

איל מגד, אנטי מאצ'ו
מאת מיכל קפרא

אוספים בובות לאיוואן האיום
מאת אלכס דורון

השטח הפרטי של גאולה כהן
מאת נורית ברצקי

סימני נפט – מדור סאטירה

במדור לספרות: ב"א בתמוז – ח"נ ביאליק
★
משאל קפקא ★ מה קורא גונדר סוויסה

פוסטר צבעוני בטיול סופשבוע לקרמיקה הארמנית
מאת נילי פרידלנדר

המדורים הקבועים של יהונתן גפן, מאיר עוזיאל, יהודית חנוך, מאו"ל, תמר אבידר, יגאל לב וגבריאל שטרסמן
●●●
כמו כן מצורפים המוסף לבידור „שבוע טוב" כולל „מעריב לילדים" והמוסף לצרכנות „שווקים"

תסתכל מה קורה מחר ב„מעריב"

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית [illegible]

חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
[illegible]

הועדה המקומית לתכנון ולבניה עומר
[illegible]

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון
[illegible]

קולהאס כאן ועכשיו

מאת מירי פז

העולם חייב היה לברך את זכרו של סוחר הסוסים ישר־הדרך מיכאל קולהאס, אילמלא הגזים במידה טובה אחת: רדיפת צדק בכל מחיר. בשם הצדק האבסולוטי, אחיה־תאומה של הנקמה, העלה ערים שלמות באש וזרע הרס וחורבן נוראיים. סיפורו של מיכאל קולהאס מתחיל בקנוניה שקשרו נגדו בעל אחוזה אחד ומנהל המשק שלו. מעשה מושחת ואף לא חוקי: בתואנת שווא עצרו את סוסיו של קולהאס, קצת התעללו בהם עד שכחש בשרם ואף במשרתו הטוב של קולהאס פגעו. אך לא איש תם וישר כקולהאס ישלים עם עוול ועלבון. קם ותבע את בעל האחוזה, אך רשויות השיפוט לא תמיד נקיות הן מפניות בלתי־נמנעות, וכך חברותם של שניים ממקורביו של בעל האחוזה ברשות השופטת היא המעכבת את ביצוע פסק הדין.

כיוון שהצדק לא נעשה על פי חוק, נטל קולהאס את החוק בידיו ויצא למלחמת חורמה נגד העוול ובעד עשיית צדק.

את סיפור המופת של **היינריך פון קלייסט** עיבד לבמה **ג'יימס סונדרס** ותירגמה לעברית **רבקה משולח**. בימים אלה הוא עולה על במת תיאטרון הקאמרי בבימויו של **אילן רונן**. הסיפור, שנכתב לפני 175 שנה, רענן כיום כביום כתיבתו. פון קלייסט חי בתקופת כיבושיו של נפוליאון. הוא שנא את נפוליאון, מיציריה של המהפכה הגדולה, הצודקת, ואף היה שותף לנסיונות לעורר מלחמת שחרור מעול האימפריאליזם הבונפארטי. לתוך הטקסט המקורי של פון קלייסט שורבבו בהצגה משפטים שכמו נלקחו מפרוטוקול של ישיבת קבינט בנושא הפרשה. למשל, ההצעה לחון את קולהאס לפני הבאתו למשפט. איזכור אחר הוא חיבתם הנודעת של מנהיגים לאינטליגנציה. במחזה, מתעב השליט את האינטלקטואל התורן, אך הוא יודע ש„צריך את האינטליגנציה".

אילן רונן אומר שכשהחל לעבוד על המחזה הקביל את הדילמה שבו לוויכוח הציבורי שהתעורר כששוחררו המחבלים. אפשר לפגוש מיכאל קולהאסים בהזדמנויות תכופות. רונן מזכיר מה שכתבה דליה רביקוביץ בביקורת הטלוויזיה שלה בעקבות הראיון עם אסא קדמוני. היא כינתה אותו „קולהאס של שנות ה־80".

רות דר עיצבה את הבמה והתלבושות בשחור־לבן דרמטי ו**יהודית גרינשפן** עיצבה מסכות המעטרות את פני חייליו של קולהאס, הנשמעים לקריאתו ומצטרפים למלחמת הקודש הנוראה שלו. המסכות מעוצבות בצורת גולגלות־מוות. **דן הנדלסמן** הלחין את המוסיקה המזכירה את תקופת הסיפור ובתזמורת יש חלילנית שגם מנגנת בקרן מיוחדת, אופיינית לתקופה. בצוות השחקנים הגדול **יוסף כרמון** (קולהאס), **סנדרה שדה** (אשתו), **אילן דר** (בתפקיד כפול: לותר במערכה הראשונה ועורך הדין של קולהאס – בשניה), **אורי לוי, ראובן שפר, יהודה מור, קרול מרקוביץ, רמי ברוך, יוסי קנץ, יהויכין פרוזדלנדר, שמואל פאטאן, יוני פריור, מאיר דיין ודוד שמול.**

חדוות ההתייפחות בצוותא

קולנוע

מאת יגאל משיח

„הצבע ארגמן" – קולנוע „בת", ת"א, „אורי", ים, „רבינת"

„הצבע ארגמן", מלודרמה זכת דמעות, תוכיח שרב (כמו „זכרונות מאפריקה") את אולת ידה של הביקורת מול אהבת הבכי. האולם היה מלא: סביבי ישבו עשרות גברות שבאו להתייפח במיזוג אויר וקיבלו תמורה מלאה לכספן. יש משהו מהנה מאוד אני מניח, בהתייפחות קולקטיבית ברשות הרבים, אולי כמו צחוק בצוותא, אם כי פומביותו של זה קשורה בעיני עם ההומור הרבה יותר מאשר משיכות האף עם המלודרמה. כך או כך, „הצבע ארגמן" הוא שמאלץ דל שכל, מסוג סרטי היתומים האיטלקיים שהיו פופולריים בתחילת שנות החמישים ואחר־כך נתגלגלה רוחם היבבנית אל מלודרמות הוליוודיות מסוג „חיקוי לחיים", שעד היום נחשב, לדעת כל דודותי, לסרט הטוב ביותר שראו בחייהן, ואלה שזכרונן עוד צלול מזכירות את סצינת הקינה בכנסיה עם הזמרת הכושית מהליה ג'קסון שקנתה שם את עולמה.

אנלוגיות אלה אינן מקריות. גם שמאלץ רפה מוח זה נגמר כמו מחזמר בכנסיה והכל סולחים לכולם בסגנון „ספינת השעשועים" שמן הסתם היתה המקור האתנוגרפי החשוב ביותר של סרט זה. אין לי ספק כי גם „כרמן ג'ונס" ו„פורגי ובס" של פרמינג'ר תרמו להשראה. זו האירוניה. שפילברג, מלך הבידיון, שיצא לטהר את שמו מטוניטין הבמאי מהפרבר העשיר, ממציא לנו סגה על חיי כושים באלבמה של תחילת המאה כחוזה סרטי „דוד תום" הנלעגים של פרמינג'ר, אם כי לזכותו של הבמאי הגרמני עוד ניתן לומר שבסרטיו לא נראה הצוות כולו כאילו ירד מהעצים לעשות העוויות קופים מול המצלמה.

„הצבע ארגמן", שהעליב מאוד את השחורים בארצות־הברית מצייר לנו עולם כושים הייתי כאשר אהב הקולנוע האמריקאי – חסרו רק סורגים לפני המסך. באחד הקטעים לקראת סוף סרט זה (שאינו נגמר לעולם) מצהירה אשת ראש העיר הקריקטורית על אהבתה לשחורים. צדקנית לבנה שמאחורי הצהרותיה מסתתר תעוב לא מודע, מייצגת את צדקנותו הצבועה של הבמאי, שבעיני היא גרועה הרבה יותר מגזענות גלויה. בסרט שלם ממציא לנו שפילברג „פולקלור" כושי למען הקופה: שמאלץ, סקס, גילוי עריות ואכזריות, אבל בשליש האחרון הוא נזכר פתאום בחובותיו לליברליזם ותוקע לנו בלי הבנה סלט של סיסמאות שיחרור, אחוה ושורשים שהצחיקו להפתעתי גם את המתייפחים.

ווּפי גולדברג

הסיפור (על־פי רב מכר בשם זה) הוא סיפור יתומים: אב אכזר, אחיות אוהבות, בעל רודני ותהפוכות החיים, הכל כמו בסרטי הטלוויזיה בימי שישי אחר־הצהריים. היה היו שתי אחיות, סילי ונטי, מכוערת ויפה. אבא הרע שכב עם סילי המכוערת ואחר־כך נתנה אלמן האכזר (דני קלובר). את נטי, האחות הצעירה, שומר האבא לעצמו אבל זו בורחת מהבית אל אחותה הנשואה ושם מנסה הבעל לאנוס אותה, סופג בעיטה באשכיו ומגרש אותה מהבית בסצינת אכזריות צרחנית מדי. „לא תיפגשו לעולם", מבטיח הבעל שזוממו לא עלה בידו וסיפור הסבל המתוק מתחיל: הרבה שקיעות חורפיות, והרבה מעשי התעללות באשה (ווּפי גולדברג), קומיקאית נפלאה שנבחרה לדעתי לתפקיד זה גם בגלל דמיונה לאי.טי.

כדרך המלודרמות משמשת העלילה אמתלה להרבה קוסמטיקה קולנועית: צילומי חוץ ופנים פעלולניים רוויי אור והמצאות, שמכוחם נראה „הצבע ארגמן" בחלקו כמו אמצעי המחשה ליתרונות צבעי קודק. ובאין סיפור עם השתלשלות מותחים את השילדה. הבעל ממשיך לענות את סילי הטובה, זו ממשיכה לקבל את גודלה המר בהבעות אי.טי. חסרות ישע ובין המהלומות נכנסים ויוצאים הרבה טיפוסי משנה. הסיפור מסתיים ומתחיל אחת לחצי שעה הכל כמו בסידרת טלוויזיה בבוקר האמריקאי, לקול שואבי האבק.

במלודרמה, כמו במלודרמה, המציאות בעשר הדקות האחרונות איננה מה שהיתה רוב הסרט וכל החוטאים חוזרים למוטב לצלילי מוסיקת רקע (קווינסי ג'ונס). הבנים האובדים חוזרים מעבר הים ובפיהם שפת אמא אפריקה. האב האנס לא היה האב. ולכן בני בתו אינם אחיה של האם. גם הבעל הרשע מתנהג פתאום כמו אברהם לינקולן ולכל היתומים נמצאים הורים לגיטימיים. הללויה. הגיע רגע השיר בכנסיה והפגישה הסופית שאינה אלא חזרה במהופך על סצינת הפרידה באי.טי.

טוב יעשו אוהבי „זכרונות מאפריקה" אם יתכחשו לביקורת זו.

לקראת שידור

יותר פיטר מצ'ייקי

מאת אמיר רותם

„בכוח התוקף", סרט הטלוויזיה של ערב שבת

האירוניה של הרוע. ראש עיריית כרמל שעל־הים, קליפורניה, עיירה בת 4,800 תושבים, 200 קילומטרים מסאן פרנציסקו, מגלם שוטר פנאטי המכסה לעצמו כנופיה הזוממת לחטוף את ראש העיר. הכל קורה בסאן פרנסיסקו. אותם ימים של הסך במודעות עצמית בהם רץ קלינט איסטווד לראשות עיירת מגורין, הביאו רווחה לעורכי העמודים הפנימיים בעיתונים אינספור בכל רחבי העולם וימשיכו לרדוף אותו עד יומו האחרון. איסטווד ניסה להוכיח שהארי „המזוהם" קלאהן הוא רק דמות אליה הוא נכנס כדי לממן את הלימודים של הילדים ובעצם הוא בחור לא רע, ויצא מזה קורית.

קודם לכן בנה לעצמו איסטווד (56) את שמו דווקא בנסיעות לאיטליה. הוא היה הגיבור השתקן של מערבוני הספגטי של סרג'ו לאונה, אחר כך בעזרת ידו המקצועית של דון סיגל ביסס את עצמו כאחד מכוכבי הקופה הגדולים ביותר. ב־1971 היה לבמאי („מיסטי"), הקים חברת הפקה עצמאית, ניסה לפתח את דמויותיו, אך המשיך להצטיין בעיקר בהארי קלאהנים. קלאהן הוא אלמן המקריב את חייו הפרטיים כדי לבער ללא עזרה חוק את הרע מרחובות עירו. דמותו של קלאהן שימשה מקור חיקוי של לא מעט גיבורים בסרטים וסדרות טלוויזיה, כך גם הסביבה בה פועל הלוחם הבודד: חברה מבועתת הנמצאת בין אימת חלאת הפושעים לצמתת השחיתות הפוליטית.

„בכוח התוקף" (76') הוא השלישי בסדרת סרטי „הארי המזוהם". כאן מנסים להצמיד להארי שותפה, שוטרת (טיין דיילי), כדי להסיט אותו ממטרתו. אלא שזו, כידוע, מקשה את האמצעים.

בקרוב

מאת אמיר רותם

חתום בנשיקה

מעריין אלמוני. במאי: דייוויד גרינוולט. ארה"ב 1985. קולנוע לימור, ת"א.

יחד עם האבטיח והמלון, גם סרטי הנעורים יכולים להיחשב לתוצרים בלתי נמנעים של העונה הזו. נעורון זה בא להלל את כוחה של המילה הכתובה, כמעט תשדיר שירות למכתבי השרשרת המאגיים המבטיחים לקשור את המשתתף בהם לעושר. המכתבים המדוברים כאן הם מכתבי אהבה. מייקל החתיך אוהב את דבי החתיכה ומיודד עם טוני הפחות חתיכה. דבי צמודה לחתיך אחר, מבוגר יותר. לדבי ומייקל הורים (פחות חתיכים) מיודדים. מייקל מקבל מכתב אהבה ומקווה שהוא מדבי. הוא פונה אליה ישירות ונדחה. בעזרת טוני הוא שולח אליה מכתב (אותו משכתבת טוני) ואז דבי מתרככת. כשסיפור האהבה החתיכי אמור להגיע למימושו הפיסי משהו משתבש, מייקל מגלה שאהבתו נתונה בעצם לטוני ומנסה להספיק לגלות לה זאת לפני שהיא יוצאת להפלגה בת שנה. גם פרק ב„שושלת" היה מסתפק בסיפור נפל זה, אך במסך הגדול עסקינו ועל כן מודבק לכאן סיפור דומה נוסף, ובו מוסר השכל שונה. הוריהם של שני החתיכים מציצים במכתבים לא להם וכתוצאה מאי־הבנה כמעט וניצת סיפור אהבים סוער בין אבי החתיך לאם החתיכה. המוסר לא ייפגע כאן, אך מוסר השכל בדבר פרטיות הדואר יילמד.

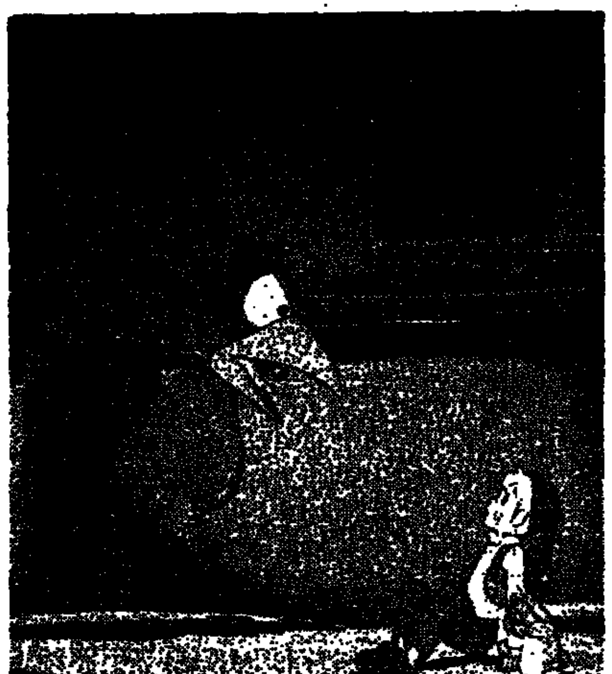

זהו סרטו הראשון של גרינולט שספק אם כל בתסריטאות של סרטים בעלי אופי דומה. פניהם של חלק מבני הנוער שבסרט ייראו לכם [illegible].

שוודי־יפני דובר עברית

„נילס הולגרסון ואווזי הבר". במאי: היסאזוקי מוריומי. אוסטריה / יפאן 1981. „מקסים" ו„דרייב אין", תל־אביב.

מהטלוויזיה למכסי היגורס וכעת אל המסך הכסוף. הגירסה המצויירת של נילס מבוססת על ניכור ספרה של סלמה לאגרלף השוודית „מסע הפלאים של נילס הולגרסון". ילדי הדור האנלוגי (להבדיל מהדיגיטלי) יזכרו ודאי את שיר הפתיחה של תסכית הרדיו רב החלקים שהתבסס על הספר ב„פינה לאם ולילד". נילס נוצר ב־1907, שנתיים לפני שהסופרת זכתה בפרס נובל לספרות. נילס, רשע צעיר, מתגמד לגודל אצבעון כתוצאה ממפגש עם ננס פלאי ומצטרף למסע של אווזי הבר לצפון. החוויות שצופנת הדרך ילמדו את הפוחז, ואולי גם את צופיו הצעירים יותר, מעט דרך ארץ וחכמת חיים.

הגירסה המצויירת הזו, תוצאה של אנימציית פס הייצור של המזרח הרחוק, המתבססת על הסיפור השוודי, מדובבת לעברית.

ברידג'

רק עם טיפ־טיפת מזל

מאת ארנונה שמאן

טיפת מזל אינה מזיקה בשום מקום וכמובן שאינה מזיקה ליד שולחן הברידג'. חלוקת קלפים לטובת הכרוז יכולה להיות משמעותית לגבי ביצוע היד, אולם גם במקרה כזה על הכרוז להיות שחקן בעל שליטה וידע כדי לבצע את החוזה.

צפון: ♠J 10 9 ♥Q J 10 2 ♦6 5 4 3 ♣8 2

מערב: ♠ ♥ ♦ ♣ — מזרח: ♠ ♥ ♦ ♣

דרום: ♠A K ♥A ♦8 7 2 ♣A K Q J 10 9 7

מחלק: מערב
פגיעים: צפון דרום
ההכרזה:

מערב	צפון	מזרח	דרום
----	----	3 דיאמונד	5 קלאב
----	----	----	----

מערב הוביל ב־9 הארט. מהם סיכויי הכרוז לביצוע החוזה במקרה והניח שהמגינים משחקים משחק הגנה מושלם.

לפי ההכרזה ההיצאה ברור שלמערב אין דיאמונד ולכן כדי לבצע את החוזה התנאים הבאים חייבים להתקיים:
א. למערב אין דיאמונד.
ב. השליטים מחולקים 2:2.
ג. המלך הארט בידי מערב.
ד. המלכה ספייד בידי מערב.

הכרוז משחק את ה־2 הארט מהדומם וזוכה עם האלוף, הוא ממשיך באלוף קלאב ובאלוף ספייד, עובר לדומם ב־8 קלאב ומשחק את המלכה הארט כשהוא משליך את המלך ספייד מידו, (!) מערב זוכה במלך הארט ונאלץ לשחק את המלכה ספייד. הכרוז משליך דיאמונד מידו ועתה מערב נאלץ לשחק ספייד או הארט, והכרוז נמצא בדומם ומשליך את שאר הדיאמונדים על הספייד וההארט הגבוהים:

צפון: ♠J 10 9 ♥Q J 10 2 ♦6 5 4 3 ♣8 2

מערב: ♠Q 8 7 6 5 ♥K 9 8 7 6 4 ♦---- ♣6 5

מזרח: ♠4 3 2 ♥5 3 ♦A K Q J 10 9 ♣4 3

דרום: ♠A K ♥A ♦8 7 2 ♣A K Q J 10 9 7

הכרוז יכול לשחק גם על הסיכוי של Qx בספייד בידי אחד השחקנים, אולם זה סיכוי פחות סביר.

שחמט

החטא של ח7

בעריכת אליהו פשר

אחת הערוגות החלשות היא ח7. השחור, ברצונו להגן על מלכו, בורח ל„עיר המקלט" על ידי הצרחה קטנה, אבל חוטא כשהוא מפקיד את ח7. הלבן היודע את חולשתו של היריב מכוון את התקפתו לערוגה זו.

בחרנו 4 דוגמאות המראות רק משהו מאוצר התחבולות העצום, איך ניתן לפצח את הגנת השחור בניצול „חטאו". עלינו לציין, כמו שכתוב בכל מודעת פרסומת, שניתן להפוך בקלות את היוצרות והמתקיף הוא הלבן והערוגה החלשה היא ח2.

אברהמס – מהין, 1930

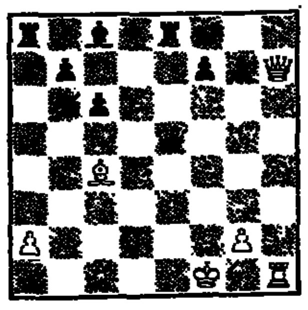

בורוס – סאבו, 1937

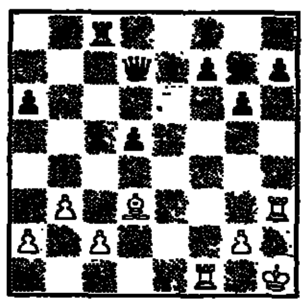

מטנוביץ – גדלקוביץ, 1950

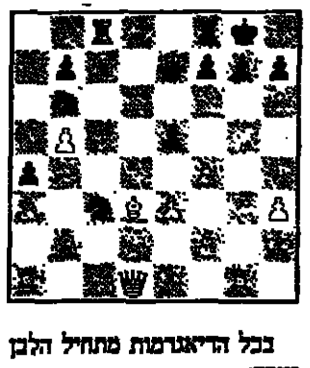

אנדרה – קרול, 1975

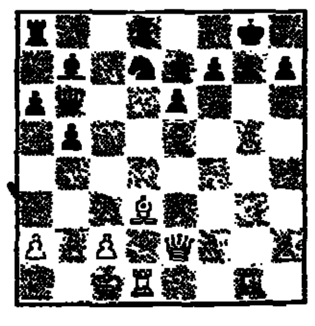

בכל הדיאגרמות מתחיל הלבן וזוכה:

אברהמס – מהין: 1. מה8+! (כ:מה פ6+ וזוכה) מה7 2. מה:ז7+ מר8 3. צד7+ פד7 4. מה6 מה7 5. מה:ה8X

בורוס – סאבו: 1. צ:ח7+ מ:צ 2. צז7+ צ:צ 3. מה:ז6+ וזוכה בצריח ובמשחק.

מטנוביץ – גדלקוביץ: 1. ר:ה6 צ:ר 2. ר:ח7+! מ:ר 3. מה:ה5 מז8 4. צ:ז7+!! מ:צ 5. צז1+ מז6 6. פג5! השחור נכנע כי אין למנוע מט.

אנדרה – קרול: 1. ר:ח7+ מ:ר 2. מהה5+ מז8 3. ר:ז7 מ:ר 4. מהה6+ מז8 5. פז6 פז8 6. ז:ז7+ מ:ז7 7. צז7+ מה8 8. מהה5+ וזוכה.

ידיעות בקצרה

● רב האמן בוריס גולקו זכה להצלחה כבר בהופעתו הראשונה כאזרח ישראלי בנצחו בתחרות ניצה בצבירת 6 נק. (מתוך 9) בהקדימו מספר רבי אמנים: סמיקל מצ'כיה, מרינוביץ' מיוגוסלביה, צום מהונגריה, האידני שאריף, המשחק תחת דגלה של צרפת ואחרים. מניצה המשיך גולקו לארה"ב ונלוותה אליו הפעם גם רעיתו, שהיא שחמטאית דגולה בזכות עצמה.

● שחמט 12000. בחודשים אוגוסט – נובמבר תתקיימנה 4 תחרויות סוף שבוע במועדון „משחקי השחמט" בכפר המכביה בהנהלתו של אהרן איטרס. התחרות הראשונה תתחיל ב־21 באוגוסט וכדי חודש תתקיים תחרות. ניתן לשחק רק בתחרות אחת וניתן להשתתף בכולן. פרסים ניתן לקבל במועדון „משחקי השחמט", חולון 58129, ת.ד. 2870.

● אליפות הנוער של ההתיישבות העובדת תיפתח ביום ד' 6.8.86 בשעה שלוש בצהריים בגבעת חביבה. הזמנות נשלחו למסקים. ניתן להירשם עדיין אצל נתן יונגרייז בקבוץ הארצי.

● התחרות לזכרו של יצחק שיבי תתקיים בקבוץ להבות חביבה בשבת 16.8.86.

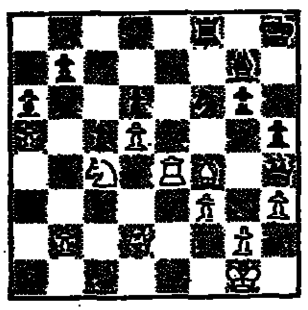

הלבן נוסע וזוכה
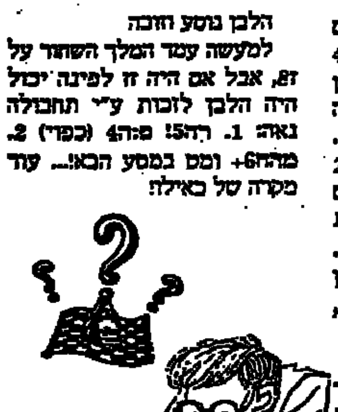
למעשה עמד המלך השחור על ז8, אבל אם היה זה לפינה יכול היה הלבן לזכות ע"י תחבולה נאה: 1. רה5! פ:ה4 (כפוי) 2. מהה6+ ומט במסע הבא!... עוד מקרה של באילה!